

DARBININKAS

Vol. LX, Nr. 41
Spalis-October 10, 1975

Pentadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

20 centų

Savaitės įvykiai

Ispanijai sušaudžius 5 teroristus už policininkų nužudymą, vakarų valstybėse kilo didelės demonstracijos prieš Ispaniją, o 15 valstybių net atšaukė savo pasiuntinius "pasitarimam". JAV dėl to neprotestavo, nes įvykį laiko nepolitiniu.

Madride vyko milžiniškos demonstracijos prieš kitų valstybių bandymą kištis į Ispanijos vidaus reikalus. Jų metu atskirose miesto dalyse vėl buvo nužudyti 3 policininkai.

Portugalijos min. pirm. Pinheiro de Azevedo buvo įsąkęs kariam perimti komunistų kontroliuojamas radijo ir televizijos stotis, bet kai kur kariai nepaklausė. Socialistai ir komunistai rengia demonstracijas — pirmieji vyriausybei paremti, o antrieji protestui pareikšti.

Japonijos imperatorius Hirohito su žmona Nagako atvyko į JAV dviejų savaitių oficialaus vizito.

Sovietų įstaigos sutiko išduoti JAV žurnalistam vieneriems metams daugkartines vizas. Dėl kitų valstybių žurnalistų vizų teks atskirai derėtis.

JAV, nesulaukusios P. Vietnamo sutikimo, nutarė iš P. Vietnamo su pabėgėliais atplaukusių laivu ir iš pabėgėlių sudaryta laivo įgula nuvežti į P. Vietnamą visus tuos pabėgėlius, kurie to pageidautų.

Meksikos prez. Luis Echeverria Alvarez kvietė JT nutraukti bet kokius santykius su Ispanija. ST, turėdama galvoje, kad Ispanijos klausimas nesudaro pavojaus tarptautinei taikai, klausimą pavedė svarstyti žmogaus teisių komisijai.

JAV armija, atlikdama pratimus Europai ginti, permetė iš JAV į Europą 10,000 karių su jiems reikalingomis priemonėmis.

JAV vėl vetavo pakartotinį ST nutarimą priimti abu Vietnamus į JT, nes ST nesvarstė P. Korėjos prašymo priimti ją į JT.

Portugalijos kariniai vadai sudarė ginkluotų pajėgų rinktinę naujo kabineto veiksmam paremti. Jos tiesioginis viršininkas bus prezidentas.

Ginkluoti filipinų teroristai pagrobė Maniloj japonų prekybinį laivą, bet filipinų admiralas ginklais privertė juos pasiduoti.

Indija ištrėmė Los Angeles Times korespondentą Jacques Leslie ir nutraukė UPI žinių agentūros žinių perdavimą už cenzūros nuostatų nesilaikymą.

Sov. S-goj lankėsi neoficiali Izraelio kairiųjų delegacija diplomatinį santykių atnaujinimui tirti.

Kinija energingai vykdo gimnazijų abiturientų perkėlimą iš miestų į provinciją. Perkeliama daug skaičius siekia 90% abiturientų.

NATO gen. sekret. Dr. Joseph Luns apkaltino Sov. S-gą, kad ji ir toliau proteguoja tarptautinę ideologinę kovą ir nesumažina žmogaus teisių suvaržymų.

JAV kongresas priėmė ir prez. Fordas pasirašė įstatymą, grąžinantį aliejaus kainų kontrolę iki lapkričio 15.

Kanados min. pirm. Pierre Trudeau pertvarkė savo min. kabinetą, sukeisdamas kai kuriuos ministerius.

JAV gynybos sekt. James R. Schlesinger įspėjo NATO valstybes, kad tolesnis jų ginklavimosi išlaidų mažinimas neigiamai paveiks karinių jėgų balansą su Sov. S-ga.

PASISAKO TEISIAMOJI SADŪNAITĖ

IŠ LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKOS NR. 17

Gynimosi kalba

Noriu jums pasakyti, kad visus myliu kaip savo brolius, seseris ir, jeigu reikėtų, nesvyruodama už kiekvieną atiduodau savo gyvybę. Šiandien to nereikia, bet reikia pasakyti jums į akis skaudžią tiesą. Yra sakoma, kad teisę peikti ir barti turi tik tas, kuris myli. Pasinaudodama ta teise ir kreipiuosi į jus. Kiekvieną kartą, kai teisiame žmonės už "LKB Kroniką", labai tinka Putino žodžiai:

"Ir tribunoluos išdidžiai Teisiuosius smerkia žmogžudžiai."

Jūs minate altorius, Nuo jūs įstatymo sugriuvo Ir nuodėmės ir doros..."

Jūs puikiai žinote, kad "LKB Kronikos" rėmėjai myli žmones ir tik todėl kovoja už jų laisvę ir garbę, už teisę naudotis sąžinės laisve, kuri visiems piliečiams, nežiūrint jų įsitikinimų, garantuota Konstitucija, įstatymais ir Žmogaus teisių deklaracija, ir kad visa tai būtų ne tik gražūs žodžiai ant popieriaus, ne melaginga propaganda, kaip ligi šiol, bet kad būtų realiai įgyvendinta. Juk Konstitucijos ir įstatymų žodžiai yra įbegėjai, jei netaikomi gyvenime ir visur viešpatuoja įteisinta tikinčiųjų diskriminacija. "LKB Kronika", tarsi veidrodis, parodo ateistų nusikaltimus prieš tikinčiuosius. Kadangi nedorybė nesigroži sa-

Pagal 1974 m. Privacy Act JAV piliečiai nuo rugsėjo 27 įgijo teisę patikrinti valdžios įstaigose laikomas apie juos informacijas ir reikalui esant jas pataisyti.

P. Vietnamo atstovai lanko pietryčių Azijos valstybes, norėdami perimti savo žinion JAV siųstas P. Vietnamui prekes, bet dėl karo nukreiptas į kitas valstybes. JAV griežtai atsisako su tuo sutikti.

Sov. S-gos disidentas Vladimir Osipov buvo nuteistas 8 m. griežto režimo darbo stovyklos už prieštarybinę veiklą. Jis buvo necenzūruojamo žurnalo Veče įkūrėjas ir spausdino straipsnius vakarų spaudoje.

Sovietų informacijos d-to direktorius patvirtino, kad Maskva nesutiks importuoti vakarų idėjų ir spaudinių.

General Motors bendrovė numato pastatyti Lenkijoje lengvų sunkvežimių fabriką ir jo gaminius pardavinėti visam pasauliui.

V. Vokietijos socialdemokratų Bremeno parlamento rinkimuose neteko 6%, o koaliciniai laisvieji demokratų surinko tiek pat proc. daugiau balsų.

Dėl ūkinių sunkumų Izraelis nuvertino savo svarą 10 proc. ir padidino kitus mokesčius.

Atstovų rūmai atmetė įstatymo projektą, kuris būtų panaikinęs prekybą su Rodezija.

JAV, norėdamos atpalaiduoti Egiptą nuo Sov. S-gos, pažadėjo svarstyti jo ginklais aprūpinimo reikalus.

Kolumbija pranešė, kad ji kitais metais atsisakys nuo JAV jai teikiamos ūkinės pagalbos.

Portugalijos prez. Francisco da Costa Gomes lankėsi Sov. S-goje.

Kinija labai iškilmingai atšventė liaudies respublikos įkūrimo 26 m. sukaktines.

Timoro demokratinės unijos partija paprašė Indoneziją karine jėga įsikišti į Timoro reikalus.

Patricia Hearst bei William ir Emily Harris Los Angeles grand jury buvo pakaltinti pagrobimu, plėšikavimu ir ginkluotu užpuolimu.

vo šlykštumu, ji bailsi savo atvaizdu veidrodyje. Dėl šios priežasties jūs nekenčiate visų, kurie nuplėšia nuo jūsų melo ir veidmainystės šydą. Tačiau dėl to veidrodis nenustoja savo vertės! Vagis atima iš žmogaus pinigų, o jūs apiplėšiate žmones, atimdami iš jų tai, kas brangiausia — ištikimumą savo įsitikinimams ir galimybę perduoti tą turtą savo vaikams, jaunajai kartai. O juk 1960.XII. 14-15 "Konvencijos dėl diskriminacijos švietimo srityje" 5-me straipsnyje reikalaujama užtikrinti tėvams religinį ir moralinį vaikų auklėjimą pagal savo įsitikinimus. Tuo tarpu tardymo protokole mano byloje apklausta mokytoja Rinkauskienė rašo: "Kadangi yra tik viena tarybinė mokykla, tai nėra reikalo vaikams maišyti ir mokyti veidmainiauti". Kas gi vaikus moko veidmainiauti? Tokios mokytojos, ar tėvai, kuriems užtikrintas vaikų auklėjimas pagal savo įsitikinimus? Tik tada, kai vaikai, kuriems mokykla sugriovė tėvų autoritetą, nueina šunkeliais, kažkodėl kaltinami ne mokytojai, o tėvai.

Klaipėdos 10 vidurinės mokyklos mokytoja Keturkaitė savo tardymo protokole rašo: "Kadangi aš esu istorijos mokytoja, tai tenka mokiniams aiškinti ir religijos klausimus. Aiškinant krikščionybės atsiradimą ir tuo pačiu mitą apie Kristaus atsiradimą..." Kaip gali mokyti. Keturkaitė paaiškinti ne jos kompetencijoje esančius religijos klausimus, kai net istorijos klausimuose ji yra analfabetė, nes laikosi atgyvenusio ateistų melo, bėk tai, Kristus esąs legenda. Tokie analfabetai, "auklėję" ir "mokę" jaunąją kartą, pasinaudodami mokytojo autoritetu, į mokinių sąmonę kala melą.

Tardytojai: papulkininkis Petruskevičius, tardymo poskyrio viršininkas Rimkus, tardymo skyriaus viršininko pavaduotojas Kažys daug kartų grasino uždarysį mane į psichiatrinę ligoninę už tai, kad neatsakinėjau į jų klausimus, nors buvau paaiškinusi, jog tyliu, protestuodama prieš šią bylą. Grasinimams atsidodus, parašiau protesto pareiškimus respublikiniam prokurorui, saugumo komiteto viršininkui, kurio prašiau, kad pareiškimą prijungtų prie mano bylos. Pareiškimu neprijungė, tik respublikinio prokuroro padėjėjas Bakučionis, kuris čia pat sėdi, raštu atsakė, kad jie turį teisę atlikti psichiatrinę ekspertizę, tačiau, tardytojų nuomone, tam dar nėra pagrindo. Bet juk pareiškimu visai ne apie tai buvo kalbama, o protestuojama prieš tardytojų sauvagę, kai jie grasinimais nori įbauginti tardomąjį ir priversti jį spekuliuoti savo sąžine.

Pareiškimu buvo rašoma, cituoju: "Ar turi teisę tardytojas grąsinti kaltinamajam psichiatrinę ligoninę arba psichiatrinę ekspertizę, jei kaltinamasis laikosi savo nuomonės ir nespekuliuoja savo sąžine ir įsitikini-

REZISTENCIJA ESTIJOJ

Apie Estijos rezistencinį judėjimą suteikia šiek tiek žinių rusų emigrantų Frankfurte prie Maino (V. Vokietija) leidžiamas mėnraštis "Posev" š.m. Nr. 8.

Rezistencija prasidėjusi Chruščiovo laikais. Apie tai į Vakarus pirmosios žinios patekios tik 1969. 1968 rugpjūčio 22 Tartu universiteto stu-

mais? Per tardymus papulkininkis Petruskevičius daugybę kartų grasino uždarysį mane psichiatrinę ligoninę, kur būsi daug blogiau negu kalėjime, tik todėl, kad neatsakinėjau į jo klausimus. Tardymo skyriaus viršininko pavaduotojas Kažys, vos pirmą kartą mane pamatęs, autoritetingai diagnozavo šizofrenikę, šizofreniškai galvojantį ir žadėjo psichiatrinės komisijos, kurios nariu jis pats esąs, patikrinimą.

Tardymo poskyrio viršininkas majoras Rimkus, kai neatsakiau į jo klausimus, pakartotinai grasino psichiatrine ekspertize. Ar gi visas tarybinis teisingumas remiasi tik baime? Jei aš esu psichinė ligonė, tai mane reikia gydyti, o ne grasinti mano liga. Kuo kaltas žmogus, jei jis serga? Bet tuo netiki patys tardytojai, nes jau penktas mėnuo, kaip grąsina psichiatrine ligonine, norėdami palaužti mano valią. Toks tardytojų elgesys įžeidžia žmogaus orumą, ir aš protestuju prieš tokį jų elgesį su mani-mi". (Tardytojai, versdami duoti parodymus, nusikalto LTSR Baudžiamojo Kodekso 187-jam straipsniui, kuris kalba: "Asmens, darančio kvotą ar pareiginių tardymą, vertimas duoti apklausos metu parodymus, pavertojant grąsinimus ar kitokius neteisėtus veiksmus, — baudžiamas laisvės atėmimu iki trejų metų.

Ta pati veikla, susijusi su smurto pavartojimu ar pasityčiojimu iš apklausiamojo asmenybės, — baudžiama laisvės atėmimu nuo trejų iki aštuonerių metų". — Red. pastaba).

Padavus pareiškimą, tardymo poskyrio viršininkas Rimkus priekaištavo, kad sundžiuiosi, ir ironizavo: "Jeigu taip reaguoji,

New Yorko tautinių šokių ansamblis, vadovaujamas J. Matulaitienės, atlieka programą "One World Festival" New Yorke rugsėjo 14.

PERSPĖJAMA VAKARŲ VIEŠOJI OPINIJA

Brusely, Belgijoje, prancūzų kalba leidžiamas biuletenis Cahiers du Samizdat liepos-rugpjūčio numerį tarp kitų straipsnių perspausdino ištraukas iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos apie V. Jaugelio, J. Gražio ir M. Tamonio suėmimus ir bylas. Biuletenis cituoja Jaugelio kalbą teisme, kuri baigiasi taip: "Lietuva, tėvyne mūsų... Kiek kartų buvai tu sutripta svetimųjų batų? Kiek kartų paplūds ašaromis ir krauju? Tačiau niekuomet tau netrūko drąsių širdžių, nebijančių kentėti ir mirti dėl tavęs. Atsirau ir šiandien."

Taip pat yra įdomus sovietų mokslininkų — Jurij Orlov iš Armėnijos Mokslų Akademijos ir Valentin Turčin, fiziko ir matematiko — perspėjimas Vakaram ryšium su padažnėjusiais mokslininkų suėmimais Sovietų Sąjungoje. "Mes norim perspėti Vakarų viešąją opinią, kad sisteminę priepauidą, kurią sovietų valdžia vartoja prieš humanitarinius judėjimus — prieš Amnesty International, prieš religinių organizacijų narius, prieš laisvąją mintį bendrai — yra žingsniai į slaptą susidūrimą su Vakara, užnugario konsolidavimas prieš tą susidūrimą. Galutinis humanitarinių ir etniškųjų judėjimų sutriuškinimas didžiulį mūsų centralizuoto val-

ties tikrai esi nenormali... Tu nežinai visų juridinių plonybių..."

Taip, aš ne tik plonybių, bet ir juridinių stovybių nežinau, nes to nestudijau, tik dabar žinau, kad tarybiniais tardytojams meluoti, šmeižti yra normalu ne tik kaltinamajam, bet ir visai pasauliniams žmonėms. Bet juk tai dvasinis chuliganizmas, kuris turėtų būti baudžiamas, nes dvasinės traumos užgyja sunkiau už fizines.

Jums visai nerūpi nusikaltimus atitaisyti, priešingai — juos toleruojate ir skatinate. Šitai įrodo, kad mano byloje apklausinėti liudininkai, kurie parodė "LKB Kronikos" iškeltų faktų tikrumą, pirmiausia buvo klausinėjami, kas galėjo tas žinias perduoti "LKB Kronikos" leidėjams, kam jie pasakojosi, kas ma-

(nukelta į 2 psl.)

PREMIJA E. JUCIUTEI

Kipras Bielinis, miręs 1965, savo testamentu paliko 3000 dol. premiją tam, kas gerai parašys moksline ar beletristinė knygą apie bolševikų ar nacių okupuotą Lietuvą vykdytą terorą ir genocidą.

Komisija, susipažinusi su jai prisiųstomis ir kitomis po K. Bielinio mirties išleistomis tema knygomis, rado geriausiai testamentą sąlygom atitinkančią Elenos Juciutės atsiminimų knygą "Pėdos mirties zonoje" ir jai paskyrė Kipro Bielinio premiją.

PASISAKO TEISIAMOJI SADŪNAITĖ

(atkelta iš 1 psl.)

tė, girdėjo ir pan. Stai ko jūs bijote — tiesos žodžio! Tardytojai neapklusinėjo, net neišsikvietė, kurie vadovaudamiesi neapykanta kitaip manantiems, už už kryželio nešiojamą išmetė iš darbo Kulautuvos vidurinės mokyklos mokytoją St. Jasūnaitę ir, visai iš jos tyčiodamiesi, ilgą laiką nedavė jai net pa-prasčiausio virtuvės darbininkės darbo. Tardytojai neišsikvietė Panevėžio DŽDT Vykdomojo komiteto pirmininko Markevičiaus ir finansų skyriaus viršininko Indriūno, kurie už bažnyčios lankymą išmetė iš darbo 9rius metus išdirbusią sekretorę — mašininkę Marytę Medišauskaitę. O visur skelbiama, kad religija — privatus piliečių reikalas ir kad visi, nežiūrint įsitikinimų, turi lygias teises. Kokia graži jūsų propaganda ir kokia negraži gyvenimo tikrovė! Tardytojai neregavo į N. Akmenės mokyklos direktoriaus Kuprio ir švietimo skyriaus narių nusikaltimą, kai jie iš darbo išvarė mokytoją už tai, kad ši, ekskursuodama su mokiniais, Kauno m. užėjo į sodelyje, kur susideding Romas Kalanta, esantį tualetą (žr. "LKB Kronikos" Nr. 10 — Red. pastaba). Koks nusikaltimas! Mokytoja nebetinka vaikų auklėjimam darbu! Juokinga, kad jus dar iki šiol tebegąsdina Romo Kalantos šmėkla. Tik kuo čia kalta mokytoja?

"Kauno tiesoje" Vilniaus universiteto dėstytojas Augus grubiausiai apšmeižė Popiežių Paulių VI, velionį vyskupą Bučį, kun. Laberžą ir kun. Račiūną (žr. "LKB Kronikos" Nr. 10. — Red. pastaba). Kada tas šlykštus šmeižtas bus atšauktas? Jis nebuvo atšauktas, nes melas ir šmeižtas yra jūsų kasdieninė duona!

Išsigandę paminklų restauravimo inžinieriaus, technikos mokyklų kandidato Mindaugo Tamonio minčių, uždarėte jį Vasaros gatvėje esančioje psichiatrinėje ligoninėje, norėdami "išgydyti" jį nuo savo įsitikinimų!

Tardytojai neperspėjo nė vieno vyr. gydytojo, kai jie piktinaudžiaudami savo padėtimi, neleidžia mirštantiesiems pasinaudoti kunigo patarnavimu, nors to prašo ligoniniai ir jų artimieji. Net nusikaltėlių paskutinis prašymas išklauskamas. O jūs drįstate tyčiotis iš švenčiausių žmogaus įsitikinimų sunkiausiame gyvenimo momente — mirties valandą ir kaip plėšikai skaudžiai moraliai apiplėšiate tūkstančius tikinčiųjų. Štai jūsų komunistinė moralė ir etika!

Kas davė ateistams teisę į sakinėti klebonams, ką jie iš kunigų gali kviesti į rekolokijas, atlaidus ir ko negali? Juk istorinis dekretas "Apie Bažnyčios atskyrimą nuo valstybės ir mokyklos nuo Bažnyčios" tvirtina, kad valstybė nesikiša į religinių susivienijimų vidaus veiklą. Lietuvoje Bažnyčia ne atskirta nuo valstybės, bet jos paversta. Valdžios organai grubiausiai ir neleistiniausiu būdu kišasi į Bažnyčios vidaus reikalus ir kanonų sritį, savo

nuožiūra įsakinėja kunigams ir, nesiskaitydami su įstatymais, juos baudžia.

Tie ir šimtai kitų faktų liudija, kad ateistams tikslas visus paversti savo dvasiniais vergais pateisina visas priemones — šmeižk, meluok, terorizuok!

Ir jūs džiaugiatės pergale? Virš ko tad kyla jūsų pergalės triumfas? Virš moralinių griuvėsių, virš milijonų nužudytų negimusių kūdikių, virš išniekintos žmogaus vertės, virš menkų, suniekšusių žmoniškųjų, apkrėstų baimės ir gyvenimo aistros nuodų. Visa tai — jūsų vaisiai. Teisingai Jėzus Kristus pasakė: "Jūs pažinsite iš jų darbų vaisių". Jūsų nusikaltimai stumia jus kaskart didesniu greičiu į istorijos sąslavyną.

Ačiū Dievui, dar ne visi žmonės palūžo. Neturime visuomenėje kiekybinės atmosferos, bet mūsų pusėje — kokybė. Nebodami nei kalėjimų, nei lagerių, privalome smerkti visus veiksmus, kurie neša skriaudą ir pažeminimą, sėja nelygę ir priespaudą. Kovoti už žmogaus teises gyvenime — kiekvieno šventa pareiga! Džiaugiuosi, kad man teko garbė pakentėti už "LKB Kroniką", kurios teisingumu ir reikalingumu aš įsitikinusi ir tam liksiu ištikima ligi paskutinio atodūso. Tad leiskite įstatymus kiek tik jums patinka, bet pasilaikykite juos sau. Reikia atskirti tai, kas parašyta žmogaus, nuo to, kas įsakyta Dievo. Mokestis Cezariui yra likutis nuo mokesčio, sumokėto Dievui. Svarbiausia gyvenime išlaisvinti širdį ir protą nuo baimės, nes nuolaidžiauti blogiui yra didelis nusikaltimas.

Liudytojų pareiškimai

Jonas Sadūnas sakėsi "LKB Kronikos" neskaitęs, apie pamintus sesers daiktus žinąs tik iš protokolo.

Vladas Sadūnas paliudijo, kad Nijolė jam davusi 3 "LKB Kronikos" numerius ir knygą "Simas". (Šitie leidiniai pas V. Sadūną buvo rasti kratos metu).

Regina Sadūnienė tvirtino, kad Nijolė jai nedavusi skaityti "LKB Kronikos".

Direktorius Povilaitis ir mokytoja Šlimaitė tardymo metu teigė, kad Kasucų astuonmetės mokyklos mokinys Robertas Andrijauskas mirė 1973 rugpjūčio 26-28, teisme gi direktorius tvirtino, kad mokinys miręs rugpjūčio 23, buvo laidojamas ne mokslo metu ir niekas neturėjęs dalyvausti jo laidotuvėse. Mokinį jis niekada neterorizavęs ir nevertęs rašyti į pionierius ar komjaunimą (žr. "LKB Kronika", Nr. 8).

Kušleika paliudijo, kad jo sūnus Bronius buvo prievarta verčiamas rašyti į pionierius ir pabėgė iš mokytojų kambario namo (žr. "LKB Kronika", Nr. 11).

Bronė Kibickaitė paneigė teismo tvirtinimą, kad Nijolė Sadūnaitė jai davusi skaityti "LKB Kroniką" ir "Patarimus kaip laikytis tardymo metu".

Jūs, kaip geros draugės, tur būt, ir į bažnyčią kartu vaikščiodavote? — paklausė teisėjas.

Kibickaitė pareiškė, kad šis klausimas su bylos medžiaga nesiriša, teisėjas pakėlė balsą:

— Jei klausiu, turite atsakyti! Čia įsikūso teisiamoji:

— Teisingai, neturite teisės knaisiotis. Tikėjimas yra individualus reikalas!

Po liudininkų apklausos sekė 10 min. pertrauka. Po jos liudininkai vėl buvo sukviešti į teismo salę ir teisėjas paklausė Nijolę Sadūnaitę, ar jina neturinti liudininkams klausimų? Teisiamoji pareiškė, kad liudininkai turį teisę pasilikti teismo salėje iki proceso galo.

— Mes turime įstatymus! — nukirto teisėjas.

— Jūs sauvaliaujate! Paskaitykite, kas ten parašyta, — pareiškė teisiamoji, ranka parodydama į gulinčią prie teisėjo knygutę. — Liudytojai turi teisę pasilikti teisme iki galo.

— Neįžeidinėkite teismo, — suriko teisėjas, grasindamas išvesti Sadūnaitę iš salės ir baigti teismo procesą už akių. Liudininkams buvo įsakyta teismo salę palikti.

Prokuroras Bakučionis pasiūlė nubausti Nijolę Sadūnaitę laisvės atėmimu 4-riems metams, atliekant bausmę griežto režimo lageriuose, ir 5-riems metams ištremti.

Birželio 17-ją teismas tęsė savo darbą. Atvykusieji į teismą vėl buvo neįleidžiami.

Paskutinis N. Sadūnaitės žodis

— Ši diena yra laimingiausia mano gyvenime, — kalbėjo teisiamoji. — Aš esu teisiamą už "LKB Kroniką", kuri kovoja

NAUJOS REZOLIUCIJOS

Jungtinio Baltų komiteto nariai Edvardas Šumanas ir dr. Jonas Genys rugsėjo 23 susitiko su kong. Alphonzo Bell (Rep. Calif.) ir jo patarėju John Gingles. Kong. Bell ankščiau įnešė House Concurrent Resolution 368. Baltų komiteto lietuviai nariai padėjo kong. Bell už jo tvirtą pareiškimą dėl Pabaltijo kraštų laisvės. Ta Baltų rezoliucija prašo prez. Fordo, kad jis iškeltų Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės reikalą (United Nations) Jungtinių Tautų susirinkime New Yorke. Jungtinis Baltų komitetas kartu su kong. Bell patarėju John Gingles rūpinasi gauti (co-sponsors) prisidedančių prie rezoliucijų. Kong. Bell informavo Edvardą Šumaną, kad jau 22 kongresmanai prisidėjo prie rezoliucijos ir šiandien įneš rezoliuciją į kongresą. Kong. Bell nori, kad dar daugiau kongreso narių prisidėtų prie jo rezoliucijos. Jungtinis Baltų komitetas prašo rašyti laiškus savo kongreso atstovui, kad prisidėtų prie kong. Bell H. Con. 368. Laiško pavyzdys: Congressman (pavardė vardas), U.S. House of Representatives, Washington D.C. 20515. "Dear Congressman, Please join in co-sponsoring Congressman Bell's House Con. Res. 368. This resolution calls on the President to bring up the Baltic States question before the United Nations." Prie rezoliucijos jau prisidėjo: Kong. Kemp (R. NY), Roybal (D. Cal), Riegle (D. Mich), Burke (D. Mass), Traxler (D. Mich.), Pettis (R. Cal.), Thone (R. Neb.), Oberstar (D. Minn.), Mitchell (R. Cong), Howard (D. NJ) Brodhead (D. Mich.), Walsh (R. NY), D'Amours (D.-NH), McCollister (R. Neb.), Solarz (D. NY), Wilson (R. Cal.), McDonald (R. Ga.), Lagomarsino (R. Cal.), Addabbo (D.-NY), Holt (R. Md.) ir Treen (R. La.).

(E.Š.)

Kongresmanas E.J. Derwinski atstovų rūmuose rugsėjo 18 pasiūlė naują rezoliuciją. Rezoliucija buvo perduota atstovų rūmų tarptautinių santykių komitetui. Rezoliucijos tekstas lietuviškai taip skambėtų:

"Jungtinė rezoliucija, išreiškianti Kongreso nusistatymą,

prieš fizinę ir dvasinę žmonių tironiją. Reiškia, aš esu teisiamą už tiesą ir meilę žmonėms! Kas gali būti gyvenime svarbiau, kaip mylėti žmones, jų laisvę ir garbę. Meilė žmonėms — visų didžiausioji meilė, o kovoti už žmonių teises — gražiausioji meilės daina. Tegul ji skamba visų širdyse, tegul niekados nenutyla! Man atiteko pavydėtina dalis, garbinga lemtis — ne tik kovoti už žmonių teises ir teisingumą, bet ir būti nuteistai. Mano bausmė bus mano triumfas! Gaila tik, kad mažai spėjau dėl žmonių pasidarbuoti. Su džiaugsmu eisiu į vergijų dėl kitų laisvės ir sutinku mirti, kad kiti gyventų. Šiandien aš atsisotuju šalia amžinosios Tiesos — Jėzaus Kristaus ir prisimenu Jo ketvirtąjį palaiminimą: "Palaiminti, kurie trokšta teisybės, nes jie bus pasotinti!" Kaip nesisidžiaugti, kad visagalis Dievas garantavo, kad šviesa nugalės tamsą, o tiesa — klaidą ir melą! O kad tai įvyktų greičiau, sutinku ne tik kalėti, bet ir mirt. O jums noriu priminti poeto Lermontovo žodžius: "Tačiau yra, yra teisingas Dievo teismas!" Duok, Dieve, kad to teismo nuosprendis būtų mums visiems palankus. To melsiu gerąjį Dievą jums visiems per visas gyvenimo dienas. Užbaigti noriu kalėjime-gimusiųjų posmais:

Kuo sunkesnis kelias, kuriuo eit turi, tuo stipriau gyvenimą junti. Degti mes privalom teisybės ryžtu, blogį nugalėti, nors ir kaip sunku.

(nukelta į 4 psl.)

kad Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos galutinis aktas Helsinky joku būdu nepakeitė ilgalaikės JAV politikos nepripažinti nelegalaus trijų Baltijos valstybių — Estijos, Latvijos ir Lietuvos — užgrobito ir aneksavimo, įvykdyto Sovietų Sąjungos.

Kadangi trys Baltijos valstybės — Estija, Latvija ir Lietuva — yra neteisėtai Sovietų Sąjungos okupuotos nuo pat II pasaulinio karo;

Kadangi Sovietų Sąjunga Europos Saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos galutinį aktą, pasirašytą Helsinky, aiškina kaip suteikiantį pastovų statusą Estijos, Latvijos ir Lietuvos prijungimui, neteisėtai įvykdytam Sovietų Sąjungos;

Kadangi nei prezidentas, nei Valstybės departamentas, pasirašydami galutinį aktą Helsinky, nepaskelbė deklaracijos, kad JAV vis nepripažįsta prievarta Sovietų Sąjungos įvykdytojų valstybių užėmimo, nors prezidentas savo viešame pareiškime liepos 25 ir valstybės sekretoriaus pavaduotojas Europos reikalams savo liudijime tarptautinių politikos ir karinių reikalų pakomisijoje, sudaryto atstovų rūmų tarptautinių santykių komiteto, visiškai aiškiai yra pareiškė, kad ilgalaikė oficiali JAV politika nepripažinti Sovietų Sąjungos neteisėto Baltijos valstybių užgrobito ir prijungimo nėra pakeičiama Europos Saugumo konferencijos rezultatu;

Todėl dabar tebūnie atstovų rūmų (drauge ir senato) nuspręsta, kad, nepaisant kokį Europos Saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos galutinio akto, pasirašyto Helsinky, aiškinimą skelbtų Sovietų Sąjunga ar kuris kitas kraštas, Kongreso priimta prasmė yra ta, kad neįvyko jokio pakeitimo ilgalaikės JAV politikos nepripažinti neteisėto Sov. S-gos įvykdyto Baltijos valstybių — Estijos, Latvijos ir Lietuvos — užgrobito ir prijungimo ir kad ir toliau bus tęsiama JAV politika joku būdu nepripažinti Baltijos valstybių jungimo į Sovietų Sąjungą".

Šią rezoliuciją kongresmanas E. J. Derwinski yra sudaręs palaikydamas artimą ryšį su Amerikos Lietuvių Tarybos pirminku dr. Kaziu Bobeliu.

ALT inf.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Sutelkia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

TAISOM RADIOJO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Gilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuviams. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N.Y. 11227 (2 bloki nuo Woodhaven Blvd.).

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N. J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Didelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės, namų, automobilų, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421; VI 7-4477

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N. Y. 11368. Telef. 779-5156.

MOVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by — SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 194 Orchard St. New York, N.Y. 10002, telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems — įm. parduotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltais ir suknelėms. Taip pat šilkinės maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Uželkite ir įsitikinsite!

LIETUVIŲ R.C. SUSIVIENIJIMAS pigiai, greitai, lietuviškoj dvasioj patarnauja apdraudamas gyvybės netekimo ar ligos atvejų. Duoda paskolas su žemu procentu, moka dividendus apsidraudusiems. Kreiptis: direktorius Bronius Bobelis, 212 Elderts Lane, Woodhaven, N.Y. 11421. Telef. MI 7-6637.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, įv. bižnų mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Gedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radijo aparatų taisymo krautuvė, rasite visada gerą patarnavimą. Vincentas Kurinskas, išdirbęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvių į patarnavimus pasinaudoti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y., 11208 (tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiomis progoms. 846-5454-9527; vakare: 835-4149. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų valanda, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmad. 7:30-8:30 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J. J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N. Y. 11364. Tel. (212) 229-9134.

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 ir FM 101.7 sekmad. 1-1:30. S. Minikus, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Tel. 268-0489.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, MASS. — WHIL 1430 ir FM 107.9, sekmad. 11-12 val. P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402. Tel. JU 6-7209.

Lietuviško stiliaus paminklus kurdami ir veltui pristatomi į visas kapines New York, New Jersey ir Connecticut valstijose

Fasolino Memorials CO.

66-86 80th Street (prieš St. John's kapines) Middle Village, N. Y. Queens, N. Y. 11379 (212) Davenport 6-3150

— Tai yra mūsų vienintelė vieta Gausi parodų salė

Lietuviška KELIONIŲ AGENTŪRA VYTIS

Romas Kezys, Pres.

2129 Knapp St., Brooklyn, N. Y. 11229 — Tel. 769-3300

- Paskutinės informacijos apie žemiausias kainas
- Kelionės į visus pasaulio kontinentus
- Lietuvių grupinės kelionės atostogų metu

Patarnaujama visuose kelionių reikaluose:	Specialios nuolaidos:
LĖKTUVAI VIEŠBUČIAI LAIVAI (Cruises) AUTOBUSAIŠ jdomių vietų lankymas TRAUKINIAI	INDIVIDAMS (ekskursiniai bilietai) GRUPĖMS JAUNIMUI SEIMOMS

Nemum, ansamblio soki. per metinės baltų parodos uždarymą rugpjūčio 31 Sao Paulo mieste. Ansamblis rugsėjo 13-14 pasirodė IV-toje tarptautinėje folkloro šventėje, kurią rengė japonų kolonija, rugsėjo 19-21 dalyvavo brazilų šventėje Rio de Janeiro. Nuotr. A. Saulaičio

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207

Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351

Second-class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office
Subscription per year — \$10.00. Single Copy 20 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIAS • Prenumerata metams \$10.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuostata • Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Apie kariuomenės šventę

Lapkričio 23 yra Lietuvos kariuomenės šventė. 1918 lapkričio 23 buvo išleistas pirmasis įsakymas kariuomenei — tos kariuomenės organizavimo potvarkis. Taip ta diena ir buvo Lietuvos karių prisimenama. Būdavo paradai, iškilmingos priesaikos. Vėliau įvesta kariuomenės susiartinimas su visuomene. Pulkus lankė jaunimas, — moksleiviai ir studentai. Šventė buvo specifinė, skirta kariams, bet ji buvo reikalinga tautai. Ji stiprino ir ugdė tautos patriotizmą.

Šventę atsivežėme ir į užjūrio kraštus. Ir čia rengiame jos minėjimus. Skaitomos paskaitos, prisimenama, kaip nepriklausomybės pradžioje buvo organizuojama Lietuvos kariuomenė, kaip ji kariavo laisvės karuose. Kariuomenės ir reikėjo, kad tiek laiko buvęs pavergtas kraštas vėl galėtų atsikelti, apsisvalyti nuo banditų, apsiginti nuo puldinėjančių kaimynų.

Vėliau mūsų kariuomenei teko auklėjamas vaidmuo. Į kariuomenę patekę jaunuoliai turėjo atlikti bendrą apmokymą, šalia jo turėjo ir daug ko kito mokytis. Tai buvo mokykla, kuri ugdė, lavino savo tautos žmones, diegė jiems patriotizmą, aukos dvasią.

Tie per kariuomenę perėję žmonės ir buvo didieji tautos ramsčiai. Jie buvo pakilesni, žvaliesni, apskresni. Savo apylinkėse jie pakėlė ir patriotizmą.

Tikrai tad verta prisiminti kariuomenę. Bet drauge norėtusi tą jos prisiminimą praplėsti ir pagilinti. Ir kokia prasme?

Kai Lietuvos kariuomenė buvo panaikinta, jos buvę kariai, karininkai dar kartą išėjo į istoriją, išėjo kariauti dėl savo tautos laisvės. Tai buvo partizanai. Buvo ir ilgas partizaninis karas su savo didele hero-

jika, nepaprastais žygiais. Karas pareikalavo labai daug aukų, bet tos aukos dar labiau žmones suraikino į vieną tautą, į vieną tautos likimą.

Ir dabar Lietuvoje vyksta rezistencija. Ten pilna kovotojų, kurie stengiasi priartinti laisvės dienas. Vieni yra vyresni, kiti jaunuoliai, kurie nepriklausomą Lietuvą tik iš pasakojimų pažįsta. Bet ir jie siekia to paties tikslo — laisvės.

Tad ar nebūtų prasminga prisiminti visus kovotojus dėl Lietuvos laisvės, o ne tik nepriklausomos Lietuvos kariuomenę. Padarykime tai Lietuvos kovotojų dėl laisvės diena. Dėl tos laisvės buvo kovojama ir senosios istorijoje. Ir kiek ten gražių, patrauklių pavyzdžių. Tokie Pilėnai ir dabar visus jaudina. Praeito amžiaus sukilimo dalyviai ar nebuvo herojai?

Taip tokia prasme interpretuojant kariuomenės šventę, mes prisimename ir pagerbiame visus, kurie savo trūsą, savo jėgas ir net gyvybę atidavė tėvynės laisvei.

Tokios šventės metu skaitykime partizanų žygių aprašymus, skaitykime jų poeziją, dainuokime jų dainas. Išryškinkime kovotojų idealizmą, ir tai mūsų bendruomenę veiks teigiamai.

Dabartis slopina idealizmą. Savanaudiškumas įsigali visur, ir tas savanaudiškumas naikina jaunus žmones. O kai bus skleidžiamas idealizmas, kai bus pabrėžiama aukos dvasia, drauge bus ir visi kiti nuėikiami kilnesniam gyvenimui. Partizanų epocha tokio idealistinio pasakatinimo gali duoti daugiausia.

Paliesdami partizanus, į šventės rengimą greičiau galime įtraukti ir jaunimą, vietos choras, įvesti daugiau dainų. Tai tikrai pagyvins mūsų aplinką ir duos naujos jėgos ateičiai.

Tokia tema gali būti įvairiai diskutuojama. Gali būti keliamas daug klausimų, ir į juos galima rasti daug atsakymų. Per trisdešimtį išėjimo metų lietuvių išlaikymo problemas esame daug kartų nagrinėję, daug sielojęsi, daug esame ir nuveikę, tačiau, kaip matome, labai gerų rezultatų pasiekti nepasisėkė.

Pirmose Amerikos organizuotose jaunimo stovyklose anglišką žodis buvo retas svečias, o dabar lietuviškas žodis besigirdi tik stovyklautojų su vadovais pokalbiuose. Kitais atvejais jau ne tik stovyklautojai, bet ir vadovai tarp savęs kalbasi angliškai. Ir ne dėl to, kad jie lietuvių kalbos nemokėtų, nes lietuviškai mokančių vadovų dar vis susiranda, bet kad tokia yra bendra nuotaika. Stovyklautojų eilėse mažai lietuviškai bekalbančių sutikti jau dažnai pasitaiko.

Kas bus toliau?

Šitai reikalams klostantis, kaskart kyla vis baimingesni klausimai: kaip išsivys lietuvių atrodys po trisdešimties metų? Kiek lietuviškai kalbančio jaunimo tada beturėsime? Ar stovyklos, lituanistinės mokyklos, jaunimo sąjungos ir kita panaši veikla bebus įmanoma?

Klausimai yra labai rimti ir pagrįstai keliama. Tačiau į tuos klausimus atsakyti per daug sunku nėra. Mum žinoma, kad ateitis priklauso nuo dabarties. „Kaip pasiklosi, kaip išmiegosi“, — sako lietuviška patarlė. Ji labai tinka mūsų dabartiniam gyvenimui. Jeigu mes norime, kad ir po trisdešimties metų lietuvių būtų bent tokia, kokia ji yra šiandien, turime ja rūpintis. Rūpintis ne kalbant ir verkšlenant, bet atkak-

IŠLAIKYKIME LIETUVYBĖS RAMSČIUS

BRONIUS NAINYS

liai, nuolat ir išmintingai dirbant.

Lietuvių ramsčiai

Jie yra lietuviškos šeimos, lituanistinės mokyklos, jaunimo organizacijos. Tuos ramsčius mum reikia išlaikyti. Tačiau tai padaryti nėra lengva. Lietuvišką išsivys daugiausia sudaro darbo žmonės, kurie didžiausią savo produktingo laiko dalį turi praleisti pelnydami sau duoną.

Lietuvių išlaikymo darbui belieka tik savaitgaliai ir vakarai. Bet daug to laisvo laiko šeimos išlaikytojui reikia sunaudoti įvairiam gyvenimo kasdienybės reikalui, todėl lietuviškam darbui laikas dar sumažėja. Aplinkos veikiami mūsų vaikai lituanistinių mokyklų nemėgsta, nebent jose rastų pramogų. Populiarenes yra tik tokios organizacijos, kurios užsiima daugiau pramogomis negu lietuvišku auklėjimu. Tėvam, mokytojam bei vadovam tenka kartais imtis net ir prievartos priemonių. Vargu ar tokia prievarta įbruktų lietuvių yra pastovai? Dažnai ji dingsta, kai jaunimas iš tų prievartų rėmų išstrūksta.

Ką jaunimas mėgsta?

Geriausia būtų, jei galėtume sugalvoti tokių lietuvių išlaikymo priemonių, kuriomis jaunimas naudotųsi savanoriškai. Tada ir mūsų pastangos būtų malonesnės ir vaisiai geresni.

Nors nėra lengva tokias priemones rasti, bet gyvenimas rodo, kad jų yra.

Matome, kad stovyklas jaunimas mėgsta labiau negu lituanistines mokyklas. Todėl stovyklas reikėtų daugiau išnaudoti, prie pramoginio elemento pridėdant ir mokomąjį. Yra daug jaunimo mėgstančio sportą, bet šios srities lietuvių skiepyti mes beveik nenaudojam.

Paskutiniu metu yra išryškėjusi dar viena, jaunimui labai patraukli, lietuvių išlaikymo priemonė. Tai jaunimo kongresai. Pradėjus tuos kongresus ruošti, niekas netikėjo, kad jaunimo tarpe jie sukels tokį entuziazmą. Pirmąjį kongresą ant savo pečių išnešė vyresnieji. Jį suruošė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba. Ji sudarė visas reikalingas komisijas, komitetus, rūpinosi programa, parengimais ir lėšomis. Organizaciniuose darbuose jaunimas dalyvavo daugiau kaip talkininkas. Į antro kongreso ruošą jaunimas buvo daug daugiau įsijungęs, o trečią kongresą jau ruošia tik jaunimas. Vyresniesiems beliko tik finansinė našta.

Kokia iš to nauda?

Tokių reikalų apsivertimu mum reikia tik džiaugtis ir visomis jėgomis šokti jaunimui į talką, nes atsirado tai, ko mes seniai pasigedome. Kongresai pagimdė pasaulio lietuvių jaunimo ir atskirų kraštų jaunimo sąjungas, paties jaunimo organizuojamas vasaros lituanistikos

studijų stovyklas, išjudino bendram darbui visų kraštų lietuvių jaunimą, pagyvino jo veiklą. Iš pramoginių viešbučių salų jaunimas išėjo į universitetų auditorijas rimtom akademiškom svarstybom gyvybiškais lietuvių išlaikymo bei Lietuvos laisvinimo reikalais. O užmojis trečiąjį kongresą ruošti Pietų Amerikoje ant kojų sukėlė visas tenyktės lietuvių kolonijas. Argi tai neverti dėmesio dalykai?

Va, šitoj vietoj kaip tik mum ir reikia atsidurti: su kūnu ir su siela. Tų kongresų reikšmę reikia pajusti bei į jų ruošą įsijungti ir vyresniesiems taip, kaip į tą ruošą yra įsijungęs jaunimas, nes tas jaunimo darbas nėra trumpalaikis, bet tęsiasi be pertraukos nuo vieno kongreso iki kito. Šiam trečiajam kongresui buvo pradėta ruošti tuoj po antrojo. Ruoša vyksta visuose kraštuose. Ruošiasi Amerikos, Kanados, Europos, Australijos ir Pietų Amerikos visas lietuviškas jaunimas. Jau dveji metai vyksta jaunimo suvažiavimai, stovyklos, posėdžiai, susirašinėjimas ir kita veikla. Viskas lietuvių kalba. Pats jaunimas gausiai bendradarbiauja spaudoje, leidžia informacijos biuletenius, ruošia diskusijas, lietuvių kalbos kursus. Kongresas, kongresas, kongresas... Visuose jaunimo pokalbiuose, visuose susėjimuose... Jeigu taip bus, ar nebus lietuvių gyva ir dar po trisdešimties išėjimo metų?

Bus, jei ir mes sukrusim

Taip, ir mes, vyresnieji, turim sukrusti visu kūnu ir visa siela. Ir mes taip turim įsijungti į kongreso ruošos darbus, kaip yra įsijungęs jaunimas. O mum šį sykį yra tekusi tik ekonominė kongreso dalis. Esame paprašyti sutelkti kongresui lėšas. Tų lėšų reikia labai nedaug, todėl ir darbo ne tiek daug. Bet gaila, kad jau visas pusmetis, kaip visi esame kviečiami prie kongreso prisidėti lėšomis, o tų lėšų turime tik ketvirtadalį. Va, kur yra didžioji mūsų bėda.

Lietuvių ateitis priklauso ne nuo jaunimo, nes jis labai nuoširdžiai tai ateičiai ruošiasi, bet nuo vyresniųjų, kurie nenori ne tik lėšų telkti, bet ir kas penkeri metai kongresus skirti po dešimtinę. Jeigu mes remia-

(nukelta į 4 psl.)

KAS PIRMAS RADO KALIFORNIJĄ?

DR. P. MAČIULIS

Tūkstančių metų anksčiau, negu gimė Kristupas Kolumbas, Amerikos vakarinis pakraštys buvo aplankyti, ištirti ir aprašyti budistų vienuolio Hwui Shan ir jo būrinio laivuko kinų įgulos. Per 40 metų nepasimetę ir nepraradę nė vieno jūreivio, vykdydami budistų įsakymą, jie ten pasilikę pamokslauti.

499 metais, sugrįžus Kinijon, Hwui Shano žygis buvo aprašytas kinų imperatoriaus valdininko, oficialaus istoriko Liang Wu-ti knygoje. Tai buvo tikra įvykio istorija, mininti Fusangą, kuris mum šiandien žinomas Kalifornijos vardu.

Hwui Shan, kilęs iš Kubulo, Afganistane, buvo vienas iš keturių elgetaujančių budistų vienuolių, 458 metais išvykusių į keturias priešinigas puses „skelbti iškiliausio įstatymo“ (Budos mokslo). Hwui Shano kryptis jį nuvedė į Kiniją, kur tuomet viešpatavo budizmo aukso amžius.

Jis buvo plačios vaizdotės ir pilnas ryžto. Kinų pasakojimai apie pasakišką kraštą rytuose už platus okeano ir tamsių vandenų, vadinamąjį Fusangą, jį stambiai uždegė.

Jaunas misionierius galvojo,

kokia nepaprasta bus proga ir kaip jis nustebins savo valdovą šiuo žygiu.

„Fusang“ kinų kalba reiškia kažką milžiniškai didelį, fantastišką, kažką nenusakomą. Kinų mitologija mini Fusangą esant už rytinio okeano. Ten medžiai esą virš mylios aukščio. Knygose sužymėta ir daugiau nuostabių dalykų. Han dinastijos poetas Tung Fang-soh tuos nuostabių dalykų yra surašęs užrašuose — „Rytuose už rytų okeano“. Pasiekus žemės kraštą, esanti Fusango šalis. Tęsiant toliau kelionę dar dešimt tūkstančių „li“, vėl pasiekiami jūra — didelė ir begalinė. Li — yra lygi veik trečdaliui mylios. Šis kelio aprašymas atrodo gana tikslus nuo Kalifornijos iki Atlanto vandenyno.

Nemišingos Kinijos atžvilgiu Kalifornijos raudonmedis galėjo pasirodyti vienos mylios aukščio. Hwui Shanas nebuvo koks pasakų kūrėjas ar poetas. Jis buvo gerai nusimanęs navigatorium. Žinojo, kaip pasinaudoti vėjo srove ir atitinkama vandens slinktim. Kadangi jo krašto žmonės dar penkis šimtmečius neturėjo kompas (dar nebuvo išradę), plaukimas jūromis priklaus-

sė nuo šių pagrindinių dėsnių: nuo pasirinktos krypties, nuo saulės ir nuo jūreivio akies... Tai ir buvo penkis šimtmečius po Kristaus gimimo vieninteliai jūreivių „įrankiai“.

Kitus jūreivius smulkiai išklausinėjęs, Hwui Shanas pajėgė susidaryti apytikrą kelionės planą, kuriuo jis pasitiekė. Tai kelionė buvo aiškiai pasiruostata. Ji nebuvo atsitiktinumas.

-o-

Išvykdamas iš Pietų Kinijos, Hwui Shanas turėjo pasiekti Korėją, Japoniją ir Kurilų salyną iki Sibiro pusiasalio Kamčatkos; vėliau po Komandorų salyno pasiekė Aleutų salyno tinklą, visą tą laiką plaukdamas kitų jūreivių išplaukiota žinoma kryptim. Nė vienu metu jis nebuvo toliau nuplaukęs nuo bet kurio žemės lopelio. Daug jam padėjo juoda vandens srovė nuo pat Japonijos krantų. Praplaukus Aleutų salų pyne, jis tęsė kelionę savo pasirinkta išmone bei bandymu, kuris turėjo baigtis avantiūristo sielos džiaugsmu.

Per Ramųjį vandenyną laivai iš Tolimųjų Rytų daugelį kartų perplaukė visai atsitiktinai šituo keliu, kaip kad buvo užregistruota. Garsus ispanas tyrinėtojas Juan Batista de Anza savo užrašuose pažymėjo 1774 metus ne vakarietiško tipo laivo laužą, išplautą ant Karmelio uolų, gi 1875 laivas Forester surado jūroje japonų laivo likučius netoliese Santa Barbara krantų su 14 miru-

sų jūreivių ir trimis išlikusiais gyvais, kurie prieš 17 mėnesių iš Osakos mėgino nuplaukti į Tokiją. Ispanų laivai su brangenybėmis, naudodamiesi Japonų jūros srove, iš Filipinų plaukdavo Panamos link, kaip kad modernieji lėktuvai pasirenka oro srovės sritį padangių keliuose kiekvienais metais. Tai dėl to, kad beveik negalima iš Azijos pasiekti Kalifornijos pakrančių, prasilenkiant su vandens srovių sritimis.

Praplaukęs Aleutų salyną su vėjo srovėmis nuo žemės lopų, Hwui Shanas pasiekė „atžymėtų lavonų žemę“ 7000 „li“ į šiaurės rytus nuo Japonijos (2300 mylių). Taip jis pasiekė Aliaską. Jo pranešimu, „to krašto žmonės ant savo kūno turi ženklus, tartum laukiniai gyvuliai“.

Priešaky jie turi po tris ženklus. Jei ženklai dideli ir tiesūs, jie priklauso aukštesnei žmonių klasei; o jei nedideli ir kreivi, tai priklauso žemesnei klasei. Aliaskos aborigenų gyventojų tarpe istorikai ir antropologai jau nuo seniau yra pažymėję ir užrašę tokius ženklus ir nustatę jų reikšmę. Ant stulpų išrašyti ženklai buvo užtiknami ant veido, tuo pažymint jų vartojimą nuo senų senovės laikų.

-o-

Gerai ištyręs eskimus ir aleutus, parengingas budistų vienuolis patraukė Amerikos pakraščiu vis dar jiems palankios vandens srovės pietų kryptim.

Keturiolikai šimtmečių pralinkus po Hwui Shano kelionės, Cassiare, Britų Kolumbijoj, kalnų kasyklų darbininkai užtikino įdomius archeologinius radinius. Tęsdami savo tolimesnius kasinėjimus, surado orientališką Tolimųjų Rytų ekspedicijos stovyklavietę: bronzinę vėduoklę su kinišku užrašu ir daugelį metalinių pinigėlių, ant kurių galima buvo išskaityti, kad jie buvo nukalti prieš 1000 metų Kristui dar negimus.

Be šių jaudinančių metalinių įrodymų, indėnų giminių palei vakarinę Amerikos pakraštį legendos ejo iš kartos į kartą, nusakydamos eilėmis arba daina „vyro šilkiniuos rūbus“ atsilankymą daug anksčiau prieš ispanų pasirodymą. Ženklų pagalba indėnai buvo nustatę, kad atvykėlis kelionę praleido trisdešimt dienų: tai visai pateisina kelio tarpą iš Kinijos.

Chevalier de Guignes, mokslinis kinų žinovas, kuris kinų imperatoriaus Liang dinastijos archyvuose surado Hwui Shano pranešimą, išaiškino ir nustatė laiką jo kelionės į Kaliforniją: De Guignes vientautis, Paravey, po keliolikos metų mokslinių tyrinėjimų nustatė San Francisco uostą Kalifornijoje, kaip jo apsisistojimo uostą. Kiti tyrinėtojai, pažymėtinai Edward P. Vining, priėjo tą pačią išvadą: kad Hwui Shanas atvyko į Kaliforniją ir kad 40 metų laikotarpį

jis nuplaukė toliau į pietus iki Meksikos.

Vinningo studijoj apie „Negarbingą Kolumbą“ pateikiami pavyzdžiai apie Kalifornijos ir Meksikos religiją, socialinį, ekonominį ir finzinį panašumus į kinizmo suosis.

Hwui Shano vardas reiškia inteligentišką šviesuolį. Kai jis grįžo į Kiniją, jis buvo atvežęs imperatoriui kažką panašų į persišviečiantį akmenį, apie vienos pėdos diametro nukirstą veidrodžio formoj. Tai buvo iš obsidijaus žvilgantis vulkaniskas, lyg stiklinis, veidrodis, kurį naudojo Kalifornijos ir Meksikos indėnai.

Hwui Shano medžio Fusange aprašymas aiškiai veda prie šimtmetinio augalo, augančio tik Kalifornijoje palei Ramųjį vandenyną pietų link. Vietiniai žmonės naudojosi jo mediena, gamindami virves, popierių, siūlus ir drabužius. Trys šimtai svarų iš tos medžiagos „šilko“ buvo tarp kitų dovanų, kurias Hwui Shanas atvežė imperatoriui. Įdomu pažymėti, kad žodis „Meksika“ reiškia šimtamečių augalų kraštą.

-o-

Turint šiuos ir kitus duomenis, negali būti abejonės, kad ne europietis buvo pirmas, kuris žengė per aukso krašto žemę, bet kinas. Amerikos istorikų dėmesys šiuo klausimu buvo visai neįžymus, atsitiktinis ir

(nukelta į 5 psl.)

ČIURLIONIS KALIFORNIJOJ

Čiurlionio šimtmečio minėjimų sukėltoji banga genialųjį menininką nuo Baltijos krantų atnešė net į tolimuosius Amerikos Vakarų, prie Pacifiko. Siaučiant Symbionese Liberation Army, Manson gengės, atentatų prieš prezidentą sensacijų uraganam, pirmą kartą šis Dievo pasaulio kampelis ramiu būdu sužinojo apie Čiurlionį, kaip apie muziką ir kaip apie dailininką.

Rugpjūčio mėnesį, dviejų entuziasčių, I. Tamošaitienės ir G. Gustaitės, asmeniškai iniciatyva Los Angeles Comara galerijoje buvo suorganizuota Čiurlionio paveikslų reprodukcijų paroda. Parodos atidarymo vakarą gausiai auditorijai, vystydamas įdomią temą "Dailininkas nustebino muziką", kalbėjo komp. B. Markaitis, SJ. Paroda tęsėsi dvi savaites. Susilaukta amerikiečių dėmesio, tik gaila, kad Čiurlionio populiarinimui neturime atitinkamos anglų kalba literatūros.

Čiurlionio 100 metų gimimo sukakčiai paminėti taip pat buvo skirta šių metų Kalifornijos Lietuvių diena, suorganizuota LB apygardos ir apylinkių valdybų bei LB Kultūrinių popiečių komiteto.

Minėjimas prasidėjo Dramos sambūrio rugsėjo 20 Thomas Star King Jr. mokyklos auditorijoje pastatyta rašytojo J. Gliaudos drama "Čiurlionis". Režisore Daila Mackialienė, dekoratorius Algis Žaliūnas. Režisore Daila Mackialienė, dekoratorius Algis Žaliūnas. Režisore Daila Mackialienė, dekoratorius Algis Žaliūnas.

Pirmame veiksmo parodytas iš Vakarų Europos pas savo globėjus Volmanus į Varšuvą grįžęs Čiurlionis, apsisprendęs už likiminį pasaulimą — dailę, nors Varšuva gundė pasilikti prie muzikos, o taip pat neatšaukiamai nutaręs grįžti į gimtąjį kraštą Lietuvą, nors su Varšuva rīšo stiprūs kultūriniai ir jausminiai ryšiai.

Antrasis veiksmas vyksta Petrapilyje. Čia laiko ribas peržengęs dailininkas Čiurlionis ryškinamas akistatoje su primityviu gatvės muzikantu ir tuometinę laiko dvasią reiškiančiais rusų dailininkais.

Paskutiniame veiksmo parodyta psichiatrinė ligoninė, kur jaunam genijui buvo lemta užbaigti savo neramaus gyvenimo kelią.

Drama — ne filmas. Čia neįmanoma parodyti pagrindinio veikėjo genialios kūrybos rezultatus. Tad autorius ir siekė atskleisti Čiurlionio kaip žmogaus charakterį, jo dvasios kūrybinių nusiteikimų kryptį, jo reakcijas į laiko statomas jo genialiam polėkiam kliūtis. Visa tai pagrindiniai atskleisti galima ne veiksmu, o dialogu. Dramos

autorius į dialogą ir koncentravosi. Šioj dramoj nėra įtampos viršūnės nei atomazgos. Ir negali būti. Visas Čiurlionio gyvenimas buvo įtampa, o atomazga atnešė jo mirtis.

Ar dramos autorius teisingai suprato Čiurlionį ir ar režisore teisingai suprato autorių? Geriausią atsakymą į šį klausimą davė tėvas Bruno Markaitis, SJ, rytojaus dieną bažnyčioj įspūdingai kalbėjęs apie Čiurlionį. Rišant pamokslą su vakar dieną matyta drama, į klausimą reikia atsakyti teigiamai.

Eilinio žiūrovo teise gal būtų suabejoti leidimu psichiniam ligoniui dominuoti 3-jį veiksmą. Aktorius labai gerai vaidino, tačiau jis buvo panaudotas ne tiek Čiurlionio psichikos atskleidimui, kiek aplinkos paryškinimui. Net Čiurlionio ir Volmanienės susitikimo metu jis kažkodėl buvo laikomas scenoje, tiesa, magiškų gydytojos rankų nuraminatas, tačiau vis tiek be reikalo blaškė žiūrovo dėmesį.

Dramos vaidmenis atliko: Čiurlionis (M. Prišmantas), Volmanas (A. Tumas), Volmanienė (D. Barauskaitė), Grafitė (R. Urbanienė), Daškevičius (R. Žukas), Pani Anė (V. Jatulienė), Katarinkininkas (V. Dovydaitis), Filatova (E. Dovydaitenė), Averinas (S. Stančikas), Gydytoja (I. Tumienė), Psichinis ligonis (R. Žukas); rež. padėjėjai — E. Dovydaitenė ir B. Mackiala, garsų technikas — P. Jasiukonis.

Visas kolektyvas vertas padėkos už ilgas ir pasiaukojančias darbo valandas. Vieni aktoriai išvystėjo talentu ir scenine patirtimi, kituose matėsi sceninio žaumo, o kai kuriems ir nebuvo progos savo charakterius išvystyti.

Dramos režisore išradinai pristatė aktorius ir pravedė dramą pabaigą.

Rugsėjo 21, sekmadienį, Sv. Kazimiero parapijos kieme buvo pakeltos Amerikos ir Lietuvos vėliavos, kur trumpą žodį pasakė LB apylinkės pirmininkas stud. A. Gričius, o bažnyčioj už Čiurlionio vėlę buvo atlaikytos pamaldos. Pamokslą, kaip buvo minėta, pasakė tėvas B. Markaitis, SJ.

Parapijos salėj po pietų įvyko Čiurlionio akademija ir dailės darbų reprodukcijų paroda. Dailių žodžių akademiją atidarė LB Kultūrinių popiečių komiteto pirm. rašytoja Alė Rūta, o paskaitą apie Čiurlionį kaip apie kūrėją skaitė kompozitorius B. Markaitis, SJ. Paskaita gausiai publikai taip patiko, kad prelegentui kėlė ovacijas

Scena iš Čiurlionio pastatymo Los Angeles rugsėjo 20. Aktoriai M. Prišmantas (Čiurlionio vaidmenį) ir V. Dovydaitis. Nuotr. L. Kanto

lyg geram solistui. Paskaita, turinti vertingų aliuzijų į dabartį, turėtų būti atspausdinta ir prieinama platesnei visuomenei. Publiką taip pat labai sužavėjo pianistė Raimonda Apeikytė, atlikusi Čiurlionio muziką. Iš akademijos besiskirstančią publiką lydėjo pakili nuotaika.

Čiurlionio gimtadienį, rugsėjo 22, Amerikos visuomenei buvo pristatyta Čiurlionio muzika. Per KFAC radijo stotį, per kurią visada transliuojama gera muzika, buvo perduota Čiurlionio simfonijos "Jūra" ir "Miške" ir keturi preliudai. Pranešėjas kelis kartus skelbė, jog tai lietuvių kompozitoriaus Čiurlionio kūryba. Pirmuosius kontaktus su šios stoties programų direktoriumi buvo užmezgęs komp. B. Markaitis, o šias transliacijas išrūpino sol. L. Zaikienė ir komp. G. Gudauskienė.

Čiurlionis Kalifornijoje buvo prasmingai paminėtas. J. K.

Radio programa baltų kultūrai puoselėti Los Angeles (Santa Monica), Calif.

Spalio 1, 8 val. vakaro pradėta baltų kultūros radijo programa (Baltic Heritage Program) per KCRW 89.9 FM radijo stotį. Santa Monicoje. Programa bus transliuojama kiekvieną trečiadienį nuo 8 iki 8:30. Trys tautos — estai, latviai ir lietuviai — turės savo pusvalandžius paeiliui kas trečią savaitę.

Svarbesnės programos bus transliuojamos per visą Ameriką. Ypatingas dėmesys bus skiriamas gyvenančių kompozitorių kūriniam, literatūrai, dramai, mitologijai, tautosakai, istorijai bei informacijai apie baltų kultūrinius laimėjimus Amerikoje.

IŠLAIKYKIME

(atkelta iš 3 psl.)

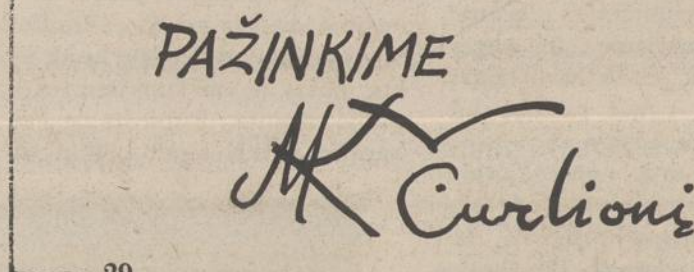
me lituanistines mokyklas, stovyklas, šokių šventes, tai nė kiek nemažiau turime remti jaunimo kongresus, nes ir kongresai yra vieni iš didžiųjų lietuviybės ramsčių.

Kongresai yra ypatingi dar ir tuo, kad jaunimas juos ruošia ir juose dalyvauja savo noru ir daugiausia savo lėšomis, be raginimų ir be prievartos. Jis ir keliones bei kitas asmeniškas išlaidas apsimoka pats. Lėšos reikalingos įvairiems organizaciniam darbui, leidiniam, informacijos biuleteniam, kultūrinių ryšių palaikymui, kurie ypač naudingi Pietų Amerikos lietuviams, jaunimo vadovų pasiuntimui ir jų darbui su kitų kraštų jaunimu.

Ir gaila, kad mes, vyresnieji, ne visada tuos visus reikalus vienodai suprantam ir pagailim darbo bei dolerio. O šiem reikalams būti šykštiesiems mum nereikėtų.

Iki kongreso teliko pustrėčio mėnesio. Lėšų dar daug trūksta. Tikime, kad tie, kurie yra paprašyti atlikti lėšų telkimo darbą, jį atliks ir reikiamas lėšas sutels. Tikime, kad LB apylinkės savo kvotas išpildys ir jaunimas liks neapvilts.

1975 spalio — gruodžio mėnesiais lietuvių sekcijos programa: spalio 1 — "M. K. Čiurlionis", paruošė Bruno Markaitis, SJ.; spalio 22 — "Lietuva ir jos žmonės", ruošia Paulius Jasiukonis; lapkričio 12 — "Lietuvių esu aš gimęs", ruošia Stasė Pautienienė, gruodžio 3 — "Kompozitorius Bruno Markaitis", ruošia Paulius Jasiukonis; gruodžio 24 — "Saulės sugrįžimo belaukiant", ruošia dr. Marija Gimbutienė. — Kr.

29

ŽALČIO SONATA — ANDANTE

Pirmoji sonatos dalis buvo gana iškilminga, turėjo bent kelis planus ir bent kelis motyvus. Antroji dalis — rami, paprasta. Visi motyvai čia taip sudėstyti, kad nebūtų daug judesio. Ir ką mes čia matome?

Pirmame plane iškyla dvi kalno viršūnės, kalnų plokštumos. Tarp tų viršūnių yra bedugnė. Toliau matome gynybos bokštą su dviem angom. Danguje užakcentuotos trys žvaigždės, kurios skleidžia savo spindulius žemyn. Per tas žvaigždes guli nutįsęs žaltys.

Tai visa. Galėtume taip nueiti nuo paveiklo, bet Čiurlionis visada ieško minties ir gilumos. Ir čia jis ką nors sako. Tai pažiūrėkime atidžiau. Grįžkime prie pirmojo plano, prie minėtų kalnų.

Pradėkime paveikslą nagrinėti iš kairės pusės. Čia matome kalno viršūnę. Viršūnė — plokštuma. Kalno silueta sutinkamas ir kitoje Čiurlionio kūryboje. Mėgsta jis taip nupiešti ir parodyti tik viršūnę, kad būtų didelis visatos išpūdis.

Čia ant tos viršūnės matome medžius. Tarp medžių matome ir namų silueta, kaimo apybraižą.

Dešinėje yra kita kalno viršūnė, bet jau visai nuoga. Ant jos krašto, ties bedugne stovi žmogus. Jis net ranką pakėlęs, lyg kažką rodo, lyg kažką siekia. Tereikia tik truputį pajudėti ir jis įpuls į bedugnę. Tai žmogaus likimas. O toje bedugnėje jau skraido paukštis, likimo paukštis, labai plačiais sparnais, lyg koks vaiduoklis. Jis irgi tyko žmogaus.

Žmogus mato anapus sodybas ir medžius, bet jų pasiekti negali, nes tarp jo ir to idealo yra bedugnė, likimo paukštis. Vienai vienas jis turi stovėti dykumoje ir kentėti, kad yra amžinai atskirtas nuo rojaus, nuo idiliškos ramybės. Tai ištremtas žmogus.

Bet Čiurlionis žmogaus pasigali. Ima ir nepalieka toje baisioje situacijoje vieno. Jis danguje pakabina net tris žvaigždes, kurios savo spindulius siunčia į žemę žmogui.

PASISAKO TEISIAMOJI SADŪNAITĖ

(atkelta iš 2 psl.)

Trumpos žemės dienos neilsės duotos, o kovot už laimę daugelio širdžių. Ir tik tas, kas viską kovai atiduos, tas pajus, kad eina jis keliu tiesiu. Ir didesnės laimės niekam nepatirti, jeigu pasiryžęs tu už žmones mirti. Tada sieloj šventė visada skaisti, nepagrobys kalėjimai jos, lageriai šalti!

Tad mylėkime vieni kitus ir būsime laimingi. Nelaimingas tik tas, kuris nemylė. Vakar stebėjotės mano gera nuotaika sunkiu gyvenimo momentu. Tai įrodo, kad mano širdyje dega meilė žmonėms, nes tik mylint viskas darosi lengva! Blogį turime visu griežtumu smerkti, bet žmogų, net ir klystantį, privalome mylėti. O to galima išmokyti tik Jėzuso Kristaus mokykloje, kuris visiems yra vienintelė Tiesa, Kelias ir Gyvenimas. Tad teatinie, gerasis Jėzau, Tavo karalystė į mūsų visų sielas!

Iš teismo noriu paprašyti, kad išleistumėte į laisvę iš kalėjimų, lagerių ir psichiatrinų ligoninių visus žmones, kurie kovojo už žmogaus teises ir teisingumą. Tuo įrodytumėte savo gerą valią ir būtų gražus indėlis, kad gyvenime būtų daugiau harmonijos ir gėrio, o gražusis šūkis "Žmogus žmogui brolis" virstų

tikrove.

Popietiniame posėdyje buvo perskaitytas teismo sprendimas.

Nijolė Sadūnaitė kaltinama pagal LTSR Baudžiamojo kodekso 68 str. 1 d. už "LKB Krokos" dauginimą bei platinimą ir baudžiama laisvės atėmimu trejiems metams, atliekant bausmę griežto režimo lageriuose, ir ištrėmimu trejiems metams.

— Kodėl taip mažai nubaudėte?

Teismo sprendimu N. Sadūnaitės rašomoji mašinėlė buvo konfiskuota.

1975 birželio 20 po pietų saugumiečiai atėmė iš Sadūnaitės visus užrašus ir, padarę kruopščiausią kratą, išvežė į lagerį šiuo adresu:

Mordovskaja ASSR, 431200 Tenguševskij raj., pos. Barašovo, ucr. Ž x 385-3-4.

Nijolė Sadūnaitė yra gimusi 1938 metais Dotnuvoje. Jos tėvas — Žemės ūkio akademijos dėstytojas. Giliai tikintys tėvai stengėsi dukrą gražiai išauklėti.

1955 baigė Anykščių vidurinę mokyklą. Nors tikintys mokiniai mokykloje būdavo diskriminuojami, tačiau Nijolė niekada sekmadieniais nepraleisdavo mišių. Kai ekskursijų metu tekdavo apylankyti bažnyčias, Sadūnaitė draugų ir mokytojų akivaizdoje turėdavo drąsos atskliauti ir pagarbinti Švč. Sakramentą.

Penkerius metus Nijolė slaugė sergančią motiną, kuri mirė 1970. Jos tėvas miręs 1963. Keletą metų rūpestingai slaugė kan. P. Raudą. Kiekvieno žmogaus kančia rasdavo Nijolės širdyje atgarsį.

Sadūnaitė stengėsi savo poreikius sumažinti iki minimumo, kad galėtų padėti kitiems. Kartais atiduodavo kitiems pačius reikalingiausius savo daiktus.

— O —

1975 balandžio 20 Povilas Petronis jau buvo nugabentas į kalnimo vietą. (Apie jo teismą žr. "LKB Kronika", Nr. 13). Dabartinis jo adresas:

Mordovskaja ASSR, 431200 Tenguševskij raj., pos. Barašovo, ucr. ž. x 385-3-5.

— O —

1975 kovo 17 nuteistas Juozas Gražys (žr. "LKB Kronika", Nr. 16) yra kalinamas Permės srityje:

Permėska obl., Čusovskij raj., pos. Kučino, ucr. v.s. 389-36.

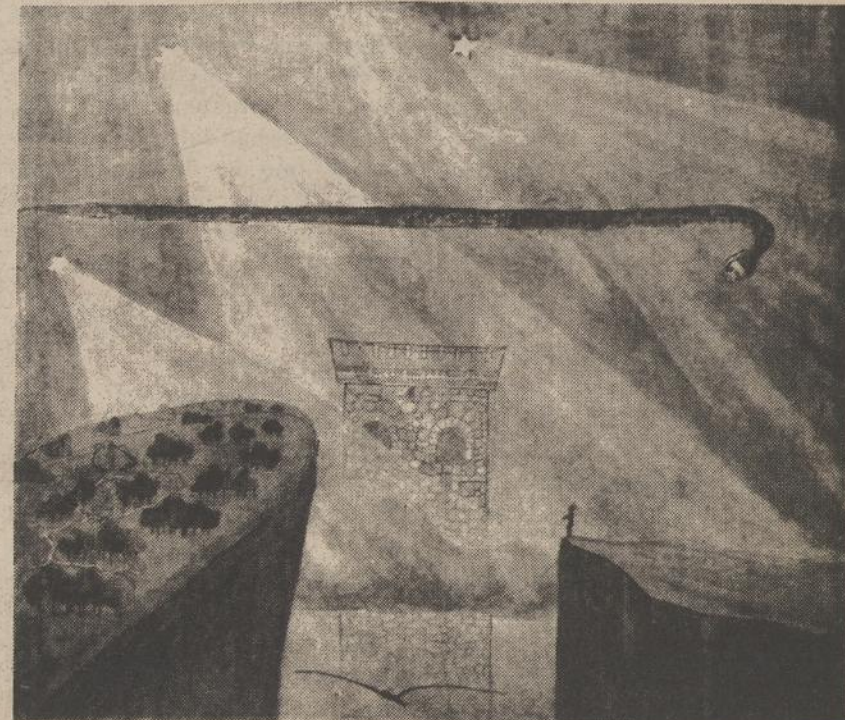
— O —

1975 gegužės 2 Virgilijus Jaučelis Lukiškių akleėjimo ligoninėje pradėjo bado streiką, kadangi TSRS Prokuratūra nereagavo į jo pareiškimą (žr. "LKB Kronika", Nr. 16).

1975 gegužės 7 Virgilijus dėl sunkios ligos buvo komisuotas ir vos gyvas automašina pristatytas į namus.

1975 birželio 20 Kauno onkologiniame dispenseryje jam buvo padaryta sunki žarnyno operacija, po kurios pačiu geriausiu atveju liks invalidas.

Šiuo metu Lietuvos katalikai pagrįstai klausia: Ar galimas dialogas su tais, kurie pripažįsta tik melą ir smurtą, kurie fiziškai naikina pačius geriausius Lietuvos sūnus ir dukras?

M. K. Čiurlionis — Žalčio sonata, Andante (tempesta, 1908)

Los Angeles Dramos sambūrio dalyviai "Čiurlionio" pastatyme. Iš k. I eilė: Saulius Stančikas, Viltis Jatulienė, dail. Algis Žaliūnas, II eilė: dramos autorius rašytojas Jurgis Gliauda, Ema Dovydaitenė, III eilė: Danutė Barauskaitė, Manfredas Prišmantas, rež. Daila Mackialienė, IV eilė: Inga Tumienė, Alfonsas Tumas, Vincas Dovydaitis, Raisa Urbanienė, Rimantas Žukas.

KARDINOLAS ANTONIO SAMORĖ VOKIETIJOJ

Bad Woerishofeno Šv. Ulricho parapijos kelbonas kun. Antanas Bunga suruošė iškilmę, kurioj buvo pasimelsta už persekiojamą Bažnyčią Lietuvoj, o taip pat paminėta ir 25 metų sukaktis, kai Antonio Samorė buvo įšventintas vyskupu. Šis žymusis lietuvių bičiulis atvyko specialiai iš Italijos į Bad Woerishofeną aukoti mišių už persekiojamą Bažnyčią. Į Bad Woerishofeną suvažioavo taip pat nemaža lietuvių iš Vokietijos, Prancūzijos, Italijos ir Šveicarijos.

Sekmadienio iškilmės

Dėl neperstojančio lietaus teko iškilmų planą truputį pakeisti. Teko atsisakyti iškilmingose eisenose iš parapijos namų į bažnyčią. Tačiau tai nepajėgė sukludyti šventės iškilmingumo. Jos viršūnė buvo 10 val. koncelebruotos mišios.

Kardinolas Antonio Samorė vadovavo iškilmėi, kurioje kartu aukojami mišias dar 5 vyskupai ir apie 20 kunigų. Choras gražiai giedojo Haydno mišias. Bažnyčia buvo sausakimšai pilna maldininkų.

Dienos pamokslininkas kanaaninkas dr. Braun iš Augsburguro atpasakojo jubilato gyvenimo eigą, pradėdamas nuo tų laikų, kai jaunas kunigėlis Antonio Samorė pradėjo dirbti Vatikano nunciatūroj Kaune. Tada jis turėjo 27 metus amžiaus. Vėliau jo gyvenimo kelias ėjo per Šveicariją, Romą, Ameriką, Kolumbiją, iki vėl sugrįžo Romon, bet jau kaip kardinolas. Vyskupu jau nuo 1950 balandžio 16.

Šią temą dr. Braun sujungė su Bažnyčios persekiojimu Lietuvoj. Tarp kitko jis pacitavo kun. Antano Šeškevičiaus pasakymą teisme: "Istorija liudija, kad tie-

sa laimi, o melas pralaimi... Jeigu aš, kaip kunigas, esu smerkiamas už tai, kad atlikau savo pareigas, tai man nėra jokia gėda, o garbė. Tokiu būdu aš atsisotuju amžinosios tiesos pusėj, kuri sako: Palaiminti, kurie persekiojami dėl teisybės, nes jų dangaus karalystė".

Pamokslininkas iškėlė katalikų pareigą likti laive, kuris yra Bažnyčia. Tai yra likimo bendruomenė, suvienyta Kristaus kraujuje. Dar daugiau. Pamokslininkas atkreipė tikinčiųjų dėmesį į bendrą visų pareigą gelbėti persekiojamuosius. "Tad, kol turime laiko, darykime gera visiem, o ypač tikėjimo namiškiams" (Gal 6, 10).

Baigdamas dr. Braun atkreipė dėmesį į du pagelbos šaltinius — į maldą ir atgailą. Galiausiai ragino melstis už tuos, kurie yra kankinami dėl tikėjimo. Pabaigoj kanaaninkas dr. Braun įteikė kardinolui Antonio Samorėi Augsburguro vyskupo vardu Šv. Ulricho kryžį. Pabaigoje mišių tarė keletą žodžių pats kardinolas. Jis padėjo visiem už nuširdžią maldą, o ypač pamokslininkui už gražius žodžius.

Po pamaldų klebonijoje buvo bendri pietūs svečiams, o kava buvo geriama šalia esančiuose vysk. Antano Deksnio namuose.

Iškilmes parapijos salėj pradėjo klebonas kun. Antanas Bunga, pasveikindamas kardinolą ir visus kitus svečius, palinkėdamas visiem malonių valandėlių.

Paskaitą skaitė prof. dr. Juozas Eretas. Jis kalbėjo pirmiausia apie kardinolo jubiliejų, o vėliau apie persekiojamą Bažnyčią Lietuvoj. Kalbėdamas apie kardinolą Samorę, profesorius priminė jį seną pažintį, siekiančią 1932 metus, kai jau-

nas kunigas Antonio Samorė buvo atsiųstas į Kauną, į nunciatūrą sekretoriauti. Čia jis išbuvo iki 1938.

Kalbėdamas apie persekiojamą Bažnyčią, prof. Eretas kritikavo Vakarų pasaulį, kuris juo toliau, juo labiau nusileidžia pavergėjui. Praktiškai Lietuva, Latvija ir Estija jau esančios už mirštos Vakarų politikų veikloj. Niekas apie jų pavergimą viešai nesneka, visi ploja Maskvai už jos, neva, taikingus nusi-teikimus. Kalbėtojas prašė kardinolą panaudoti savo įtaką palaikyti viešumo pavergimo faktą.

Tada vyko sveikinimai. Pirmiausia kalbėjo parapijos tarybos pirmininkas Emil Duerk, pasidžiaugdamas jiems suteikta garbe ir linkėdamas kardinolui gausios Dievo palaimos. Po to tarė žodį krikščionių demokratų atstovė Renate Hinz. Tada kalbėjo Vokietijos Lietuvių Bendruomenės vardu kun. Br. Liubinas, įteikdamas kardinolui iš Lietuvos atvežtą gintarinį rožančių ir metalinį Aušros Vartų Marijos paveikslą. Galiausiai vysk. dr. Antanas Deksnys sveikino kardinolą Samorę Europos lietuvių katalikų vardu, kurių ganytojas jis yra.

Visą iškilmę ypač pagrazino parapijos choras, sudainavęs lietuviškai Bijūnėlis žalias ir Apsaugok, Aukščiausias. Kurorto orkestras išpildė eilę muzikos kūrinių.

Miesto namuose

Bad Woerishofeno burmistras priėmė kardinolą rožinėj 17 val. Jis pasveikino atvykusį ir trumpai nupasakojo miesto istoriją, ypač iškeldamas kanaaninko Kneipp veiklą ir jo nuopelnus steigiant dabar pagarsėjusias gydymas kardinolą neužmiršti pa-

mann kvietė kardinolą Antonio Samorę kada nors atvykti į Bad Woerishofeną ir pasinaudoti jo natūraliomis gydyklomis. Kardinolas padėkojo už malonų priėmimą ir pabrėžė, kad Bad Woerishofenas yra žinomas ir už Vokietijos ribų. Ypač pagyrė miesto gyventojus už jų gyvą religingumą. Menišką programą atliko muzikai, pateikę eilę Mozarto ir Haydno kompozicijų. Svečiui įsirašius į auksinę svečių knygą, buvo bendros vaišės.

Pas lietuvius Memmingene

Kitą dieną kardinolas nuvyko į Ottobereun benediktinų vienuolyną, kur pamatė daug meno turtų, sukaupytų šimtmečių bėgy. Žavioj vienuolyno bažnyčioj pasiklausė puikios vargonų muzikos. Iš čia vyko į senąją lietuvių koloniją Memmingene.

Memmingene dar ir dabar gyvena nemaža lietuvių, ten yra kas sekmadienį lietuviškos pamaldos, kapelionauja kun. Augustinas Rubikas. Pirmiausia užsuko į miesto rotušės namus, kur pasitiko burmistras. Tada vyko į seselių namus, kur pirmoj eilėj buvo pasveikinti tų namų gyventojų, našlaičių vaikų. Šie padainavo keletą dainelių.

Seselių salėj vyko trumpos vaišės, jų metu vėl jaunimas padainavo eilę gražių dainelių. Galiausiai visi susirinko į seselių koplyčią, tą pačią, kur sekmadieniais vyksta ir pamaldos lietuviams. Ir šį kartą buvo dalyvių tarpe lietuvių būrys.

Klebonas kun. Augustinas Rubikas pasveikino garbingąjį svečią, kalbėdamas vokiškai, o vėliau ir itališkai. Po jo ilgesnį žodį gavo prof. dr. Eretas, kuris vėl kalbėjo apie kardinolo gyvenimo kelią, pradedant nuo jo jaunystės, nuo darbo Lietuvoje iki dabartinį dienų, prašydamas kardinolą neužmiršti pa-

Sesuo Ignė Marijošūtė iš Putnam, Conn., šio mėnesio pradžioj išvyko į Pietų Ameriką talkinti jaunimo kongreso ruošoj. Nuotraukoj su Marija Saulaityte, ką tik grįžusia iš Pietų Amerikos, kur ji universiteto atostogų metu visą vasarą talkino kongreso ruošai. M. Saulaitytė, kelis kartus apkeliausi didžiąsias lietuvių kolonijas Pietų Amerikoje, gali naudingai patarti. Ses. Ignė jau buvo jaunimo stovykloje Venecueloj vieną savaitę, nuvyko į Sao Paulo Brazilijoje, kur yra kongresui ruošti kun. A. Saulaicio centras. Ilgiau sustojusi Argentinoj, vėliau vyks į Urugvajų.

vergtos Lietuvos ir jos išblaškytų vaikų.

Kardinolas tuoj pat atsakė į Rubiko ir Ereto kalbas, pasveikindamas kleboną A. Rubiką su ką tik praėjusiu jo 60-tuoju gimtadieniu, padėkodamas prof. Eretui už malonų priminimą gražių jaunystės dienų. Jis taip pat pasidžiaugė lietuvių religingumu ir ragino lietuvius likti ištikimais savo tautai ir tėvynei.

Pabaigoj buvo palaiminimas Švenčiausiu Sakramentu, kurį suteikė kardinolas Antonio Samorė. Iškilmų metu gražiai giedojo lietuviškas giesmes Memmingeno lietuviai, vadovaujami V. Bernoto.

Pabaiga

Kitą dieną kardinolas, vadovaujant klebonui kun. A. Bungai, aplankė Augsburguro miestą ir eilę netoli esančių gražių Bavarijos pilių. Trečiadienį buvo paskutinė diena. Mišias kardinolas aukojė kitą Bad Woerishofeno miesto bažnyčioj, senoj Šv. Justinos parapijoje, kur klebonauja kun. E. Keck. Ir čia jis buvo sutiktas gražiai ir iškilmingai. Vakare buvo atsiveikininimas. Parapijos tarybos pirmininkas E. Duerk padėkojo kardinolui už malonų apsilankymą, miesto burmistras Anton Leder-mann pasidžiaugė, kad į Bad Woerishofeno istoriją bus galima įrašyti kardinolo vizitą. Pats kardinolas padėkojo viso pasitikimo ir kitų iškilmų organizatoriam, o pirmoj eilėj klebonui kun. Antanui Bungai. Para-

pijos choras pagiedodavo eilę giesmių. Iškilmės buvo išsamiai atžymėtos vietinė ir tolimesnė spaudoj. Net ir Osservatore Romano rašė apie kardinolą Samorę apsilankymą Bad Woerishofene.

-o-
Saarbrueckenas. Rugpjūčio 5 čia mirė Ona Samelienė-Kvėkšaitė. Palaidota buvo rugpjūčio 11 Saarbrueckeno kapinėse. Velionė buvo gimusi 1902 kovo 2 Macučių kaime, Gargždų valsčiuje, Kretingos apskrityje. Po karo ilgą laiką gyveno Saarbrueckeno mieste, užaugino 2 sūnus ir dukrą. Bendravo su Kaiserslauterno lietuviams. Nuolat atvykdavo į pamaldas.

Kaiserslauternas. Rugpjūčio 27 miesto kapinėse buvo palaidotas Vytautas Stelmokas, gimęs 1916 rugsėjo 15 Paluobiuose, Griškabūdžio valsčiuje, Šakių apskrityje. Vytautas Stelmokas buvo baigęs Šakių gimnaziją ir Kaune agronomijos studijas. Vokietijoj metų eilę tarnavo Kaiserslauterne Labor Service kuopoj, o pabaigoj buvo išėjęs į civilinį gyvenimą.

Kun. Bronius Liubinas

— Išeivijos latviai šią vasarą turėjo net keletą tautinių švenčių. Rugpjūčio 1-3 tokia šventė buvo Leicester, Anglijoj. Dainavo 250 dainininkų, klausėsi 2000 žiūrovų. Rugpjūčio 30-rugsėjo 1 Montrealy susibūrė 300 dainininkų, 200 tautinių šokių šokėjų ir 50 kankliuotojų. Čia klausytojų buvo tik 1500.

Baltų parodoje Sao Paulo, Brazilijoje, "Rūtelės" sambūrio nariai, budėję parodoje. Iš k. Osvaldas Škema, de Brito, Danutė Silickaitė, Irutė Petraitytė, Lidija Vaičėnkovaite, Ričardas Bendoraitis. Nuotr. A. Saulaicio

KAS PIRMAS RADO KALIFORNIJĄ?

(atkelta iš 3 psl.)
skystas. Nepaisant to, yra daugybė paprastų įrodymų, atsakančių į šį klausimą.

Idomu būtų pasvajoti, kas būtų atsitikę, jei šis Marco Polo iš Rytų būtų sumanęs Fusaną kolonizuoti. Ar dabar San Francisco nebūtų Cha-men Hwui Shan? Ir ar mūsų mokyklose nebūtų švenčiama Hwui Shano diena? Kas bebūtų atsitikę, faktas lieka faktas, kad Kalifornija pirmą kartą aplankyta pažangios žmonių rasės, kurios nuopelnai pasauliui, istorijai ir Kalifornijai buvo ir yra neišmatuojami.

Septyniolika mylių į rytus nuo Čontano miesto Kinijoj yra šventykla, vadinama Po-lo, kurios kieme yra vyriškos statula. Jis buvo daugelį metų ten gyvenęs ir, kai mirė, buvo vietinių žmonių pagerbtas. Jis stovi nukreipęs žvilgsnį į rytus, dešine ranka pridengęs akis, lyg prieš tekančią saulę. Ant pastolio yra toks įrašas:

"Kur teka saulė Fusano žemėj, ten mano namai; siekdamas garbės ir turtų, aš nuvykau į centrinę Gėlės karaliją; visur gieda gaidys ir šuo loja, visvien, vienoj ar kitoj vietoj"...

Dr. P. Mačiulis

APIE JŪRĄ, VASARĄ IR VĖJĄ

5

PAULIUS JURKUS

Vasara išveda žmones iš jų buveinių, aprenigia spalvingais drabužiais, kad labiau sutaptų su gamta, ir nuvilioja į pajūrį. Pajūris turi savo vėją, smėlį, žuvėdras. Ir tai atgaivina žmogų.

Kas čia įžengia, palieka visą rūpestį prie akmeninių vartų. Čia ne Dantės pragaras, čia yra atostogų kraštas. Čia reikėtų parašyti kur prie pušies — Palikite visus rūpesčius. Čia yra džiaugsmo, poilsio, saulės, vandenų ir vėjo kraštas.

Ir žmonės čia pasikeičia. Maitei juos mieste. Jie skubėjo, susirūpinę, susinervinę. Reikalas prie reikalo spaudė jų kojas, nervino, vertė skubėti ir kitus skubinti. Čia jie gyvena gamtoje, gyvena ramiai ir paprastai.

Po medžių ant suolo sėdi vienas ir skaito. Net negali patikėti, kad jis skaitytų, nes žinai, kaip laksto mieste. Kitas nuviręs ties žuolais. Guli, padėjęs delnus žolėje. Tai tikras poilsis po sunkaus darbo. Jis tikriausiai pradeda atostogas. Prie didžiosios vasarvietės susirinko pasakotojai, linksmų istorijų specialistai. Vienas pradeda, kitas šmaukštį prideda žodį, dar kitas kokį blizgantį sakini. Ir juokas!

Staiga trenkia vasarvietės durys. Pasirodo plikšis su dideliu rankšluosčiu.

— Broliukai, dobiliukai, — tarė jis pamažu, — į baseiną. Prieš pietus reikia išsimaudyti.

Vyrija greitai užraukia kalbas ir dingsta. Ant suolo lieka didieji vandens ir saulės priešai, keletas uodų, prilpusių prie sienos, ir tingių musių. Jie nesimaudo.

Pro visas duris jau išeina margi kostiumai, baltos kepuraitės. Išeina klegesys, šūkavimai. Kviečia draugus paskubėti.

Iki dvyliktos laiko nedaug. Vieni siekia pajūrį, o kiti leidžiasi į pakalniukę, kur prie sporto salės yra gražus maudymosi baseinas.

Baseino sienos — mėlynai išdažytos, todėl čia vanduo atrodė labai mėlynas — žydras, kaip Italijos pajūryje. Vanduo keičiamas; prižiūrimas. Nuolat jį filtruoja ir grąžina į baseiną. Kai pakyla jūra ir kanalu prieina visai arti, tada įjungia kitas pompas, ir jūros vandenį atvaro į baseiną. Koks patogumas — jūra čia pat. Tenai pajūris dažnai būna šaltas, o baseine — vanduo kuo puikiausias. Buvo dienų, kai vanduo buvo 84-

80 laipsnių. Vandeny buvo šilčiau nei lauke.

Čia renkasi publika jau su maudymosi drabužiais, ištroškę, kad jų kūnus paliestų saulė. Čia yra įtaisytos tokios medinės kėdės, kur gali patogiai atsistoti ir įsikurti prieš saulę. Ten atverčia rankų antras pušes, pakelia smakrus, kad spinduliai ir ten siektų. Rodos, snūduriuoja visi, bet neilgam. Kokiam kampe įsimetė šutvė, ir prasidėjo linksmybės. Žarstosi juokai, per žiemą konservuoti anekdotai, linksmi nuotyčiai. Juokas didėja, triukšmas didėja. Tada neiškenčia ir kiti. Ir jie prisijungia.

Ant žemės gulėti kietoka, nes cementas. Bet — guli ne vienas ir pratinasi prie kietos askežės. Jei ką saulutė per daug įkaitino, tas žengia tuoj į vandenį arba palenda po skėčiu. Čia įtaisyti staliukai su skėčiais. Patogu tiems, kurie negali pakelti daug saulės. Jie čia palenda ir šnekučiuojasi.

Prie stalų susirenka jaunimas. Visi jie lietuviai, su vyresniaisiais kalba lietuviškai, tarp savęs dažniausiai angliskai. Prie stalų susėdė ratu, jie pramogauja ir poilsiauja. Vieni lošia kortom, kiti prie kamučio laisčius rašo, skaido. Kartais jie visi suyneska, pasidalina mintim, juoku.

Siemet baseiną prižiūrėjo Jonas Landsbergis, rašytojo Algirdo Landsbergio sūnus. Mėgsta jis skaityti filosofinio turinio

knugas. Ir tada jis prie baseino buvo atsinešęs Nietzsche's Zaratrą. Jis ir jo draugai, kurie ten dirbo, mėgsta muziką. Įtaisė aparatus ir paleido per garsiakalbius. Pirmą buvo ištraukę rock and roll muziką. Bet ji laikėsi neilgai. Kokią porą dienų. Paskui girdime — klasikinė muzika. Kiekvieną dieną prieš pietus čia skambėjo Beethovenas. Geriausi orkestrai. Rodos, turėtume būti koncerto salėse, o mes sėdime prie baseino, įmerkę kojas į vandenį, ir klausomės penktos simfonijos. Suskamba majestotiškai ir devintoji.

Ir visa tai gražu, įspūdinga. Kai šie orkestrai groja, valandomis visi nutyla ir klausosi ir vyresnieji ir jaunieji, kurie paprastai mėgsta tik rock and roll muziką. Ir juos pagauna ta giluma, minties tyrumas.

Taip šalia mūsų nerūpestingų atostogautojų įsikūrė ir didieji muzikai ir mum kalbėjo apie žmogaus trapius jausmus, apie polėkius. Visa pynėsi į vieną gilų jausmą, į džiaugsmą.

Tom valandom pagalvoji ir apie jaunuosius, kuriem lemta gyventi tokioje dramatiškoje epochoje. Vieni apiplėšia jaunuosius ir padaro juos lyg valietas, bet prie baseino ne tie jaunuoliai. Jie auga, veržiasi prie didesnių vertybių, nei dabartis meta į gatvę daugumai jaunuolių. Tik jų plaukai ilgi, tik kelnės trumpos ir apdrisę,

bet jų galvos pilnos minčių, ir širdis pilna ugnies. Su poetu Binkiu galėtum pasakyti — Auga naujas atžalynas.

Prieš dvyliką yra kokia valanda. Didieji orkestrai užskleidžia paskutinius gaidų lapus. Muzika nutyla. Dabar į baseino sceną išeina naujieji artistai. Tai tas jaunimas, kuris čia skaitė, klausėsi muzikos. Jų kūnai savaime nori judesio. Ir jie griebiasi skraidančių lėkščių. Jas visap mėto, gaudo, šokinėja. Kartais lėkštė skraiduolė įkrenta į vandenį. Ir jie puola, vienas už kitą griečian. Taško. Tada prasideda šokinėjimai nuo tramblyno. Tai mėgiamiausias jų sportas. Eina ir eina vienas paskui kitą, šoka ir taško, si, vėl grįžta ant lentos. Vieni geriau, kiti prasčiau šoka. Šoka ir maži vaikai. Išaugo ir jie į geras plaukikus, vandens sportininkus.

Bešokinėdami išsigalvoja dar žaidimų. Tą pačią lėkštę skraiduolę šokdamas pagauna ir vėl numeta ir tada krenta į vandenį.

Tuo laiku aplinkui baseiną taškosi vanduo. Vienas kitas, kuris sėdi patogiai prieš saulę, išsigąsta vandens. Bet tai akimirka. Taip turi būti atostogų krašte, kur drauge gyvena ir jauni žmonės.

Jaunieji, pasiautę ir prisidaužę, ūmai keliai ir bėga. Jie turi kur nors pareigų ir darbo. Prie baseino lieka vyresnieji. Ir

tie ima jau taisyti, pamažu maudosi, nusišluosto. Paskui dar prie čiaupo nusiplauna nesūrių vandeniu. Ir vėl pamažu išeina iš baseino aplinkos. Laiko nedaug. Reikia persirengti.

Prieš pat vidurdienį pasirodo vėl žmonės. Jau ne tokie, kaip pirma. Visi apsirengę lengvais vasaros drabužiais. Ir dar kaip apsirengę! Kiek spalvų, kiek žaismo ir skonio. Išsikvėpinę, pasirinkę komplimentų stalo draugam ir poniom, renkasi visi į aikštę prie didžiųjų durų, prie gražiosios pušies.

Tuo laiku pasirodo ir tie, kurie buvo išėję į miestelį. Ką jie ten eina? Apsipirkti. Turi tokį paprotį eiti per krautuves, žiūrėti į gražius daiktus ir, nieko nenupirkus, grįžti. Bet jie patenkinti. Jie kažką rado krautuvėse. Juos vilioja senieji krautuvų daiktai, romantika, žvakių ir žolių kvapas, kokia lengva muzika.

Kiti parsineša laikraštį. Bet ar gali skaityti čia laikraštį? Ne. Jo nereikia.

Vokietijoje, Goeppingeno universitete, prie vieno fontano yra užrašyta lotyniškai: Be Goeppingeno pasaulyje nieko nėra.

Taip ir čia turėtų būti įrašyta: Be Kennebunkporto pasaulyje nieko nėra. Nereikia čia laikraštį, nereikia jokių žinių, nes visa, kas reikia žinoti, yra čia. (p.j.)

Globoja LŠST Naujosios Anglijos Rinktinė
55 Welles Ave., Dorchester, Mass. 02124

Lietuvos Šaulių Gretaose

ŠAULIAM DARBININKO SKAITYTOJAM

Jau ketvirtasis "Lietuvos Šaulių Gretaose" puslapis pasirodo Darbininke. Iki šio laiko tikėtasi jau turėti šio puslapio redaktorių, tačiau jo dar nepasisėkė surasti.

Rinktinės pirmininkui tenka rinkti medžiagą, ją paruošti, prisilaikant Darbininko nurodymų, ir paskirtą dieną pasiųsti redakcijon, kur Darbininko redaktoriai ją paruošia spausdinimui. Tuo būdu Darbininko redaktoriai tenka šio skyriaus redagavimo darbas. Už šią pagalbą privalom būti jiems dėkingi.

"Lietuvos Šaulių Gretaose" numatom spausdinti ne vien tik Naujosios Anglijos šaulių rinktinės sudėty esančių kuopų žinutes, bet taip pat mieliai priimsim ir kitų kuopų žinutes, su sąlyga, kad jos būtų originalios ir siunčiamos per kuopų valdybas. Kuopom pristačius savo korespondentus, jų rašiniai bus priimami tiesiogiai, be kuopų valdybų tarpininkavimo.

Tenka pažymėti, kad visos korespondencijos kalbos atžvilgiu Darbininko redaktorių bus ir toliau taisomos; taip pat, derinant prie laikraščio turimos vietos, bus trumpinamos, o turint vietos ir papildomų žinių, papildytos. Be to, kelis kartus perrašinėjant, atsiranda klaidų. Iš anksto prašau visus rašytojus mum atleisti.

Su korespondencijomis siunčiamos ir nuotraukos. Jų vertė

yra didelė. Jas visada bandysim išspausdinti. Tačiau negalim pažadėti, kiek jų galėsime sudėti į vieną puslapį. Pirminybė bus teikiama tom nuotraukom, kurios gerai pagamintos, derinasi prie korespondencijų. Kiekviena nuotrauka savo antroje pusėje pieštuku, lengvu raštu, turi turėti asmenų pavardes bei aprašymą, kurį norima turėti po nuotrauka laikrašty.

Siunčiant kelias nuotraukas, reikia nurodyti, kurias iš eilės norima laikrašty matyti. Derinant prie turimos vietos, nuotraukos bus mažinamos; o neturint pakankamai vietos, Darbininko redaktoriai turi teisę jų nespausdinti.

Už laikraščio idėjų nuotraukų klišių pagaminimą teks apmokėti pačiom kuopom. Gavęs sąskaitą, rinktinės pirmininkas praneš kiekvienai kuopai, už kurias klišės kuopa turės atsilyginti.

Dėkodami Darbininkui už šaulių puslapį, skaitykim ir platinkim Darbininką.

"Lietuvos Šaulių Gretaose" yra lyg langas į lietuviškąją visuomenę. Tačiau mes, šauliai, neturim pamiršti, kad pro tą langą ir lietuviškoji visuomenė mus stebės ir vertins. Tad į darnų darbą, sesės ir broliai šauliai! Bendromis jėgomis už mielą Šaulių Sąjungą, už nepriklausomą Lietuvą!

J. Stašaitis

JAUNIMO GELEŽINIO VILKO ŠAULIŲ KUOPA BOSTONE

Šių metų gegužės 4 Bostone buvo įsteigta pirmoji Lietuvos šaulių jaunimo kuopa tremty. Po ilgų svarstymų ir diskusijų kuopa pasirinko legendinį Geležinio Vilko vardą. Jaunimas neklydo pasirinkdamas šį vardą, nes jam reikia turėti geležinių vilkų jėgą ir drąsą, kad nesukluptų pirmųjų dienų sunkumuose.

Ne paslaptis, kad Bostone, Jono Vanagaičio šaulių kuopoj, jaunimo kuopa buvo sutikta be didelio entuziazmo, o gal net su per dideliu nepasitikėjimu.

"Kodėl mes turim skirstytis? Kodėl mes negalim būti kartu?" Neapsieita ir be skeptikų, kurie tvirtino, kad jaunimo mes nematysim, kaip jo nematom ir kitose organizacijose, ir t.t.

Buvo tokių, kurie garantavo, kad nė vienas jaunuolis neatsilankys į Jono Vanagaičio šaulių kuopos rengiamąjį Sibiro kankinės šaulės E. Juciūtės pagerbimą birželio 9 Bostone.

Tačiau jaunuoliai atvyko. Tą dieną jie buvo kviečiami salėj atsisotiti, ir lietuvių visuomenė buvo supažindinta su ką tik įsteigusia jaunimo šaulių kuopa. Ilgi plojimai parodė, kad jaunimas buvo visų nepaprastai džiaugsmingai sutiktas.

LŠST kultūros savaitėj Kanadoj Bostono jaunimo kuopos nariai iškelia vėliavą. Iš d. D. Grauslytė prie Amerikos vėliavos, J. Stundžia prie Lietuvos vėliavos. Dešinėje A. Graubaskas. Nuotr. S. Urbano

Po minėjimo jaunuoliai buvo kviečiami sustatyti stalus ir kėdes kavutei. Tą darbą atliko su pagirtinu greitumu. Beritinejant stalus, vienas jaunuolių turėjo progos išgirsti pasienį stovėjusio šaulio pasigyrimą savo kaimynui: "Štai, žiūrėk, tai mūsų jaunimas, tai mūsų jaunieji šauliai".

Tokie ir panašūs pagyrimai, nors jie ir labai nuoširdžiai buvo sakomi, tačiau jaunimą erzino. Vienas jų, kaip teko girdėti, pasigyrė:

Lietuvoj Šaulių Sąjunga jungė suaugusį jaunimą, tačiau buvo nepamirštas ir jaunųjų, 12-13 metų, šaulių reikalias. Mokytojas P. Daukas 1930 gegužės 1 Trimito Nr. 18 štai kaip aprašė tuo metu įsteigtą pirmąjį

JAUNŲJŲ ŠAULIŲ GEDIMINO BŪRĮ

Žmogus gimsta, auga, bręsta ir, pagaliau subrendęs, veda. Sukuria šeimą. Panašiai atsitiko ir su mūsų Šaulių Sąjunga. Ji gimė, augo ir dabar, jau visiškai subrendusi, sumanė savo šeimą padidinti, būtent: susilaukti mažųjų šaulių.

1929 m. gruodžio 2 d. tolimame Lietuvos kampelyje Pajstrėje gimsta pirmutinis Šaulių Sąjungos kūdikis — jaunųjų šaulių Gedimino būrys.

Kas vertė mane jaunuosius šaulius pradėti organizuoti? Štai kas: gyvendamas liaudies tarpe, mačiau, kad mūsų mažieji auga menkai auklėjami. Dar su tais, kurie lanko mokyklas — pusė bėdos; jie ką-ne-ką gauna mokyklose, bet svarbiausia tie, kurie baigę pradžios mokyklas. Mokyklas baigia dažniausiai 12-13 metų. Jie nei

dėti, lyg norėjęs viską mesti ir dumti pro duris kuo toliausiai. Didelė laimė buvo, kad jaunimas išsilaikė drausmingai ir nė vienas salės nepaliko.

Liepos 3-6 trys jaunimo kuopos atstovai vyko savo lėšomis į Kanadą dalyvauti Šaulių Sąjungos kultūrinę savaitę.

Sąjungos pirmininkas Vincas Tamošiūnas jaunimo atstovus pristatė visai stovyklai. Jiems buvo daroma mokesčio nuolaida, buvo kviečiami pakelti vėliavas, kuopos vicepirmininkas Jonas Stundžia dalyvavo pirmųjų posėdy, kuriame padarė pranešimą.

Jaunimui kultūrinė šaulių savaitė patiko. Žavėjo vaidinimai ir linksmoji programa bankete. Dalyvavo šaudymo varžybose. Labai patiko laužas, kuriame matė daug įvairių pasirodymų nuo pat mažiausių iki vyriausiųjų.

"Ir mes galėjom pasirodyti, jei būtų Julija ar Gintaras atvykę į stovyklą", kalbėjosi savo tarpe jaunieji.

Atsirado graži proga Brocktone. Brocktono šaulių kuopa jau nuo pavasario skelbė, kad savo vėliavos šventinimo proga Brocktono Romuvos parke ruošia laužą.

Gražių kultūrinės šaulių savaitės įspūdžių skatinami, jaunuoliai liepos 19 nuvyko į Romuvos parką parodyti laužą ir savo jėgą.

Tačiau jaunuoliai rado uždegtą laužą, susirinkusią publiką, bet nerado nei laužavedžio, nei programos. Nerado nė vieno Martyno Jankaus šaulių kuopos nario, kuris dalyvautų laužo programoj.

Tai matydamas, jaudinosi Naujosios Anglijos rinktinės pirmininkas, bet jau buvo per vėlu: jaunieji vilkai jau spąstuose. Jaunimo kuopos pirmininkui Gintarui Karosui su Julija Gintariute apsiginklavus dviem akordeonais ir pačių jaunaisiųjų kuopos narių būreliu, teko visą laužo programą praveisti.

Tik į pabaigą išvargusių jaunimą šoko pavaduoti svečiai iš Kanados ir pats N.A. rinktinės pirmininkas.

Brocktono Martyno Jankaus šaulių kuopos laužas yra skaudi pamoka. Linkėtina, kad iš praetis nepasisekimų išmoktume pasisemti stiprybės atečiai.

Jaunimo Geležinio Vilko šaulio kuopa, pergyvenusi kryžiaus kelius, neišsiskirstė, bet su jaunatviška drąsa planuoja tautinių šokių ir tautinių instrumentų orkestro sekcijas. Tam reikalinga mūsų visų greita parama. Nelaukim, kad kas nors iš Sąjungos paremtų. Naujosios Anglijos šaulių rinktinės kuopose steigim jaunimo fondus ir į juos kaupkim visas lėšas, kad galėtume jaunimui nupirkti muzikos instrumentus, padėti įsigyti tautinius drabužius ir pan.

Tik tuo keliu eidami, galim tikėtis ir iš jaunimo sulaukti padėkos žodžių.

Vilkas

vaikai, nei suaugę. Su sodžiaus vaikais jiems gėda draugauti, o su vyresniais bendrauti jie dar maži. Tada jie dedasi prie sodžiaus pusbernių. O šis luomas sodžiui yra negarbingiausias. Čia patekę į tokią draugystę, dažnai išmoka gerti, rūkyti ir kitų prašmatnybių, ir dažnai geri vaikai, kaip žmonės sako, išeina "šunims atolo piauti".

Šiems kandidatams į pusbernius ateina į pagalbą jaunųjų šaulių organizacija. Čia jie susisipiečia apie mokyklą ir nebenutraukia ryšių, iki paauga. Jaunųjų šaulių organizacija teikia jiems produktingo darbo ir gerų pramogų.

Net visiškai mažiems vaikams labai patinka organizacinis darbas. Ypač jei duodama vaikui tokio darbo, kur juo patikima, kur duodama progos vyru pasirodyti. Vaikas daugiau nieko netrokšta, kaip būti vyru. Pas mus, tiesa, yra vaikų organizacijų, bet kai kurios jų veikia labai siauriose rėmuose.

Vaikų organizacija turi apimti visas vaiko psichikos ir fizinės galias, kad lavintų jį visapusiškai. Svarbiausia, mums trūksta tautiško susipratimo. Mūsų mažieji, palyginti, labai mažai tepažįsta savo kraštą, savo tautos praeitį, tautos didvyrius ir jų darbus. Vaikų organizacijos tikslas turėtų būti — skiepyti vaikuose patriotiškumą, valstybiškumą, sociališkumą, solidarumą ir auklėti jų būdą, charakterį, nes charakteriai valdo pasaulį. Tai tokios vaikų organizacijos mums trūksta. Tokia organizacija yra — Lietuvos Šaulių Sąjunga, bet iki šiol ji teauklėjo tik suaugusį jaunimą. Ji turi paimti į savo globą ir išauklėti mūsų mažyčius ir paauglius.

Jaunųjų šaulių organizavimu susirūpino ir centro valdyba, paskutiniame rinktinių atstovų suvažiavime nutarusi pagaminti jauniems šauliams taisyklių ir programą.

Todėl drįstu keletą žodžių tarti, kaip aš tvarkau savo jaunuosius.

Į būrį priimu vaikus nuo 7 iki 16 metų. Būrys padalintas į grandis. Veikia šios grandys: "vanagų", "sakalų", "liūtų" ir "vilkų". Grandis veda — grandininkai. Grandininkai ir būrio vadas sudaro būrio štabą. Būrio štabas nustato būrio veikimo planą, daro posėdžius, leidžia taisykles. Būriui vadovauja būrio vadas; jis atsakingas tik prieš būrio globėją — mokytoją. Prie būrio yra garbės teismas iš trijų narių. Teismas sprendžia visus būryje kylančius nesupratimus, o jų pasmažuosius — netruksta. Teismo sprendimą tvirtina būrio globėjas — mokytojas. Nukentėjęs, nepatenkintas teismo sprendimu, gali apeliuoti būrio globėjui. Globėjo sprendimas galutinis.

Visi jaunieji šauliai turi savo kontrolės knygetes. Ten kiekvieną dieną rašo savo gerus ir blogus pasielgimus. Pav.: ar prausė burną, ar kalbėjo potė...

-o-

Floridoj gyvenanti šaulė Janina Narūnė, sužinojusi, kad Bostone įsteigė jaunimo šaulių kuopa, jai parašė eilėraštį, kurį čia spausdinam.

J. Narūnė

JAUNIMUI

O, užaukite greit,
lyg medeliai jauni,
su lietuviška siela
ir skaisčia širdimi!

Nepamirškite niekad
tėvų žemės šventos
bei senoviškos mūsų
lietuvių kalbos!

O, užaukite jūs,
lyg jauni sakalai,
dėl tėvynės brangios
būsimieji vadai!

J. TURČINIŠKIS

ŠAULIAM

Susispieskit krūvon, Lietuvos sakalėliai,
Išblaškykit miglas jūs galingais sparnais,
Ir stovėkit tvirtai, kaip jauni ažuolėliai,
Kovą skelbkite audrom, ir sunkiausiais laikais

Kraštui būkit sargais!

Kam tėvynė brangi, kas už ją nor kovoti,
Kas nor jai sudaryt apgynėjų būrius,
Kas ir laimė dėl jos pasirengęs aukoti,
Ir užtikrinti nor jai į garbę kelius,

Teeinie į šaulius!

Kas pavojaus metu, nepraradęs drąsumo,
Priešus rankoj ginklų pasitikti išeis,
Kas krūtinėj jaunoj daug tur karšto narsumo,
Kas nužeminti vardo tėvynės neleis,

Tasai bus su šauliais!

Jei gali reikale dėl kitų pasišvesti,
Jei jautiesi širdy didvyriu būt galis,
Jei už brolius tinki nesiskysdamas kęsti,
Jei nelaimė šalies tau širdies skaudulys,—

Tu — tikrasis Šaulys!

Jei tėvynei gali atsidavęs tarnauti,
Kaip tarnavo pirmi s avanorių būriai,
Jeigu vertas esi dėkingumą jos gauti,
Ir jos meilė yra širdy tavo giliai,

Su tavim bus šauliai!

Bet jei stoti kovon nejauti pašaukimo,
Jei tau žinomas baimės baurus šiurpulus,
Jei tėvynei apgint neturi patraukimo
Ir buvai visuomet nelaimingas bailys,

Tuomet tu — ne Šaulys!

Eilėraštis buvo išspausdintas 1920 Trimito 1me Nr.

rius, ar išmoko pamokas? ir kit. Tas knygetes šeštadieniais surenka būrio globėjas; peržiūri ir pasirašo. Šios knygetės turi didelės reikšmės vaiko charakteriui auklėti.

Būrys turi savo dienoraštį, į kurį paeiliui visi vyresnieji skyrių mokiniai rašo dienos įspūdžius. Turime greitomis pasigaminę ir įstatymus, bet jų neminėsiu, nes centro valdyba, kaip girdėti, žada pagaminti. Tai maždaug šitaip mūsų mažieji tvarkosi.

Šauliai mokytojai! Jei dar neturite prie savo mokyklų jaunųjų šaulių, tai neatidėliodami or-

ganizuokite. Be auklėjamosios reikšmės, ši organizacija padės jums klasėje drausmę palaikyti. Tada ne vien mokytojas rems drausmę, bet visi. Jaunieji šauliai vienas kitą prižiūrės, ir klasė visiškai pakitės. Tad į darbą. Tik tuo keliu nuvesim jaunąją kartą į Gedimino pilį.

-o-

Prieš 45 metus Lietuvoj rašytame straipsny iškeliami tie patys rūpesčiai, kuriais mum šiandien tenka gyventi. Lietuvos Gedimino būrio veiklos taisyklės ir mūsų pirmajai Geležinio Vilko šaulių kuopai gali būti kelrodžiu.

Red.

MARTYNO JANKAUS ŠAULIŲ KUOPA BROCKTONE

Kuopos vėliavos šventinimas

Korespondenciją parašė E. Ribokienė

Papildė kuopos pirm. R. Bielkevičius

Išsivijoj veikianti Šaulių Sąjunga yra tęsinys Lietuvos veikisiosios. Brocktono — lyg savotiškas Sąjungos centras. Čia gyvena Sąjungos iškūrėjo Vlodo Pūtvio duklė Sofija Mantautienė su vyru Aleksandru. Sofija Mantautienė, moterų šaulių vadovė, šiuo metu guli ligoninėje, tačiau turi vilties sustiprėti. Aleksandras Mantautas — Sąjungos atkūrimo Brocktone iniciatorius, pasiūlęs šį vienetą pavadinti Mažosios Lietuvos patriacho Martyno Jankaus vardu. Pasiūlymas buvo priimtas 1958 vasario 16.

Š.m. liepos 19, šventinant vėliavą, mišias aukėjo ir pamokslą pasakė prel. Vyt. Balčiūnas. Vėliavą nešė Stasė Gofensienė su Aleksandru Mantautu, juos lydėjo Emilija Pūtvytė su Bronium Galiniu ir Julija Šaulienė su Miku Klimu. Kuopos dvasios vadas kun. Petras Šakalys vėliavą pašventino. Prie šventės iškilmingumo prisidėjo dar šių kuopų vėliavos: Toronto Vlodo Pūtvio su

centro įgaliotiniu ir trimis palydovais, Bostono Jono Vanagaičio su pirm. Juozu Stašaičiu ir būriu šaulių, Worcesterio Dr. Vinco Kudirkos su pirm. A. Zenkum ir štabu, atsiėvusiais ir Lietuvos vėliavą. Brocktono ateitininkų vėliavą nešė Saulius Eiva su palydovėmis.

Šaulės — tautiniais drabužiais, vyrai — uniformuoti.

Pamaldų metu gražiai giedojo parapijos choras, vedamas Julius Gaidelio.

Po mišių ir įspūdingų vėliavos šventinimo iškilnių svečiai ir dalyviai persikėlė į Romuvos parką akademijai, vaitšėm ir programai.

Akademiją pradėjo A. Mantautas ir Martyno Jankaus kp. pirmininkas R. Bielkevičius. A. Mantautas vėliavą įteikė centro valdybos atstovui St. Jakubaičiui, o šis ją perdavė kuopos pirmininkui R. Bielkevičiui. Pirmininkas vėliavą perdavė kuopos vėliavnešiui š. Petriui Šauliui. Po c.v. atstovo St. Jakubaičio baigiamojo žodžio

(nukelta į 7 psl.)

Brocktono šv. Kazimiero klebonas kun. Petras Šakalys šventina Martyno Jankaus šaulių kuopos vėliavą. Stovi vėliavos kūmai: iš k. S. Gofensienė, A. Mantautas, E. Putvytė, B. Galinis, J. Šaulienė, M. Klimas. Nuotr. J. Stašaičio

Jaunimo atstovai laužo programoj. Iš k. L. Kontautaitė, Z. Tautvaišaitė, D. Grauslytė, pirm. G. Karosas su akord. J. Stundžia, J. Grauslytė su akord. ir R. Grauslys. Nuotr. St. Urbano

Balfo centras kalba su spauda

JURGIS JANUŠAITIS

Balfo centro valdyba rugsėjo 17 Chicagoj buvo sukvietus spaudos ir radijo atstovus, norėdama juos plačiau informuoti apie artėjančią aštuoniolikąjį Balfo seimą, apie pasirošimus rudens vėjui ir apie šakotą Balfo veiklą bendrai.

Spaudos konferenciją pradėjo ir jai vadovavo informacijos vedėjas Algirdas Pužauskas. Padėkojęs spaudai už nuoširdžią ir visokeriopą talką Balfui, pakvietė centro valdybos pirmininkę Mariją Rudienę padaryti pranešimą.

-o-

Pirmininkė šiltai vertino spaudos talką, dėkojo atstovams už atsilankymą ir prašė lietuvių visuomenę informuoti apie Balfo darbus.

Ji plačiau išryškino artėjančio aštuonioliktojo Balfo seimo tikslus. Seimas įvyksta Chicagoj, lapkričio 8, Nekalto Prasiidėjimo lietuvių parapijos salė. Prel. D. Mozeris davė nemokamai sales, tuo tapdamas Balfo mecenatu. Seimą globoja Balfo Chicago apskr. pirmininkas Valerijonas Šimkus. Jau sudarytos įvairios komisijos. Šiame seime busiųjų paliešti ir išspręsti Balfo teisiniai klausimai. Numatoma pakeisti kai kuriuos įstatų paragrafus ir Balfo veiklą priderinti prie šių laikų gyvenimo sąlygų. Būsimieji išspręsti ir seimų šaukimo tvarka: vietoj dabar šaukiamų kas antri metai busiųjų šaukiami kas treči metai. Tai daryti verčia pakilusios kainos ir susidarantys išlaidos.

Balfo centro valdyba gražiai sutvarkė įstaigą. Tiksliai vedama atskaitomybė. Daug išsiunčiama siuntų į įvairias vietas užjūrin. Čia su didele meile darbą atlieka senas balfininkas Juozas Mackevičius su talkininkais.

Centro valdyba dėjo ir deda pastangas atgaivinti anksčiau veikusių skyrius įvairiose lietuvių kolonijose, steigia naujus ir organizuoja Balfo apskritis. Šiuo metu sėkmingai veikia 52 skyriai. Įsteigti trys nauji. Organizuojamos dvi apskritys.

Balfas turi apie 6000 registruotų ir nario nokesčių mokančių narių. Vien Chicagoj jų prisiskaitoma apie 2000.

Balfas yra grynai apolitinė organizacija.

Pirmininkė prisiminė okupuotoj Lietuvoj gyvenančių lietuvių padėtį, jiems teikiamą Balfo paramą. Pripažino, kad Helsinkio konferencija jų padėtį pablogino. Sunkiau besisikalbama Washingtono su besikeičiančiais pareigūnais. Palietė santykius su kitom tarptautinėm šalpos organizacijom. Jie esą nuoširdūs. Kai kuriais atvejais, ypač šelpiant atbėgusius iš okupuotos Lietuvos, iš jų organizacijų susilaukiama paramos. Šiuo metu Balfas rūpinasi šešiais pabėgėliais. Daug padedama Brazilskam Turkijoje, o taip pat ir Jurašų šeimai, kuriai jau paruošti ir sutvarkyti į JAV įvažiavimo dokumentai ir apmokėtos kecionės.

Susilaukiama nemaža prašymų iš Vakarų Vokietijoje gyvenančių lietuvių. Jiem LB ten nepadedanti. Todėl Balfas, ypač švenčių metu, jiems pasiunčia kuklias dovanėles ir padeda suruošti Kalėdų eglutes, kuriom skiriamos taip pat dovanėlės. Tokių eglučių kasmet suruošiama per 12.

-o-

Spaudos atstovai iškėlė eilę klausimų. Pirmininkė atsakė, kad Balfo veikla nesikryžiuoja nei su Lietuvos Dukterų, nei su Religinės Šalpos veikla. Kai kada pasitaiką nesusipratimų, bet jie esą menki. Ji pažymėjo, kad Lietuvos Dukterų skyrių steigimas kitose vietovėse

mo šaulių kuopa, vadovaujant pirm. G. Karosui. Aidėjo lietuviškos dainos.

Martyno Jankaus šaulių šventei ruošėsi visi kuopos nariai. Pirm. R. Bielkevičius su vaišingąja žmona Emilija globojo iš toliau atvykusius svečius ir nešė didžiąją šventės organizavimo našą. Reikia apgailestauti, kad brocktoniečių tokioj gražioj šventėj maža tebuvo.

Vėliava atsiėjo 250 dol. Nupirktą iš sudėtų aukų. Juozas Stašaitis paukojo vėliavai kotą, kotui karūną su priedais, Stasė Gofensienė — tautinę juostą. Po 25 dol. aukojo A. Mantautas ir Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopa; 15 dol. — Mikas Klimas; po 10 dol. — E. Ribokienė, V. Rupšys, M. Gofensas, A. Gureckas; po 5 dol. (Kandas valiuta) aukojo Toronto Vlado Pūtvio šaulių kuopos šauliai — S. Jakubaitis, B. Savienas, K. Naudžius, V. Rukšys.

Martyno Jankaus kuopos valdyba dėkoja visiem talkininkam ir svečiam.

Balfo centro įstaigų susirinkę spaudos atstovai. Iš k. sėdi Juozas Mackevičius, Stasė Semėnienė, Aldona Daukienė, CV pirmininkė Marija Rudienė, Valerijonas Šimkus, kun. A. Trakis, Algirdas Pužauskas, stovi Vytautas Kasniūnas, Jonas Jasaitis, Jurgis Janušaitis, Laima Aleksienė, Grožvyda Giedraitytė, Mečys Valiukėnas, Bronius Kviklys, inž. Antanas Rudis ir Vladas Butėnas. Nuotr. V. Noreikos

nebūtų pageidautinas. Balfo veiklos bei finansų apyskaitos būsimosios pateiktos seimo metu. Balfo centras dirba taupiai. Pavyzdinčiai raštinę tvarko vedėja Laima Aleksienė, padedama Grožvydos Giedraitytės. Pirmininkė prisiminė palikimų bylas. Kai kurios jų esančios blogai sudarytos, testamentai neteisingai surašyti. Ji atkreipė lietuvių dėmesį, kad, sudarant testamentus, būtų kreipiamasi į prityrusį, tą sritį žinantį teisininką-advokatą. Blogai sudaryti testamentai apsunkina bylų vedimą, ir paliktas turtas didžia dalim atitenka okupantui.

Pirmininkės Marijos Rudienės pranešimas buvo išsamus, ilgokas, gerai nušviečias dabartinę sėkmingą Balfo veiklą.

-o-

Balfo Chicago apskr. pirmininkas Valerijonas Šimkus dėkojo spaudai, prašė seimui ir vėjui spaudos talkos. Jis pranešė, kad praėjusiais metais Chicago lietuvių suaukojo Balfui 32,160 dol., o išlaidų tebuvo padaryta tik 416 dol. Dirbta tikrai taupiai. Jis parėškino Balfo santykius su Religinė Šalpa. Esą buvo sutarta, kad Balfas aukas rinks spalio ir lapkričio mėn., o Religinė Šalpa — advento metu, tačiau to susitarimo Religinė Šalpa nesilaikanti. Iš esmės, atrodo, Balfui kitų organizacijų renkamos aukos nekenkia. Šių metų sudens vėjų globos Chicago Tautpymo ir Skolinimo bendrovės prezidentė Philomena Pakel. Balfos seimui jau sparčiai ruošiamasi ir komisijos pradėjo savo darbą. Norima užtikrinti, kad seimas praėtų sėkmingai.

APIE BALFO ORGANIZACINĮ STIPRINIMĄ

Kasmet spalio mėnesį vykdomas lėšų telkimo vėjus Bendrajai Amerikos Lietuvių Šalpos Fondui — Balfui. Nors dėl vietos sąlygų ne visi Balfo skyriai vėjų pradeda tuo pačiu metu, tačiau spalio laikomas lėšų telkimo Balfui mėnesiu.

Praėjusių metų vėjų reikia laikyti pasisėkusių. Tai rodo, kad lietuvių visuomenė savo šalpos organizacijos darbus vertina, suprantą ir remia.

Esminė dalis

Vajaus vykdymo sunkiausia naštos dalis tenka skyrių valdybom. Be skyrių valdybų darbo ir rūpesčių vargu būtų galima sutelkti šalpai lėšų. Todėl skyrius yra esminė Balfo organizacijos dalis.

Balfas yra nariu keliose tarptautiniuose mastu veikiančiose šalpos organizacijų federacijose, o taip pat palaiko ryšius dar su eile šalpos organizacijų. Šiuo metu dalyvavimas amerikietinėse organizacijose ar tik ryšių su jomis palaikymas aiškiai matomos naudos Balfui neduoda, bet kiekvienu metu gali iškilti tokie reikalai, kad tie ryšiai bus labai naudingi.

Balfo organizacija neprilygsta tarptautiniuose mastu veikiančiom organizacijom nei turtu, nei narių skaičium. Tačiau Balfas gali lygintis apimtim. Balfo

-o-

Balfas pradeda visose lietuvių kolonijose rudens vėjų. Tėnebūnie lietuvių, kuris neišgirstų vargstančiųjų prašymo. Atiduokim ir šį kartą savo nuoširdžią auką.

PLOKŠTELIŲ IŠPARDAVIMAS

Paruoškite Kalėdų dovanas savo artimiesiems!

Papildykite savo plokštelių rinkinius! Iš šio sąrašo pasirinkite 5 lietuviškos muzikos ir dainų plokšteles su persiuntimu tik už 16 dol.

Linksmų Kalėdų, 12 religinių giesmių.

Aukuras, vaikų įdainuota 14 dainų.

Dainuojam su Lione, Jodytės 16 dainų.

O ramunėlė, pasakyk, Tamošiūnienės 12 dainų.

Lietuvos kanklės, 14 liet. melodijų.

40 liet. dainų melodijų su orkestro palyda.

N.Y. liet. vyrų choro 16 dainų (1-moji pl.).

Mano Lietuvos prisiminimai, Jodytė su gitara.

J. Rajauskaitės piano kūriniai.

Tėvynės meilė nemari, Dambrauskaitės 13 dainų.

Lietuvos koplyčios šventinimas Romoj.

Už penkias pasirinktas plokšteles siųsti 16 dol.

Čekį adresu: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Į VISUR

— Jungtinis Baltų Komitetas Washingtono išsiuntė 30 laišku Washington, D.C., rajono didesnėm bibliotekom ir mokyklom su prašymu, kad jie nepirktų Encyclopedia Britannica kol nebus pataisyti netikslumai apie Baltijos kraštų okupaciją ir komunistinę propagandą. Su laišku buvo išsiųsta ir "Washington Post" rugsėjo 18 tilpės straipsnis, kur kritikuojami enciklopedijos netikslumai.

— Studentė Daiva Vaitkevičiūtė, JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkė, padeda Pietų Amerikos lietuvių jaunimui kongreso ruošoj. Kiek sustojusi Urugvajų, atvyko į Argentiją ir dalyvavo jaunimo stovykloj Pilar mieste. Grįžus į Montevideo, išbuvo iki rugsėjo vidurio. Po to išvyko į Braziliją, kur pasiliks iki kongreso. Į jaunimo kongresą atvyks drauge su Brazilijos lietuviškuoju jaunimu.

— Inž. Algimantas Gečys, JAV LB Visuomeninių reikalų tarybos pirm., kreipėsi į Lituanistikos instituto pirm. dr. Jurgį Gimbutą, prašydamas LI sudaryti mokslininkų komisiją, kuri, siekiant teisingai pristatyti Lietuvą ir lietuvių liečiančius faktus, patikrintų Amerikos mokyklom leidžiamus vadovėlius ir Etninių studijų įstatymu finansuojamus leidinius. Dr. Gimbutas kreipimąsi palankiai priėmė ir rūpinasi klausimą iširti.

— University of Michigan Dearborn prieš trejetą metų Jonas Vytautas Duncija įsteigė lietuvių studentų skyrių ir jam vadovauja. Dabar pavyko iš universiteto gauti kambarį — skaityklą ir piniginę pašalpą lietuviškai spaudai prenumeruoti. Užsisakoma penkiolika lietuviškų laikraščių ir žurnalų, tarp jų ir Darbininką.

— Leonas Garbaliuskas, kūrėjas-savanas, Lietuvos kariuomenės majoras, sulaukęs 80 metų amžiaus, rugpjūčio 25 mirė Adelaidėj.

— Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto tarybos antroji sesija šaukiama spalio 11 Hamiltone, Ont.

— M. K. Čiurlionio 100 metų gimimo sukaktį minint, Druskininkuose rugsėjo 22 miesto aikštėj buvo atidengtas Čiurlionii paminklas.

— Tėvas Jonas Kidykas, SJ, rugsėjo 15 su lietuviiais kunigais Clevelande atšventė savo kunigystės 40 metų jubiliejų ir 50 metų sukaktį Jėzaus Draugijoj.

— New London, Conn., LB apylinkėj jaunimo kongresui aukojo: po 10 dol.: M. Pakštys, E. Pilis, po 5 dol.: S. Miknias, F. Rajekas, A. Zavadzkas, J. Kepenis, B. Kondratas, V. Lileika ir L. Orentas, 3 dol. J. Jasys.

— Jaunimo kongreso informacijos tarnyba persikėlė į naujas patalpas. Adresas: Romas Sakadolskis, 805 Houston Ave., Apt. 4, Takoma Park, Maryland 20012.

— Medellino miesto 300 metų sukakties minėjimo proga, kaip lietuvių kolonijos įnašas į miesto pagerbimo programą, buvo pakviestas Aldonos Valeišaitės-Brusokienės išraiškos šokių baletas iš Chicago. Jį pakvietė Kolumbijos Lietuvių Katalikų Komitetas 1973, bet jis galėjo atvažiuoti tik š.m. rugpjūčio 21. Šokėjos turėjo tris pasirodymus didesnėse Medellino miesto salėse.

Ne visi skyriai gali būti įjungti į apskritis (pvz. Detroito, Clevelando), nes arti jų nėra kitų skyrių. Tačiau, kur yra skyrių telkiniai, ten būtinai reikia nedelsiant organizuoti apskritis. Balfo organizacijos reikalingumu, tur būt, abejojančių nėra. Todėl neturėtų būti abejojančių ir dėl pačios organizacijos stiprinimo ir remimo.

Jonas Jasaitis

Akademijos Brocktone dalyvių dalis. Iš k. pirmoje eilėje St. Jakubaitis — c.v. atstovas, inž. B. Galinis, E. Putvytė, M. Klimas, J. Saulienė, S. Gofensienė ir A. Mantautas — vėliavos kūmai. Nuotr. S. Urbano

HAPPY COLUMBUS DAY

HAPPY COLUMBUS DAY UNCLE DAVE'S BAKE SHOP 304 EAST CENTRAL AVENUE, N.J. CALL 201 830-1331 518 ARNOLD AVE. POINT PLEASANT BEACH, N.J. CALL 201 295-3239 CAKES MADE THE WAY YOU WANT THEM WEDDING ANNIVERSARY BIRTHDAY AND ALL SPECIAL OCCASION CAKES. ASK FOR DAVE OR VICCI SHAPIRO	HAPPY COLUMBUS DAY ACTION LOCK CO. INC. 8 COLGATE DRIVE SOUTH TOMS RIVER, N.J. 8 DORADO PLAZA, BRICK TOWN, BRICKTOWN, N.J. CALL (201) 458-2001 OR 240-4286 INDUSTRIAL, COMMERCIAL, RESIDENTIAL KEYS MADE. LOCKS INSTALLED COMBINATIONS CHANGED DOOR CLOSERS HARDWARE RADIO DISPATCHED TRUCK. ASK FOR FRANK CIRELLI
HAPPY COLUMBUS DAY MANALPAN CARTAGES SERVICE Box 116-C Pease Road Englishtown, N.J. Call (201) 536-9439	HAPPY COLUMBUS DAY QUEEN ITALIAN RESTAURANT 98 Court St. Bklyn. Finest of Food in Brooklyn Heights Open 11 AM to 1 AM Call 212-MA 4-9621
HAPPY COLUMBUS DAY BARRY'S SUNOCO GENERAL AUTO REPAIRS ROAD SERVICE, TIRES, BATTERIES AND ACCESSORIES 45 PLAUDERVILLE AVENUE GARFIELD, N.J. 201 772-9611	HAPPY COLUMBUS DAY CREPES UNLIMITED INTIMATE DINING IN FRENCH CAFE SETTING 108 9TH AVENUE BELMAR, N.J. PHONE: (201) 681-0080
HAPPY COLUMBUS DAY CURCIO SCRAP METAL INC. NON-FERROUS METALS, PLANTS DISMANTLED PLANT PICK-UP SERVICE 416 LANZA AVENUE SADDLE BROOK, N.J. CALL 201 478-3233	HAPPY COLUMBUS DAY V.I.P. AIR FREIGHT INC. AIR FREIGHT SPECIALIST 264 SOUTH ST. NEWARK, N.J. CALL 201 589-2350 MR. JAMES T. SERRITELLA President
HAPPY COLUMBUS DAY CATO COOLING & HEATING CO. AIR CONDITIONING, REFRIGERATION AND HEATING. SALES AND INSTALLATION 24 HOUR SERVICE 101-08 3RD AVE. STONE HARBOR, N.J. CALL (609) 388-5302 MR. THOMAS R. BELL, PRESIDENT	HAPPY COLUMBUS DAY MERMINI MEATS Hours 8 to 7 PM Mon. to Fri. 8-3 PM Sat., 43 Union St. Newark, N.J. Phone: 201 344-5621
HAPPY COLUMBUS DAY ANDY DISCOUNT MART OPEN DAILY 7 DAYS A WEEK 9 AM TO 5 PM PROSPECT & SCHOOLHOUSE ROAD MONROE, N.J. 201 383-1917	HAPPY COLUMBUS DAY ZACCHONE BROTHERS 209 4TH AVE BKLYN, N.Y. 783-9813
HAPPY COLUMBUS DAY THE JOLLY TAR Distinctive Gifts — Cards — Fresh Flowers 56 Bridge Avenue (Corner Bridge & Lake) Bay Head, N.J. 08742 892-0223	HAPPY COLUMBUS DAY NINO'S RESTAURANT Route 21 Bedford Village, N.Y. (914) BE 4-3374
HAPPY COLUMBUS DAY ATLANTIC HIGHLANDS POWER TEST COMPLETE AUTOMOTIVE SERVICE HIGHWAY 36 & AVE. D. ATLANTIC HIGHLANDS CALL (201) 291-4343 MR. HARVEY SMITH	HAPPY COLUMBUS DAY ANGELO'S ITALIAN RESTAURANT & PIZZERIA 87 Broadway Passaic, N.J. 201 779-9386
HAPPY COLUMBUS DAY YOUNG'S BODY SHOP BODY AND FENDER REPAIRING PAINTING DUCO-DELUX BEAR FRAME STRAIGHTENING & FRONT END ALIGNMENT. 91 W. MAIN ST., PENNS GROVE, N.J. CALL (609) 299-0848	HAPPY COLUMBUS DAY SKIP'S AUTO REPAIR 24 Hour Towing Harding Highway Penns Grove, N.J. Phone (609) 299-4215
HAPPY COLUMBUS DAY TOWN TAVERN STEAK HOUSE ALL YOU CAN EAT PRIVATE PARTIES 10 VAN NISS AVENUE, LITTLE FALLS, N.J. CALL 201 256-9720 YOUR HOST CHARLES ZIEGLER OR BRUCE ZIEGLER	HAPPY COLUMBUS DAY MARY'S RESTAURANT 42 Bedford St. N.Y. City, N.Y. CH 2-9588
HAPPY COLUMBUS DAY BOB'S CARDS & GIFTS NAUTICAL ITEMS, CANDLES, LENOX AND CHINA OPEN 6 DAYS A WEEK 524 BRIGHTON AVENUE SPRING LAKE, N.J. PHONE: (201) 448-2010	HAPPY COLUMBUS DAY DI GIOVANNI CONTRACTORS 70 South California Place Island Park, N.Y. (516) GE 1-0206
HAPPY COLUMBUS DAY HOUSE OF ADRA HAIRSTYLISTS 1400 Anderson Avenue Fort Lee, N.J. Phone: (201) 461-7799/9854	HAPPY COLUMBUS DAY NICO'S PIER 17 SEAFOOD AND STEAKS AT ITS BEST OPEN 7 DAYS A WEEK LUNCHEONS DINNER 464 STATE HIGHWAY NO. 17 PARAMUS, N.J. CALL (201) 967-1079
HAPPY COLUMBUS DAY FRANK HILLE CUSTOM UPHOLSTERING Free Estimates 414 Woodlawn Avenue Collingswood, N.J. Call (609) 854-9028	HAPPY COLUMBUS DAY TRAVEL FORUM INC. 44 MAIN STREET LITTLE FALLS, N.J. COMPLETE WORLD WIDE TRAVEL SERVICE 201 256-5700
HAPPY COLUMBUS DAY RONNIS CLEANERS 30 North Main St. New City, N.Y. (914) NE 4-3310	HAPPY COLUMBUS DAY PIZZA VILLAGE 3843 East Tremont Ave. Throggs Neck, N.Y. (212) 822-8705
HAPPY COLUMBUS DAY IRIS HOUSE OF BEAUTY 126 West 165th St. Bronx, N.Y. 681-6710	HAPPY COLUMBUS DAY JOHN'S BODY SHOP EXPERT REPAIR AND REFINISHING/REASONABLE RATES AND TOWING AVAILABLE. NORTH SECOND STREET MILVILLE, N.J. AND SOUTH MAIN STREET CEDARVILLE, N.J. CALL (609) 327-0052/447-3184
HAPPY COLUMBUS DAY AEGEAN ISLES 781 East 31st St. Brooklyn, N.Y. Mr. Peter Angelakos — 434-7496	HAPPY COLUMBUS DAY JAMO SERVICE STATION 1500 Front St. Scotch Plains, N.J. Call (201) 322-9800
HAPPY COLUMBUS DAY GAYO CONCRETE 3 Almike Drive Centerreach, L.I. (516) 981-2691	HAPPY COLUMBUS DAY MIDWOOD COLLISION CO. INC. 80-11 ATLANTIC AVE. WOODHAVEN, N.Y. MR. PETE TITONE (212) 296-0332 WE DO AUTO BODY REPAIRS AUTO FINISHING INSURANCE APPRAISALS
HAPPY COLUMBUS DAY VAN'S AUTO SERVICE Mobile COMPLETE FOREIGN & DOMESTIC AUTO SERVICE BODY & FENDER REPAIRS 20 W. MAIN ST. FARMINGDALE, N.Y. 11737 JOHN VAN CAMPENHOUT 201 938-3110	HAPPY COLUMBUS DAY CHUAN YUAN YOU WILL LOVE THE FRESH SEA BASS IN THIS GENUINE SZECHUAN RESTAURANT 128 MONTAGUE STREET BROOKLYN, N.Y. CALL: 655-6454

LAISVĖS ŽIBURYS
LITHUANIAN WORLD REVIEW RADIO,
NEW YORK

WHBI-FM • 105.9 MH • SUNDAYS • 9:00-10:00 A.M.

Simas Kudirka Washington

Washington rugsėjo 24-27 vyko Amerikos valstybių saugumo ir laisvės konferencija. Ją organizavo American Council for World Freedom organizacija (ACWF). Jos pirmininkas yra Fred Schlafley. Tai yra advokatas, pirmasis ėmęs iniciatyvos išanalizuoti JAV imigracijos įstatymus, kuriais buvo nustatyta, kad Simas Kudirka yra JAV pilietis. Ši organizacija turi 10,000 narių. Konferencijoje dalyvavo atstovų iš JAV ir įvairių Pietų Amerikos valstybių. Daug buvo ir valdžios atstovų. Konferencijos tikslas buvo išryškinti komunizmo grėsmę Amerikos kontinentui ir numatyti akciją, kaip šią grėsmę sustabdyti. Buvo eilė paskaitų bei simpoziumų.

Vienas iš paskaitininkų ir garbės narys buvo Simas Kudirka. Jį į Washingtoną palydėjo ir vertėjas Daiva Kezienė. Prie garbės svečių stalo ties Kudirkos kėdės buvo užrašas "Lietuva". Kudirka kalbėjo apie kalinius Sovietų Sąjungoje, apie konkrečią programą tiems kaliniams padėti ir apie laisvę pasaulio atsakomybę išsaugoti laisvę. Buvo išryškintas faktas, kad visos JAV problemos kyla iš sovietų subversyvių veiksmų.

ACWF vadovybė ypatingai susidomėjo Kudirkos planu pagelbėti kaliniams ir pažadėjo visų savo organizacijos svoriu tą planą paremti.

Banketo metu Statler Hilton viešbuty Kudirka taip pat buvo garbės svečiu. Čia pagrindinis kalbėtojas buvo sen. Curtis.

Suvažiavimas buvo išpuilingas ir gerai organizuotas. Kudirka turėjo progos susitikti su daugeliu įtakingų asmenų. Šia proga jis buvo apsilankęs ir Reader's Digest įstaigoje, kalbėjo su tame žurnale išspausdinto straipsnio apie Kudirką autorium Ken Tomlinsonu ir su plačiai žinomos Reader's Digest išleistos knygos "KGB" autorium John Barron. J. Barron

ROMAS KEZYS, Director
217-25 54 AVE.
BAYSIDE, N.Y. 11364
(212) 229-9134

padovanojo Simui vieną "KGB" knygos kopiją ir įrašė žodžius: "This books is offered to Simas Kudirka with admiration of his courage and gratitude for the example he has set for our people who yearn to be free."

Laisvės Žiburio
rudens koncertas

Laisvės Žiburio koncerte ir balių lapkričio 8 Kultūros Židiny turėsime progos išgirsti ir pamatyti dvi aukšto lygio lietuvių menininkes.

Vida Vaitkutė yra baigusi Gruodžio muzikos mokyklą Kaune, daug kartų dainavusi estradines dainas įvairiuose Lietuvos miestuose ir už Lietuvos ribų. 1972 išvyko į Izraelį, nes buvo ištekejusi už žydų tautybės vyro. Ten plačiai koncertavo. Iš Izraelio net du kartus su gastrolemis buvo atvykusi į JAV. Šiuo metu gyvena Vakarų Berlyne. Šių metų vasario 16 Vaitkutė buvo atvykusi į Muencheną, kur dainavo Nepriklausomybės šventės minėjime.

Didžiausias pasauly gimtadienio pyragas

DIDŽIAUSIAS
PASAULY
GIMTADIENIO
TORTAS

San Francisco miesto ir Amerikos nepriklausomybės 200 metų dvigubą jubiliejus proga pagamintas 35,000 svarų, 30 pėdų aukščio ir 200 pėdų pločio tortas. "Tai didžiausias tortas iš visų bet kada pagamintųjų" — pareiškė Stanley Larsen, San Francisco jubiliejus rengimo pirmininkas.

Tortas bus laikomas Emporium rotundoje, San Francisco universitetinėje parduotuvėje, nuo spalio iki šių metų galo. 17,5 tonų San Francisco tortas yra dekoruotas skulptūromis iš San Francisco praeities. Viršum keturių jo aukštų yra miesto simbolis-feniksas su išskleistais sparnais (legendinis paukštis). Visa tai iliuminuoja 200 žvakių.

Planuojama apie 5000 svarų torto padalinti 25,000 žmonių, kad jie pasidžiaugtų nemo-kamai gavę skanumėlį. Torto dalis bus išdalinta ligoninėm ir labdaros įstaigom. Likutis — bus parduodamas po du svarus.

Tortą pagamino San Francisco Centennial Cakes Company, prižiūrint G. Molecę, kuris buvo pagaminęs milžinišką tortą prieš keliolika metų Seattle miesto pasaulinei parodai ir keletui iškilmų, švenčiant Kanados 100 metų jubiliejų.

Tortui buvo sunaudota 11,500 svarų miltų, 5,100 svarų cukraus, 7,200 svarų razinų, 3,000 svarų riešutų, 3,500 svarų apcuokutų vaisių, 1,700 tuzinų šviežių kiaušinių, keli šimtai svarų supiaustytų migdolų ir dar 222 svarų druskos "žiupsnelis".

POSĖDŽIAVO
VLIKO TARYBA

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto taryba rugsėjo 27 Kultūros Židinyje, Brooklyn, N.Y., turėjo savo eilinį posėdį, kuriame buvo išsklaidytos informacijos, susipažinta su inkorporuoto Tautos Fondo dokumentais, su Vliko val-

Violeta Karosaitė yra narė Chicago Lyric Opera Ballet Co. Ji daug metų šoka su Richard Arve modernaus šokio firma. New Yorke Karosaitė atliks savo choreografuotus šokius — vieną pagrįstą Čiurlionio simfonine poema "Jūra" ir savo sukurto šoki "Sogitarjus". Po koncerto bus šokiai ir balius. Šokiui gros Joe Kazlas orkestras.

Čiurlionio minėjimas

Šimto metų sukaktis nuo M.K. Čiurlionio gimimo susilaukia didelio dėmesio visose lietuvių kolonijose. Šią sukaktį minės ir Laisvės Žiburio radijas. Spalio 12 bus specialus Jono Rūtenio parašytas radijo montažas "Čiurlionis". Veikalą atliks akt. Henriko Kačinskio vadovaujama grupė.

Kenčia už religiją

Rugsėjo 26 National Review žurnale komentatorius cituoja Christian Science Monitor Maskvos korespondento informaciją, kad sovietų valdžia pradėjo naudoti teroro priemones prieš katalikų vaikų tėvus, kurie leidžia savo vaikus priimti sutvirtinimo sakramentą. Šią informaciją korespondentas ima iš Lietuvos Kat. B. Kronikos. Ten rašoma, sako toliau šis korespondentas, kad tikintieji pūva saugumo kalėjimuose už maldaknygių ir religinės literatūros gaminimą.

dybos paruoštu seimo darbotvarkės projektu ir kt.

Pradėdamas posėdį, dabartinis tarybos pirmininkas Stasys Lušys tarė bendrą apžvalgą žodį.

Vliko valdybos vicepirmininkas Juozas Audėnas tarybą išsamiau painformavo apie svarbesnius valdybos darbus. Paskutiniaus dviem mėnesiais, visuomenei pageidaujant, valdybos nariai turėjo progos dalyvauti įvairiuose visuomenės suvažiavimuose ir betarpiškai ją informuoti apie Vliko darbus arba tarti savo žodį vienu kitu visuomenei rūpimu klausimu. Pranešėjas painformavo tarybą, kad dr. Vandos Sriugienės paruošta knyga Lietuvos Steigiamasis Seimas rengiama pranciškonų spaustuvių.

Vliko seimui, kuris įvyks lapkričio 29-30 Kultūros Židiny, Brooklyn, N.Y., valdyba jau paruošė darbotvarkės projektą. Apie valdybos atliktus darbus kalbės dr. Valiūnas, Jurgis Valaitis, Aleksandras Vakselis. Prof. dr. Bronius Nemickas skaitys paskaitą tema Helsinkio susitarimų teisinė prigimtis. Šio seimo metu taryba turės sudaryti naują Vliko valdybą, nes dabartinės trejų metų kadencija baigiasi.

Su inkorporuoto Tautos Fondo dokumentais posėdininkus supažindino Tautos Fondo tarybos narys J. Valaitis.

Vytautas Vaitiekūnas informavo apie įvairius gyvenimo reiškinis okupuotoj Lietuvoj.

Posėdžiui pirmininkavo Stasys Lušys, Lietuvos Krikščionių Demokratų Sąjungos atstovas; sekretoriavo Rima Čerkelinienė, Lietuvos Socialdemokratų Partijos atstovė. (Elta)

COSMOS PARCELS
EXPRESS CORP.

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS - SIUNTINIUS
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir t.t.

GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.
TOKSTANČIAI KLIENTŲ PATENKINTI.
VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.
GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Cosmos Parcels Express Corp.

affiliated with PODAROGIFT, Inc.

prima užsakymus DOVANŲ PAŽYMEJIMAMS, automobiliams, šaldytuvams, televizijų aparatams, radijo tranzistoriams, magnetofonams (tape recorders) ir daug kt. dalykams, taip pat BUTAMS savo giminėms ir draugams, gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS
EXPRESS CORP.

KREIPKITE DEMESĮ Į NAUJĄ ADRESĄ:
488 MADISON AVENUE (tarp 51 ir 52 g-vės)
FLOOR 21st NEW YORK N.Y. 10022
Tel.: (212) 758-1150/1

SKYRIA I:

Apple-Valley, Min. 53124-7707 147St.	Tel.: 612-432-7083
New York, N.Y. 10003 — 45 Second Avenue	AL 4-5456
New York, N.Y. 10011 — 135 W. 14 Street	CH 3-2583
So. Boston, Mass. 02127 — 389 West Broadway	268-0068
Buffalo, N.Y. 14206 — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
Chicago, Ill. 60622 — 2222 West Chicago Avenue	BR 8-6966
Chicago, Ill. 60629, 2501 West 69 St.	WA 5-2737
Cleveland, Ohio 44134 — 5879 State Road	884-1738
Irvington, N.J. 07111 — 762 Springfield Avenue	ES 2-4685
Irvington, N.J. 07111 — 1082 Springfield Ave.	374-6446
Grand Rapids, Mich. 49504 — 636-38 Bridge St. N.W.	GL 8-2256
Hartford, Conn. 06106 518 Park St.	246-9473
Lakewood, N.J. 08701 — 241 Fourth Street	FO 3-8569
Los Angeles, Calif. 90022 — 960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
New Haven, Conn. 06511 — 1329 Boulevard	LO 2-1446
Newark, N.J. 07106 — 698 Sanford Avenue	373-8783
Passaic, N.J. — 176 Market Street	GR 2-6387
Paterson, N.J. 07505 — 60 Broadway	345-2028
Philadelphia, Pa. 19122 — 1214 N. 5th. St.	PO 3-4818
Philadelphia, Pa. 19141 — 4925 Old York Rd.	GL 5-9586
Pittsburgh, Pa. 15203 — 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
San Francisco, Cal. 94115 — 1826 Divisadero St.	FI 6-1571
Waterbury, Conn. — 905 Bank Street	PL 6-6766
Fort Wayne, Ind. 46808 — 1807 Beimeke Rd.	432-5402
Woodhaven, N.Y. 11421 — 94-08 Jamaica Ave.	441-4712
Worcester, Mass. 01610 — 144 Millbury Street	SW 8-2868
Youngstown, Ohio 44503 — 309 W. Federal Street	RI 8-0440
Trenton, N.J. 08620 — 4 Quay Court	609-585-4867

CHIRURGO ŽEMĖ ASTRONAUTAM

Dr. V. Paprocko 70-to
gimtadienio proga

Dr. Vaclovas Paprockas toli gražu neatrodo gimęs 1905 rugsėjo 29. Pilnas energijos, humoro, planų, neturįs laiko ilsėtis ir nuobodžiauti. Atrodo, kad jo pečiai dar negreit sulinks ir metų našta nesuvargins šio Aukštaitijos ežerų krašto sūnaus.

Gimė Asavytų km., Degučių vals., Zarasų apskr. Pradžios mokyklą baigė Rusijoje. 1921 baigė Zarasų progimnaziją. 1923-25 mokytojas gimtinės pradžios mokykloje. Po to lankė Zarasų mokyklos kursus, o 1929 baigė Simano Daukanto mokytojų seminariją Kaune. Bet pedagogu neliko. Vos tik baigė seminariją, tais pačiais metais pradėjo medicinos studijas Vytauto Didžiojo Universitete Kaune ir jas baigė 1934. 1935-37 buvo VDU medicinos fakulteto sisteminės anatomijos asistentu, nuo 1937 — prof. V. Kuzmos vadovaujamos chirurginės klinikos asistentu bei LRK Kauno sanatorijos ir Kauno vaikų ligoninės konsultantu. Dėstė Šaulių Sąjungos kursuose bei vadovavo Darbo, Rūmų pirmosios pagalbos kursams. 1943 studijų reikalais lankė žymiąsias Vienos (Austrijos) ir Berlyno (Vokietijos) klinikas.

Raudonajam marui antru kartą artėjant prie Lietuvos, pasitraukė į Austriją. "Už raidę ir žodį, už maldą ir raštą paliekam skausme savo gimtąjį kraštą" (B. Pukelevičiūtė). Austrijos 1944-46 buvo vienos ap-

Dr. V. Paprockas

skrities ligoninės vyriausiu gydytoju.

Į Ameriką atvyko 1947. Po gydytojo rezidento tarnybos gavo gydytojo teises New Yorko valstijoje, kur ir dabar tebedirba privačiojo praktikoj.

Dr. V. Paprockas buvo pirmasis Lietuvoje pradėjęs naudoti arteriografiją diagnostikai. Tuo reikalu jis parašė studiją. Yra paskelbęs keliolika mokslinių straipsnių daugiausia iš chirurgijos srities, tiek laisvojoje Lietuvoje, tiek tremties Medicinose. Parašė straipsnį apie mūsų žymųjį botaniką kun. Pabrėžą. Periodikoj buvo išspausdintas ne vienas jo straipsnis aktualiais klausimais. Šiuo metu jis renka medžiagą studijai apie

1941 birželio 26 komunistų nužudytus chirurgus. Panevėžyje (dr. J. Žemgulį, dr. S. Mačiulį ir dr. A. Gudonį).

Dr. V. Paprockui artima ir visuomeninė veikla. Jis aktyvus korp. Fraternitas Lithuanica narys nuo 1931. Išleido korporacijos konkursinį muzikos leidinį "Paskutinis birželis" (žodžiai B. Pukelevičiūtės, muzika Br. Budriūno). 1973 New Yorke suruošė Vytauto Didžiojo Universiteto 50-ties metų minėjimą. Ypatingai daug nuveiktą darbo ir sveikos iniciatyvos parodė 1969-71 vadovaudamas Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungai. Lietuvos laisvės reikalais užmezgė ryšius ne tik su savais kolegomis, bet ir su aukštais valdžios žmonėmis. Pagerbdamas pirmąsias žmogaus pėdas mėnulio dulkėse, priminė, kad tebėra krauju aplaistyta, okupanto pėdų trypiama Lietuvos žemė. Apollo XI astronautam Armstrongui, Aldrinui ir Collinsui pasiuntė lietuvišką statinaitę su giminio Zarasų ežero smėliu.

Mes jungiamės į jo žmonos dr. Birutės, dukros Kristinos ir sūnaus Vytauto sveikinimų eilę. Solenizantui linkim daug gražių metų, linksmos ir darbiningos nuotaikos, tvirtų principų ir tolerancijos, taip pat ir sveikatos nešant tremties nedalią.

Dr. Kazys Pemkus

HARTFORD,
CONN.Tarptautinis
festivalis

Hartforde spalio 13-18 įvyks etninių grupių pasirodymas — kaip ir anksčiau, GF & Co., Centinel salėje, 11 aukšte. Prasidės pirmadienį 6 val. vak. iškilminga eiseną (paradū) ir nuo Church gatvės kampo (priešais GF) su vėliavomis atvyks į salę.

Miesto meras G. Athanson kviečia visus jame dalyvauti ir kuo daugiau su tautine apranga. Bus svečių. Neatsilikim ir mes. Tuo reikalu organizacinis posėdis buvo rugsėjo 25 lietuvių klube. Dalyvavo atstovai šių organizacijų: Jaunimo Klubas, Lituanistinės mokyklos, Moterų Federacijos, Ramovėnų ir LB valdybos nariai. Pasižadėjo prisidėti skautai ir LKM Sąjunga.

Lietuvių skyrių rengia L. Bendruomenė. Jam vadovauti apylinkės valdyba savo posėdy rugsėjo 11 kooptavo Leoną Raškevičių pagal visuotinio narių susirinkimo (1975 kovo 23) įgaliojimą vietų susirgusio ir po operacijos esančių etninių grupių vadovo Alfonso Dziko.

Festivaly eksponatai bus parodymui ir pardavimui. Jų dekoravimui vadovaus Kastutė Raškevičienė. Kultūrinius pasi-

KULTŪROS
ŽIDINIUI
AUKOJO

200 dol. — dr. B. Covalesky, Dover, N.J.
100 dol. — Kazys Yakutis, N. Y.C.

55 dol. — Walter Umbrasas, Brooklyn, N.Y.

50 dol. — Vytautas ir Kazė Šventoraičiai, Brooklyn, N.Y.

Po 30 dol. — Juozas Jurkuvėnas, Brooklyn, N.Y.; Kazys Krušinskas, Brooklyn, N.Y.

Po 20 dol. — Aleksandras ir Irena Vakseliai, R. Hill, N.Y.; Ignas Gasiliūnas, Jamaica Estates, N.Y.; Petras ir Angelė Petraičiai, R. Hill, N.Y.

10 dol. — G.A. Diržiai, Woodhaven, N.Y.

12 dol. — Algirdas ir Danutė Šilbajoriai, R. Hill, N.Y.

8 dol. — Julius Botyrius, Brooklyn, N.Y.

Didelis ačiū Lietuvos Atminimų radijo direktoriui prof. J. Stukui ir Laisvės Žiburio vedėjui Romui Keziui už nuosirdžius ir be jokio atlyginimo daromus patarnavimus, garsinant Kultūros Židinio parengimus.

Jonas Obelinis

Philadelphia, Pa.

Ateitininkų šventė

Vietos ateitininkų šventė įvyks spalio 18 ir 19.

Šeštadienį popietinėmis valandomis Šv. Andriejaus parapijos salėje įvyks jaunimo posėdis, kuriuos praves Moksleivių Ateitininkų Sąjungos centro valdybos atstovai.

Lietuvių Namuose (Alegheny gtv.) 7 val. vak. įvyks linksma-vakaris su programa, vaišėmis ir šokiais. Programą atliks iš Clevelando atvykusi ateitininkų studenčių grupė "Nerija". Į šį parengimą gausiai atvyksta jaunimo ir iš kitų vietovių.

Šį parengimą ruošia jaunimas. Jaunimas jį praves, jaunimas programą atliks, jaunatviška dvasia pagyvens ir visi šio parengimo dalyviai.

Sekmadienį ateitininkai organizuoti dalyvauja pamaldose. Tuoj po pamaldų įvyks iškilmingas viešas posėdis su plačios apimties programa.

Pagrindinę kalbą pasakys Ateitininkų Federacijos vadovas dr. P. Kisieliū. To žymaus veikėjo kalbą išklaustų praverstų kiekvienam, nes jis palies tuos klausimus, kurie kiekvieną mūsų dilgina.

Neabejoju, kad mes savąjį jaunimą mylime, bet būtų labai miela, kad ta meilė pasireikštų veiksmu — dalyvavimu jų pastangose, nes veiksmas daug iškalbingesnis už žodį.

Balfo susirinkimas

Šv. Andriejaus parapijos patalpose rugsėjo 21 įvyks Balfo vietos skyriaus susirinkimas, kurio pagrindinis uždavinys buvo tinkamai pasiruošti Balfo suvažiavimui ir išrinkti atstovus.

Susirinkimui pirmininkavo K. Čikotas ir sekretoriavo O. Kreivenienė.

Suvažiavimo reikalu kalbėjo Balfo direktorius dr. F. Andriūnas. Plačiai apžvelgė būsimo seimo užmojus, centro valdybos veiklą bei pastangas.

Atstovais į Balfo seimą išrinkti: J. Lukas, O. Kreivenienė, dr. F. Andriūnas, inž. C. Tamošauskas, A. Gaigalas ir A. Špakauskienė. Kandidatai: H. Misliauskas ir J. Gvazdinskas. Į Balfo direktorių tarnybą skyrius nutarė pasiūlyti dabartinį direktorių dr. F. Andriūną ir A. Gaigalą.

Po susirinkimo direktorius dr. F. Andriūnas Balfo darbuotojus pakvietė pas save kavutės.

Nors šis Balfo skyrius nėra labai gausus, bet su džiaugsmu tenka konstatuoti, kad jis darbštus. Ypač daug nuosirdžių pastangų į tą darbą įdeda direktorius dr. F. Andriūnas, skyriaus pirmininkas J. Lukas ir kiti.

PADĖKA

Jonas ir Viktorija Galiniai, rugpjūtio 28 Kultūros Židinyje atšventę 50 metų vedybinio gyvenimo jubiliejų, nuosirdžiai dėkoja pokylio rengėjams dukteriai Danutei ir Algirdui Šilbajoriam ir sūnui Vytiui bei Lizai Galiniam už gražiai suorganizuotą pagerbimą. Gili padėka kunigam Juozui Čekavičiui ir Tėvui Pauliui Baltakiui, OFM. Už rūpestingą patarnavimą padėka anūkam: Reginai, Jonui, Pauliui ir Robertui, taip pat Ritai Staškutei ir Ričardui Krulkiui. Visiem giminėm, atvykusiem iš arti ir toli, visiems draugam, kurie dalyvavo baliuje ir kurie negalėjo atvykti, nuosirdi padėka už dovanas ir linkėjimus, kurių gausumas mus giliai sujaudino. Ačiū tėvam pranciškonam už patalpas, broliui Tomui už muziką ir V. Steponio virtuvės personalui už gardžiai paruoštas vaišes. Visiem linkim ilgo amžiaus ir sveikatos.

Jonas ir Viktorija Galiniai

ilgesnį laiką susilaikyti nuo desnių darbų. K. Adomavičius priklauso Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopai, Lietuvių Bendruomenei, Lietuvių Piliečių klubui, kuriame yra tarybos narys. Abu su žmona yra Šv. Kazimiero parapijos nariai. J.M.

L.B. apylinkės
susirinkimas

Šv. Andriejaus parapijos salėje rugsėjo 28 po lietuviškų pamaldų įvyko vietos LB apylinkės susirinkimas, kurio pagrindinis uždavinys buvo išrinkti valdomuosius ir kontrolės organus. Po trumpo pirmininko įvadinio žodžio susirinkimui pirmininkauti pakviestas A. Gečys ir sekretoriauti G. Dragūnas.

Perskaičius praėjusio susirinkimo protokolą, prieita prie rinkimų. Rinkimai praėjo sklandžiai, be įtampos bei komplikacijų, nes jiems buvo tinkamai pasiruošta. Nominacijos komisijos vardu H. Misliauskas perskaitė kandidatų sąrašą, kurie yra davę žodinį sutikimą įeiti į valdybą. Jų buvo dešimtis: P. Didelis, J. Lukas, J. Gečiauskas, A. Gečys, A. Mačiulaitytė-Zerr, V. Matonis, H. Misliauskas, B. Misliauskienė, V. Sušinskas ir J. Stelmokas.

Pirmininkaujantis paaiškino, kad ateinantieji metai Philadelphia bendruomenei atneš daug darbo (Eucharistinis kongresas, 200 metų Amerikos sukaktis) ir siūlė išrinkti visus. Susirinkimas tam pasiūlymui pilnai pritarė, ir visi pasiūlyti kandidatai buvo išrinkti į valdybą.

Ateinančiais metais LB apylinkėi pirmininkaus Aušra Mačiulaitytė-Zerr. Žinant jos organizacinius gabumus ir patirtį, tenka tik džiaugtis ir palinkėti geriausios sėkmės.

Revizijos komisijon buvo išrinkti: A. Gaigalas, G. Mironas ir V. Šopys.

Papildymas

Philadelphijos kronikoj (Darbininkas, nr. 39) aprašant vysk. M. Valančiaus minėjimui rengti komitetą, praleista, kad komitete L.T.S-gos vietos skyriui atstovauja P. Didelis, o vietos Balfui — Juozas Lukas. Už nepilną informaciją žinutės autorius nuosirdžiai atsiprašo.

Ad.G.

NEW YORKE

Apreiškimo parapijos 60 metų sukaktis paminėta spalio 5, sekmadienį. Tą dieną bažnyčioje buvo iškilmingos pamaldos, kuriose dalyvavo ir Brooklynso vyskupas Mugavero. 5 v. popiet Plattdeutsche salėje, Franklin Square, buvo koncertas, kurio programą atliko parapijos choras, vadovaujamas Algirdo Kačanausko, ir tautinių šokių ansamblis, vadovaujamas Jadvygos Matulaitienės. Po koncerto buvo banketas. (Platesnis šventės aprašymas kitam Darbininko numerį.)

LMK Federacijos suvažiavimas vyko spalio 4-5 Kultūros Židinyje. Dalyvavo 11 klubų atstovės. Buvo du darbo posėdžiai, iškilmingi priešpiečiai su kalbomis ir sveikinimais. Į naują valdybą išrinkta: Viktorija Čečetienė, Elena Legeckienė, Aldona Pintch, Malvina Klivečienė, Salomėja Valiukienė, Sofija Skobeikienė, Marija Žukauskienė, Margarita Samatienė, Valerija Šileikienė, Irena Banaitienė. Į revizijos komisiją išrinkta: Aleksandra Kazickienė, Jadvyga Vytuvienė, Marija Noreikienė. (Platesnis suvažiavimo aprašymas kitam Darbininko numerį.)

ČIURLIONIO
MUZIKINIS
KONKURSAS

Kaip buvo skelbta, Čiurlionio konkursui yra atsiųsti 7 fortepijono kūriniai.

Vargonininkų-Muzikų Sąjunga sudarė sprendėjų komisiją. Į ją įeina tos sąjungos pirmininkas Algirdas Kačanauskas, prof. Vl. Jakubėnas — mecenato dr. J. Lenkaitio atstovas, pianistė Aldona Kepalaitė, pianistas Andrius Kuprevičius, pianistė Julija Rajauskaitė-Petrauskienė.

Atsiųstieji kūriniai buvo xerox būdu padauginti ir pasiųsti kiekvienam komisijos nariui, kad susipažintų. Jie savo sprendimą padarys dar prieš Čiurlionio minėjimą. Laimėję konkursą bus paskelbti Čiurlionio šventės.

Skiriamos trys premijos: I-ji premija — 750 dol., II-ji — 500 dol., III-ji — 300 dol. Premijų mecenatas — dr. Jonas P. Lenkaitis.

Akordeonistė Rūta Raudytė dalyvauja koncerte spalio 26 Apreiškimo parapijos salėje. Be jos dar programoje dalyvauja solistas Mečys Razgaitis, solistė Sandra Alesi ir poetas Leonardas Žitkevičius. Pelnas skiriamas jaunimo kongresui. Nuotr. R. Kisieliū.

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Gelbėk mus! Philadelphia's Lietuvių Choras Viltis. Stereo 6 dol.

Cia mano brangioji Tėvynė, Lietuviškų dainų rinkinys, įdainuotas Vilniaus operos solistų — E. Kuodžio ir J. Girijoto. Stereo 6 dol.

Tėviškes namai, Br. Budriūno kūriniai ir kantata. Įdainuota Los Angeles, Calif. Šv. Kazimiero parapijos choro. Stereo 6 dol.

Clevelando vyrų okteto Nr. 2 Stereo 6 dol.

Dieve, priegloba mūs... Toronto Šv. Jono parapijos religinės mišių, kalėdinės ir Velykų giesmės. Kaina 6 dol.

Jūratė ir Kastytis, Banaičio opera iš 3 plokštelių. Kaina 16 dol.

Lietuva, Tėvynė mūsų, Toronto vyrų kvarteto įdainuota 3 Baltijos tautų himnai, lietuviškos dainos ir operų ištraukos. Stereo 6 dol.

Arijos ir dainos, Sol. B. Povilavičiaus 5 dol.

Kun. Vyt. Gorino dainos. 14 lietuviškų dainų, paties solisto parašyta ir įdainuota, kaina 6 dol.

Svajonių sukuryje, B. Tamošiūnienės II-roji laida, 6 dol.

Broniaus Budriūno vyrų kvartetas (Detroit). 15 lietuviškos muzikos dainų. Stereo 6 dol.

O ramunėle, pasakyk, B. Tamošiūnienės II-roji laida, 6 dol.

Laumės juosta, lietuviškos lengvos muzikos rinkinys, stereo, 6 dol.

Kalnuos dainuoja, Kvintetas "Baltija" ir Neo-Lituania orkestras, 12 dainų, 6 dol.

Kur lygūs laukai, lengvos muzikos 9 dainos, stereo, 6 dol.

Su šoku ir daina, išleido Korp. Neo-Lituania, stereo, 10 dainų, 6 dol.

Keliaujame su daina, Hamiltono mergaičių choro "Aidas" antroji plokštelė, stereo, 6 dol.

Yakutis, Sol. K.R. Yakučio lietuviškos dainos ir arijos, stereo, 6 dol.

Persiuntimas 50 c. Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207.

Prenumeruok Darbininką savo draugam gimtadieniui, Vėginių ir kitų švenčių proga.

SUVENYRAI

Išsiuvinėtas Lietuvos himnas — įrėmuotas paveikslas. Graži dovana visokiom progom. Viršuje stilizuota vytiš, kampuose Gedimino stulpai ir Vytauto herbas. Šonus puošia tautinė juostelė ir ažuolo lapai. Paveikslas dydis 12"x15". Kaina su persiuntimu 26 dol.

Siuvinėta trispalvė su užrašu "Lithuania" ir stilizuota vytiš užsiuvinimui ant drabužio rankovės. Kaina po 1 dol.

Lietuvos Vytiš su JAV ir Lietuvos vėliavomis. 7 spalvų derinys. Lipinukas (decal) lipinamas automobilį iš vidaus arba išorė. Kaina 1 dol.

Saga (button) su lietuviška trispalve ir įrašu: Kiss me, I am Lithuanian. Kaina 50 c.

Lietuviška trispalvė vėliavėlė su pastatymo kaladėle (base) — kaina 1.50 dol. Lietuviška ir JAV vėliavėlės su pastatymo kaladėle — kaina 2 dol.

Taip pat gaunamos Kalėdų, gimimo dienos, vardinių ir kitokių progų lietuviškos sveikinimo kortelės, lietuviškos muzikos ir dainų plokštelės, lietuviškos knygos, albumai, medžio drožiniai bei kiti suvenyrai.

Persiuntimui pridedama 50 c. Gaunama Darbininko administracijos, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

KNYGOS VAIKAMS

Klementina ir Valentina — \$1.50
Peliukai ir plaštakės — \$1.50
Skrandantis paršiukas — \$1.50
Daržovių gegužinė — \$1.50
Kalėdų dovana — \$1.50
Miško viešnia — \$1.50
Lineliai — \$1.80
Rūtelės aitvaras — \$1.50
Kiškio pyragai — \$3.50
Gabriuko užrašai — \$3.00

Mano žodynas, vaikam, paveiksluotas, su lietuviškais ir angliškais užrašais — \$5.00

Lietuvių istorija I ir II tomas — po \$5.00
Kriščiūnų Lietuvoje, paveiksluota jaunimui — 4 dol.
Persiuntimas 50 c. Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N.Y. 11207.

SPORTAS

RYTŲ SPORTO APYGARDOS PRANEŠIMAS

Tarpapygardinės pirmenybės lauko teniso ir lengvosios atletikos šakose, kurios buvo numatytos šį savaitgalį, spalio 11-12, negalės įvykti. Atšaukimo priežastis yra dalyvių stoka iš Vidurio Vakarų ir Kanados apygardų. — P.V. Gvildys, RSA Vadovas

-0-

Šachmatai

New Yorko LAK šachmatininkai šį savaitgalį viešės Bostone, kur turės draugiškas rungtynes su Bostono Piličių Draugijos šachmatų klubo žaidėjais. Newyorkiečių šachmatininkų eilėse šiuo metu žaidžia R. Bručas, A. Kulpa, V. Kulpa, A. Mičiulis, A. Sakalas, A. Simonaitis, E. Staknys ir J. Vilpišauskas. N.Y. šachmatų sekcijai vadovauja Ed. Staknys. Treniruotės vyksta penktadieniais Kultūros Židiny.

Stalo tenisas

LA Klubas stalo teniso sekcija praneša, kad K. Židiny pradeda organizuoti st. teniso treniručių ir dviejų klasių lygos pirmenybių programą.

Pirmadieniais vyks pirmosios klasės žaidėjų lygos "round robin" turnyras, kuriam rezervuojami du stalai. Kiti stalai bus naudojami treniruotėm ir pradedančiųjų žaisti pamokom, kurias praves buvęs lietuvių st. teniso meistras Pranas Gvildys. Pirmą klasę neturės daugiau, kaip 10 žaidėjų, bet stipresni antrosios klasės žaidėjai galės pakilti į pirmąją klasę.

Ketvirtadieniais bus pradedamas antros klasės žaidėjų turnyras, kuriam vadovaus Tadas Jasaitis. Atliekami stalai taip pat bus paversti treniruotėm ir pradedančiųjų pamokom.

Treniručių ir pirmenybių programa prasidės šį pirmadienį, spalio 13. Pajėgūs žaidėjai prašomi registruotis į abiejų lygų turnyrą, o ypač kviečiamas pradedantysis mokyklinio amžiaus jaunimas. Dėl registracijos ir informacijų kreiptis į Pr. Gvildį, 356-7871, arba į T. Jasaitį, 516-482-1399.

Futbolas

Pereito sekmadienio futbolo rungtynės atnešė mūsiškiams vieną pergalę ir vieną pralaimėjimą. Šį kartą rezervinė komanda iškovojo 1:0 (0:0) laimėjimą prieš gana stiprų Brooklyn SC varžovą. Pirmam puslaidžiui padėtis atrodė liūdnoka, nes priešininkai be atvangos spaudė mūsų vartus, o mūsiškiai niekaip nesugebėjo kamuolio iš savo pusės aikštės iškrapštyti. Po pertraukos komandos kapitonas Giedrius Bagdžiūnas efektingiau pertvarkė žaidikų pozicijas ir tuoj pasimatė rezultatai. Mūsų puolimas ėmė tankiau lankytis priešininko teritorijoje, kol pagaliau Paulius Šilbajoris, išnaudojęs gynikų klaidą, puikiai šūvio įsodino kamuolį į priešo tinklą. Prieš galą rungtynių buvo dar ir mum pa-

vojingų momentų, bet truputis laimės ir geras vartininkas išsaugojo pergalę.

Atrodė, kad pirmoji komanda paseks rezervinės pavyzdžiu, nes po pirmo puslaidžio vedė 1:0, bet vėliau žaidimo eiga pasisuko į kitą pusę. Puolime matėsi trūkumas tvirtesnio vadovavimo, o gynimas nepajėgė sustabdyti priešininko antpuolių. Greitu laiku pasekmė buvo išlyginta, o vėliau, išėjus iš gynimo Žadvydai, dar du įvarčiai krito į mūsų vartus. Galutinė pasekmė — 1:3.

Šį sekmadienį rezervinė žais nežmoniški anksti — 9 val. ryto, Brennan Field prieš Banatul klubą, o pirmoji — tik-

Geros žinios! Žemiausios siuntimo išlaidos! Jokia kita firma neturi žemesnių kainų kaip INTERTRADE EXPRESS CORP. Tai reiškia, kad jūsų giminės gaus didesnę vertę negu anksčiau. Užsakykite dabar per INTERTRADE EXPRESS CORP.

GERIAUSIA DOVANA Į LIETUVĄ SPECIALIŲ RUBLIŲ PAŽYMĖJIMAI. Su specialiais rublių pažymėjimais jūsų giminės gali įsigyti ką tik nori už dalelę reguliarios kainos.

Tai yra panašu, lyg kad eitu mėtė į krautuvę su 100 dolerių ir gautumėte prekių už 200 dol., 300 dol. ar net už daugiau. Specialūs rublių pažymėjimai taip pat gali būti iškeisti į reguliarius rublius, naudojantis aukščiausiais tarifais.

Pilnai garantuota, greičiausias pristatymas

Pažymėjimai pristatomi jūsų giminėm maždaug per 3 savaites. Vieno specialaus rublio vertė 2.55 dol. Ši vertė yra galutinė. Jokių kitų primokėjimų.

Užsakykite dabar UŽSĄSKYKITE TIK PER INTERTRADE EXPRESS CORP. 125 East 23rd St. Fifth Floor New York, N.Y. 10010 Tel. 982-1530

LABAI SVARBU! AUTOMOBILIAI ŽEMOS KAINOS

Pilnai garantuota Greitas pristatymas Pasirinkite iš šių naujų modelių

ZHIGULI VAZ 2101 \$3574.00
Naujausias, patobulintas eksporto modelis
ZHIGULI VAZ 2103 \$4096.00
ZHIGULI VAZ 2102 Station wagon \$3939.00
Eksporto modelis MOSKVITCH 412 IE \$3624.00

MOSKVITCH 427 IE Station wagon \$4057.00

Naujas patobulintas ZAPOROZHETS ZAZ 968 AE 2600.00

Prašykite mūsų specialaus biuletenio su automobilių paveikslais.

Apartamentai Naudoti drabužiai Svečiam iš SSSR Prašykite mūsų specialaus biuletenio. Šioj prekyboj mes turim 26 metų patirtį ir daug tūkstančių patenkintų klientų!

APLANKYKITE SCHRAGER'S

importuotų ir vietinių BALDŲ parodą

Cia Jūs rasite PIRMOS RŪŠIES GAMYBOS GERIAUSIOS KOKYBĖS ŽEMŲ KAINŲ didelį pasirinkimą SCHRAGER'S

Salionų komplektai, miegamųjų baldai, dinetės, puftai, atverčiamos sofos, foteliai, atlošiami foteliai, taip pat kilimai, lempos, matracai vieniški baldai.

SCHRAGER'S

336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Aves.) New York City Tel.: TR 9-0400

Atdara kasdien iki 8 val. — antrd. ir šeštad. iki 6 val. (Mokėjimo sąlygos pagal pirkėjo pageidavimą)

tai 4 val. po pietų toj pačioj aikštėj. Alg. Š.

Lauko tenisas

Apygardinės lauko teniso pirmenybės įvyko Hartforde praeitą savaitgalį. Dalyvavo 50 tenisistų.

Vyrų vienetą gana nesunkiai laimėjo Raimundas Strazdas iš New Britain, Conn., finale aplošęs A. Kubilių iš Hartfordo. Kiti rezultatai vyrų B — pirmą vietą Paulius Gvildys, antrą vietą S. Bobelis. Vyrų dvejetai — pirmą vietą Rolandas Grybauskas, R. Strazdas, antrą vietą A. Kubilius, V. Saldaitis. Jaunių pirmą vietą P. Gvildys iš New Yorko, antrą — A. Karosas iš Bostono. Mergaičių pirmą vietą D. Gvildytė, antrą vietą R. Vebeliūnaitė. Daugiau apie lauko teniso pirmenybes kitą savaitę.

RN wife & medical attendant husband w/yr of geriatric exp. in nursing homes & pv. private, can give 24 hr. personal care in their lrg. home for your elderly. Openings avail. at res. rates. 961-0294

VW OWNERS ATTENTION RE-BUILT VW ENGINES FULL WRITTEN GUARANTEE FREE PICK UP NY & METRO AREA EMANON AUTOMOTIVE 516 433-8909 515 931-8970

ALUMINUM CITY & REMODELING 921-923 Crossbay Blvd., Broad Channel BATHROOMS, KITCHENS DOORS, ALUMINUM SIDING ROOFING, & EXTENSION (VISIT OUR SHOWROOM) 747-9514 LIC 763057 FREE ESTIMATES

GOOD OPPORTUNITY TO START YOUR OWN BUSINESS

Reasonable Terms Available on a Sub-Lease Basis. Stores for Food Use or Non-Food Use.

Vineland, N.J. 17,000 Square Feet, Trenton, N.J. Lawrence Ave. 22,900 Sq. Ft., Northeast Blvd. Wilmington Del. 22,800 Sq. Ft., Glassboro, N.J. 13,000 Sq. Ft., 3rd St., Bethlehem Penna. 6,300 Sq. Ft., Cinnaminson, N.J. 19,750 Square Feet, Christians Rd., Newark Del. 19,750 Sq. Ft., Woodstown Road Salem, N.J. 16,000 Sq. Ft., Easton Ave., Bethlehem Pa. 17,300 Sq. Ft., Landsdowne, Pa. 15,700 Sq. Ft., King St. Lancaster Pa. 7,500 Sq. Ft., Pottsville, Pa. 17,000 Sq. Ft. 6,340 Ogatz Ave. Phil. Pa. 7,900 Sq. Ft. Maple Ave. Pennsgarden, N.J., 16,000 Sq. Ft. Capital Trail, Newark Del. 16,300 Sq. Ft., Downingtown Pa. 19 Park Ave. 14,276 Sq. Ft., 620 Nut Road, Phoenixville, Pa. 19,000 Sq. Ft., Marilyn Manor, Rio Grande, N.J. 16,200 Sq. Ft.,

THE GREAT ATLANTIC & PACIFIC TEA CO., INC. CONTACT: JOSEPH SWARTZ (215) EV 2-2100 8:30 A.M. to 5:15 P.M.

J.E.C. HOME IMPROVEMENT SPECIALISTS WALL PAPERING, FLOORING, INTERIOR PAINTING SUSPENDED CEILINGS & GENERAL REPAIRS BE ASSURED OF THE QUALITY SURPRISED BY THE SAVINGS CALL 212-389-9048

SUNROOF INSTALLATIONS ELECTRIC OR MANUAL Custom handcrafted chrome made to your specifications. Custom painting. Best Deal Cartesian Auto Works 1253 Utica Ave., Brooklyn, N.Y. (212) 629-0250

DEXTER PARK PHARMACY Wm. Anastasi, B. S. 77-01 JAMAICA AVENUE (Cor. 77th Street) Woodhaven, N.Y. 11421 WE DELIVER TELEF. 296-4130

TRUMPAL IR AIŠKIAI — KURLITAS GALI JUMPATARNAUTI?

Investuojant, taupant, perkant ar parduodant namus, apdraudžiant, keliaujant, visuose finansiniuose reikaluose. KUR LITAS NEGALI JUM PADĖTI? Dar nebuvo tokio atsikimo, bet vienok kreipkitės, ir mes prisipažinsime, kur ne mūsų sritis.

LITAS INVESTING CO., INC. 86-01 114th Str., Richmond Hill, N.Y. 11418 (212) 441-6799

LITAS TRAVEL SERVICE 87-18 Lefferts Blvd. Richmond Hill, New York 11418 Tel. (212) 846-1650

OPERATORS — EXPERIENCED ON MERROW OR SINGER MACHINES Steady Union Shop All Benefits NINETTE FASHIONS 126 13TH ST. BKLYN, N.Y. 212 965-3755

BARSAL'S HOME IMPROVEMENTS PLASTERING, WALL PAPERING CARPENTRY, ROOFING, LOW RATES, HURRY & CALL FOR YOUR FREE ESTIMATE (212) 426-1566

PRIVATE COUNTRY HOME For Ambulatory Adults, Monthly or Weekly Catholic Church in the Area Call (518) 355-1202

WHEATLY HEIGHTS SERVICE CENTER GENERAL AUTO REPAIRS ROAD SERVICE TIRES BATTERIES & ACCESSORIES STRAIGHT PATH OLD COUNTRY ROAD WYANDANCH, N.Y. TELE: (516) 643-9610 ASK FOR JOE

TOWING SERVICE 24 HOUR SERVICE 7 Days All Areas. Commercial Accounts Welcome. Call (212) 342-8832 or 272-5519

WHEATLY HEIGHTS SERVICE CENTER GENERAL AUTO REPAIRS ROAD SERVICE TIRES BATTERIES & ACCESSORIES STRAIGHT PATH OLD COUNTRY ROAD WYANDANCH, N.Y. TELE: (516) 643-9610 ASK FOR JOE

GREEN ART BOUTIQUE 30-29 Steinway St Astoria Open 6 days a Week Bridal Dresses & Veils Custom Fit Call 212-274-9119

J. SALLUSTIO Mason Contractor. All Types Masonry work. Including Fireplaces, Sidewalks, Commercial, Residential, Free Estimates. Call Now (201) 348-4714

VIN'S HYDRAULIC JACK REPAIR 7401 17TH AVENUE BKLYN, N.Y. 11204 449-7340 All Repairs Reasonably Priced 90 Day Guarantee on Parts Installed Free Pick up and Delivery in Brooklyn

WE WILL DO YOUR PAINT JOB INSIDE AND OUT. No Job Too Small or Large. For Estimates call Walter (212) 388-7483

RICK KESTON 45 JACKSON AVENUE HEMPSTEAD, LONG ISLAND PROFESSIONAL COURIER SERVICE PERSONALIZED & PRIVATE DEALING EXCLUSIVELY WITH SMALL ITEMS. WILL DELIVER ANYWHERE ANYTIME. 24 HOUR SERVICE. CALL (516) 481-1801

SINGER & MERROW Operators Wanted on Blouses & Pants Section Work, Good Pay Steady Work Apply E & L Blouse Co. 143 West 29 Street, N.Y.C. 11th Floor

FREE DELIVERY IN NEIGHBORHOOD 849-8930

J. & J. FISH MARKET, INC. CLAM BAR

85-03 JAMAICA AVE. WOODHAVEN, N.Y. 11421

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAMS palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu: DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207

Prašau pratęsti prenumeratą 1976 metams

Vardas ir pavardė

Adresas

Darbininko prenumerata nuo 1976 sausio 1—12 dol. metam. Naujiesiems skaitytojams — už 1975 likutį ir 1976 metus — tik 10 dol.

Sluokniu už prenumeratą \$.....

Už kalendorių \$.....

Spaudai paremti \$.....

Sluokniu skolą už 1974-6 m. \$.....

P.S. Kai kurie skaitytojai yra paprašyti apsimokėti prenumeratą už 1973-4 metus, bet nekreipia dėmesio. Nesulaukus mokėčio, Darbininkas bus nutrauktas pagal pašto reikalavimą. DARB. ADM.

Brangius prietelius Simone ir Kazį Brazauskus, mylimai motinai ir uošvei

MME MARGUERITE CHAPUIS

Iškeliauvus į amžinybę, gliauli užjaučiame ir kartu liūdime

Margarita Samatas

Alina ir Edvardas Stakniai

Mme Marguerite Chapuis mirus, dukrai Simon ir žentui Kazimierui

BRAZAUSKAM

reiškiame gilią užuojautą

Veronika ir Jonas Rūteniai

VYTAUTUI CIPLIAUSKUI

Išvykus amžinybėn, jo žmonai Liudmilai ir dukrai Gražinai su šeima reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Konstancija ir Kazimieras Bakšiai

Mirus mūsų mielam prieteliui

VYTAUTUI CIPLIAUSKUI,

jo žmonai Liudmilai, dukrelei Liudytei su šeima, uošvei M. Bitkauskenei ir kitiems giminėms reiškiamė gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Juzė ir Juozas Navasaičiai

Pareigingam LB darbuotojui, Bostono LB apygardos pirmininkui

ANTANUI ŠKUDZINSKUI

staigiai mirus, jo šeimą ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučia

JAV LB krašto valdyba

Klaipėdoje po ilgos ir skaudžios ligos 1975 rugpjūčio 27 mirė

ADOLFINA ŠARPNICKIENĖ,

pranciškonos T. Piljaus Šarpnicko mamytė.

Jei pagal žymiųjų mistikų nuomonę kiekvienas gyvas padaras šioje kosminėje dramoje atlieka svarbią užduotį, juo labiau žmogus (homo sapiens) yra pašauktas ypatingai misijai, ir mūsų kosminės užduotys yra įvairios. Kas gerai pažinojo mirusiąją Adolfiną Šarpnickienę, žindien, jai iškeliauvus, liūdi, kad jos kosminė užduotis buvo jos vaikų ir anūkų laimė ir jų moralinė bei materialinė gerovė. Ji buvo tikra "dėl savo vaikų į ugnį puolanti plaštakė"...

Tą dieną, kada ji iškeliauvo, 1975 rugp. 27, du svarbūs įvykiai gamtoje palydėjo ją amžinybėn.

Rugpjūčio 27 jos vyriausias sūnus, stebėdamas rudens Paukščių Taką, pamatė nepaprastai šviesų meteorą, palengva atsilenkiantį iš šiaurės rytų, kuris, perskridęs per New Yorko miestą, užgeso. Tokį pat meteorą mirusioji stebėjo su savo vyriausiu sūnumi Lietuvoje 1941 m. 12 valandų vėliau atėjo telegrama su žinia, kad jo mamytė užgeso... tuo laiku, kai jis matė gamtos reiškinių.

Be to, tuo pačiu laiku pasirodė nauja žvaigždė konstelacijoje Cygnus (žūrėk: Sky and Telescope, October, 1975, pages 229-234). Astronomai tą "naują" pavadino NOVA CYGNI 1975. Ji, porą savaitių pašvietus, jau ėmė prigesti.

Ta konstelacija yra dar vadinama Šiaurės Kryžium, nes toji žvaigždžių grupė sudaro tobulą kryžį.

Tie du įvykiai padangėse, sutampę su motinos mirtimi, tai tik atsitiktinumas... O gal?.. Prisiminkime žodžius, kuriuos Shakespeare [dėjo] į šimtinčiaus burną: "Horacijau, prisimink, kad Visata yra daug platesnė, negu kad tavo siela išmintis galėtų apimti."

Mirusioji paliko giliam liūdesy septynis vaikus, pulka anūkų, vyrų ir brolių (A. Ramanauskas, New Haven, Conn.). Brangi Mamyte! Aš, nematęs Tavo veido per 32 metus, dabar visą laiką matysiu jį tarp žvaigždžių.

Kostas Sietynas

Mokytojų konferencija

Lapkričio 22-23 New Yorke vyks liuanistinių mokyklų mokytojų konferencija. Bus diskutuojama, diskusijos. Bus paliesta visa aktualija, kaip geriau tvarkyti liuanistinių švietimą.

Prašomi konferencijoje dalyvauti visi Atlanto pakraščio liuanistinių mokyklų mokytojai ir būsimieji mokytojai. Ypač laukiamas jaunimas.

LB apygardos valdybos ir apylinkės prašomos paraginti, kad kuo daugiau mokytojų dalyvautų šioje konferencijoje. Prašom padėti atvykti jaunimui, kuris domisi mokytojo darbu ir kuris žada dirbti tokioje liuanistinėje mokykloje. Iš šios konferencijos tokie gaus ir bendrų žinių ir gaus naujo ryžto dirbti mokykloje.

Kurię dalyvų konferencijoje, turės susimokėti už kelionę, nakvynę ir maistą. Praeitam Darbininko numeryje buvo rašyta, kad LB apygardos valdyba pasirūpins maistu. Dabar paaiškėjo, kad su apygardos valdyba tariamasi tuo reikalu. Jei susidarys galimybės, tai LB apygardos valdyba pasiims šias pareigas.

Apie J. Gliados romaną "Pagairė" bus kalbama spalio 14, antradienį, 7:30 v.v. Vaizganto Kultūros Klubo seminare Kultūros Židinyje. Visi kas domisi šia tema, prašomi atsilankyti. Prašomi prieš tai perskaityti knygą. Šiuo klausimu bus vienas referatas, o paskui bendros visų diskusijos.

N.Y. vyr. moksleivių ateitininkų susirinkimas bus spalio 25 Maspetho liuanistinių parapijos klebonijos rūsy. Maloniai kviečiamas jaunimas. Pradžia 2 val.

Liet. Fronto Bičiulių Waterburio sambūris spalio 11, šeštadienį, rengia bičiulių vakarą. Ten kalbą pasakys inž. Antanas Sabalis. Drauge su juo važiuoja bent keli bičiuliai.

Jonas Gudėnas, anksčiau gyvenęs New Yorke, dabar gyvena Euclid, Ohio. Jo sūnus Edvardas, dar tik 19 m. amžiaus, kandidatuoja į councilmanus. Apie tai rašė ir amerikiečių spauda. Reklaminiame lapely pažymėta, kad jaunuolis yra John Carroll universiteto garbės sąrašo studentas, veiklus visuomenininkas ir Šv. Kryžiaus parapijos narys. Linkime jaunam veikėjui sėkmės rinkimuose ir kviečiame liuanistus jį remti.

Balfo 100-sis skyrius praneša, kad Balfo vėjus New Yorke ir apylinkėse prasideda spalio 15 ir baigiamas sausio mėnesį. Vajaus užbaigimo proga bus surengtas balius. Skyriaus valdyba tuoj išsiuntinėsi laiškus, prašydama aukų. Aukus prašom siųsti skyriaus išdinininkui Petriui Montvilai, 85-66 98 St., Woodhaven, N.Y. 11421. Aukos nurašomos nuo mokesčių.

Kultūros Židinio salė lapkričio 22, šeštadienį, yra laisva. Tą dieną numatytas Darbininko 60 metų sukakties minėjimas nukeliamas į pavasarį.

Pritardami Jūsų tikram liuanistiskam gerumui, padedant siuntiniais ir dovanomis savo artimiesiems, tam tikslui sukūrėme naują siuntinių — dovanų įstaigą Woodhavene

"DOVANA".

Kaip neseniai atvykę iš Lietuvos, mes suteiksime naudingiausių patarimų, kurių dėka Jūsų siuntiniai ir dovanos pasidarys didesnės vertės. Siuntinius išsiunčiame tą pačią dieną su specialiais įpakavimais ir žemesnėmis kainomis. Siunčiame įvairaus dydžio siuntinius (net ir vokuose — bandorolėmis). Siunčiame sertifikatus mašinomis ir įvairias dovanas.

DOVANA Corp.
80-14 Jamaica Avenue
Woodhaven, N.Y. 11421

Darbo valandos — darbo dienomis nuo 11 iki 6 val. šeštadieniais nuo 10 val. iki 3 val.

Savininkė Irena Velonskienė

Po 6 val. vakaro namų tel. 296-5359.

Aplankykite ir įsitikinsite.

Šį skelbimą malonėkite išsiskirti

MIRĖ INŽ. ANTANAS ŠKUDZINSKAS

Bostone rugsėjo 24 vakarą staiga mirė inž. Antanas Škudzinškas, vienas iš veikliausių Bostono liuanistų.

Paskutinius keliolika metų jis skyrė grynai liuanistiskai veiklai. Jis buvo aktyvus Balfo narys ir jo skyriaus valdybos narys. Aktyvus liuanistų Bendruomenės narys, apylinkės valdybos pirmininkas ir eilę metų Bostono apygardos pirmininkas. Kai įsikūrė liuanistų Fondas, jis visu uolumu organizavo to Fondo narius. Jo dėka Bostonas buvo pirmoji liuanistų kolonija Amerikoje, kuri išpildė nustatytą kvotą.

Jis sielėjosi dainų ir šokių šventėm, jaunimo kongresams, organizavo tiem reikalams lėšas. Jis buvo ir inžinierių ir architektų sąjungos narys, liuanistų Piliečių draugijos narys. Maždaug savaitę prieš mirtį suorganizavo ketvirtą LB Bostono apygardos liuanistų dieną.

Pačiame Bostone jis lankė visus liuanistiskus rengimus, taip pat keliavo ir į kitus miestus, kur vyko liuanistų suvažiavimai. Taip jį matė New Yorke, Detroite, Clevelande, Chicagoje.

Jis buvo malonaus ir ramaus būdo žmogus, mokėjo su visais sugyventi ir su visais dirbti Lietuvos labui. Tad jo mirtis yra skaudžiai palietusi visą Bostono liuanistų koloniją, drauge ir bendrines organizacijas, kaip liuanistų Bendruomenę, liuanistų Fondą, Balfą.

-o-

Atsisveikinimas su velioniu buvo rugsėjo 26 Lubino laidotuvių koplyčioje. Oras buvo lietingas ir miglotas, bet žmonių prisirinko pilni namai. Kleb. kun. Antanas Baltrušėnas sukalbėjo rožančių. Visam atsisveikinimui vadovavo inžinierių ir architektų sąjungos Bostono skyriaus pirm. inž. Vytautas Izbickas. Jis taip pat atsisveikino velionį tos organizacijos vardu. Tada kalbėjo Brocktono LB apylinkės pirm.

Sol Mečiulovo Razgaičio koncertas bus spalio 26, sekmadienį, 4 v. popietį Apreiškimo parapijos salėje. Be jo dar dainuoja Sandra Alesi, Regina Operos direktorė, ir groja akordeonistė Rūta Raudytė. Akomponuoja Algirdas Kačanauskas. Humoristines eiles skaito poetas L. Žitkevičius. Koncerto rengimo komitetui talkina LB Brooklyno I-oji apylinkė. Pelnas skiriamas jaunimo kongresui. Anksčiau M. Razgaitis buvo surengęs du koncertus ir jų pelną buvo paskyręs Simo Kudirkos vadavimo fondui.

Angelė Kiaušaitė, solistė, ir jos akompaniatorius Richard Hundley atliks meninę programą Newarko vyčių 29 kuopos jubiliejiniame bankete spalio 11 švč. Trejybės salėje, Newarko. Darbininko nr. 40 po judviejų nuotrauka klaidingai buvo pažymėta, kad jie programą atliks Elizabethė.

A. a. inž. Antanas Škudzinškas

Povilas Jančiauskas, Worcesterio LB apyl. pirm. Vladas Židziūnas, Cape Cod LB apyl. pirm. Jonas Mikalauskas, Bostono LB apyl. pirm. Antanas Matjoška. Jis taip pat paskaitė Amerikos LB centro valdybos atsisveikinimą. Balfo vardu atsisveikino Kazys Šimenas.

Atsisveikinimo metu prie karsto stovėjo inžinierių ir organizacijų garbės sargyba.

Laidotuvės įvyko rugsėjo 27 iš Šv. Petro liuanistų parapijos bažnyčios, kur velionis kiekvieną sekmadienį eidavo prie komunijos. Mišias aukėjo ir pamokslą pasakė kleb. kun. A. Baltrušėnas. Žmonių buvo daug, kaip per didesnes šventes. Apie 60 automobilių vilksinė palydėjo į Forest Hills kapines. Maldas sukalbėjo kun. A. Baltrušėnas. Dar žodelį tarė inž. V. Izbickas, kad liūdi, kad jo netekė ir drauge džiaugiamės jo atliktais darbais. Sugiedota Marija Marija ir Lietuvos himnas.

Po laidotuvių visi buvo pakviesti užkandžių ir velionio namus.

-o-

Nuliūdime liko žmona Jadvyga, duklė Dalia su vyru, keturi Dalios vaikučiai (trys iš jų patarnavo laidotuvių mišiom), sūnus Antanas, brolis Petras Lietuvoje ir eilė kitų giminių.

BOSTONO ŽINIOS

Laisvės Varpo rudens koncertas bus spalio 12 d. 3 v. popietį Liet. piliečių draugijos salėje So. Bostone. Koncerto šūkis — "Pažinkime ir remkime savo talentus." Tuo šūkiu vadovaudamasi, rengėjas iš Chicago pakvietė solistę Neriją Linkevičiūtę ir solistą Bernardą Prapuolienį. Drauge jie dainuos 18 kūrinių, gi solo 4 kūrinius. Beveik visa programa bus atlikta liuanistų kalba. Spalio 13 yra šventė. Tai koncertui parinktas patogus laikas. Tuoj po koncerto bus šokiai, kuriems gros latvių orkestras. Veiks liuanistų valgių bufetas.

Baltų draugijos koncertas rengiamas lapkričio 9.

Dail. Viktoras Vizgirda, ilgai gyvenęs Dorchestery, Mass., dabar persikėlė į Cape Cod, kur stotasi sau namus su studija. Dabar jo adresas yra: 146 Sheaffer Road, Centerville, Ma. 02632.

Mišios už Petrą Juodelį

Spalio 12, sekmadienį, 10 valandą ryto Šv. Petro liuanistų parapijos bažnyčioje South Bostone bus aukojamos mišios už Petro Juodelio sielą. Mišias užprašė Petro sesuo Lialė Keturakienė iš Brocktono. Mišių metu vargonuos Jeronimas Kačinskas, giedos solistė Birutė Aleksaitė, smuiku gros Izidorius Vasyliūnas.

Petras Juodelis buvo liuanistų literatūros kritikas, liuanistų kalbos mokytojas ir Vilniaus universiteto profesorius. Likęs Lietuvoje, buvo okupanto išvežtas į Sibirą, kur išbuvo 10 metų koncentracijos stovykloje.

Grįžo palaužta sveikata. Mirė šiemet rugsėjo 24.

Lialė Keturakienė globojo savo sergantį brolių; rėmė, kiek galėdama, jį siuntiniais. Užmerkus jam iškankintas akis, sesuo Lialė atiduoda jį sielai paskutinį patarnavimą, užprašydama mišias. Smuikininkas Vasyliūnas yra buvęs Petro Juodelio liuanistų kalbos mokinys ir artimas draugas.

Nuliūdusi liko ir visa liuanistų koki visuomenė.

Nuliūdusiai šeimai reiškiamė užuojautą.

P.Ž.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

Išvyksta LAPKRIČIO 21 — grįžta LAPKRIČIO 29 (Leningradas, Vilnius, Kaunas)

Kaina tik \$676.00

paskutinė šių metų grupė išvyksta GRUODZIO 19 ir grįžta SAUSIO 3, 1976. Kaina \$984.00 (Leningradas/Vilnius/Riga/Moskva/Helsinkis)

Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų su papildomu mokesčiu.

REGISTRUOKITĖS IŠ ANKSTO — VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P.O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Tel. (617) 268-8764

Savininkė: Aldona Adomonienė

Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos sutvarkome reikalaujamus iškvietimo dokumentus.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur jūkstanačiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, Prezident

Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir liuanistškai • Turtas—Assets virš \$213,000,000.

CURRENT DIVIDEND RATES

- Regular a/c — 5 1/2 %
- Special Notice a/c — 5 1/2 %
- 1 year Term Deposit — 5 1/2 %
- 2 year Term Deposit — 6 %

— All Accounts Compounded Daily —

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352;
Administr. (212) 827-1351
Spaustuvė (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Čiurlionio 100 metų gimimo sukaktis visur buvo paminėta iškilmingai ir prasmingai. New Yorke bus irgi didingas minėjimas — didžioji kūrybos šventė, kuri užima net dvi dienas. Pirmąją dieną, spalio 18, šeštadienį, 7 v.v. bus akademija su menininkų pagerbimu, su paskaitom apie M.K. Čiurlionio muzikinę ir tapybinę kūrybą, bus rodomos skaidrės. Antrą dieną bus iškilmingas koncertas. To koncerto programą sudaro Čiurlionio fortepijono kūriniai, styginis kvartetas ir choriniai kūriniai. Kaip reta staigmena, bus ir šios apylinkės solistų ansamblis. Taip pat abi dienas vyksta reprodukcijų paroda. Minėjimą rengia specialus komitetas.

Woodhaveno LB apylinkė spalio 12, tuoj po jaunimo mišių, 2 val. Kultūros Židinyje rengia Stasio Barzduko knygos "Lietuvis savo tautoje, valstybėje, bendruomenėje" pristatymą lietuvių visuomenei. Apie knygą kalbės Birutė Lukoševičienė. Po pristatymo bus vaišės ir pasilinksminimas. Rengėjai kviečia lietuvius šios knygos pristatyme dalyvauti.

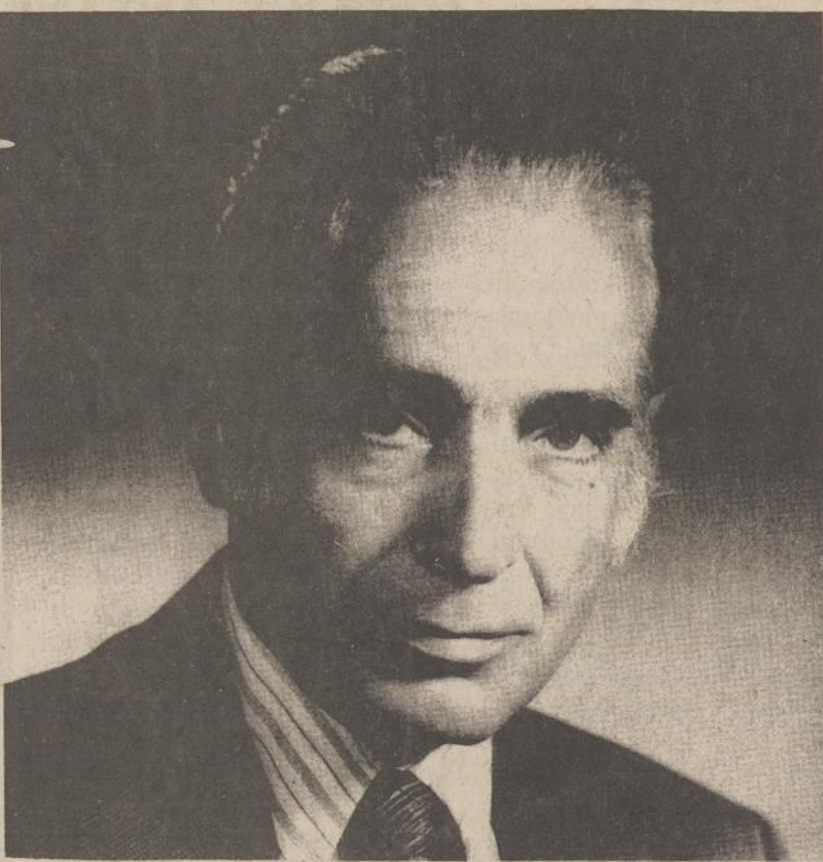
Darbininko laikraščio 60 metų sukaktuvinis koncertas buvo numatytas lapkričio 22 Kultūros Židinyje. Dėl susidėjusių techninių kliūčių jis nukeliamas į kitus metus, į pavasarį.

M. K. Čiurlionio sukakties koncerte, kuris bus spalio 19, sekmadienį, 4 v. popiet Kultūros Židinyje, jungtiniam 5 choram diriguoja muzikas Vincas Mamaitis ir muzikas Vytautas Kerbelis. Perkūno choras dar dainuos atskirai. Jam diriguoja jo dirigentas Algirdas Daugirdas.

Solistų ansamblis pasirodys M. K. Čiurlionio sukakties koncerte spalio 19 d. 4 v. popiet Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Tą ansamblį sudaro New Yorke ir jo apylinkėje gyvenę solistai. Ansamblis atliks Čiurlionio kūrinius.

Lito bendrovės vedėjai painformuoja, kad, jų manymu, dabar yra geras laikas pirkti auksą. Jų manymu, auksas dar mūsų laikam visada bus patikima vertybė. Litas tarpininkauja auksą perkant ir rekomenduoja pirkti Pietų Afrikos Krugerands auksą. Šiuo reikalu skambinti (212) 441-6799 arba kreiptis į Litą: 86-01 114 St., Richmond Hill, N.Y. 11418.

Inž. A. Garbauskas spalio 10, penktadienį, 8 v.v. Kultūros Židinio posėdžių menė demonstruos elektrinį adatomis gydymo (acupuncture) aparatą, prie kurio gamybos jis yra daug prisidėjęs. Visi, kurie domisi šiuo nauju gydymo metodu, maloniai kviečiami atsilankyti. Po paskaitos įvyks inžinierių ir architektų susirinkimas. Skyriaus nariai ir kiti inžinieriai bei architektai prašomi dalyvauti.

Pianistas Andrius Kuprevičius spalio 11, šeštadienį, 3 val. po pietų New Yorke, Town Hall duos Ravelio kūrinių koncertą.

New Yorko žinių šiame numeryje daugiau yra dar 9 ir 11 puslapiuose.

Atsidarė nauja siuntinių į Lietuvą siuntimo įstaiga — Dovana. Jos savininkė Irena Velonskienė. Plačiau apie šią įstaigą žiūrėkit skelbimą 11 puslapyje.

Jaunučių ir jaunių ateitininkų susirinkimas bus spalio 11 d. 2 val. popiet Kultūros Židinyje. Susirinkimas bus mažojo salėje — valgykloje. Maloniai kviečiamas visas jaunimas nuo 6 iki 13 metų.

Pianistės Aldonos Kepalaitės koncertas bus lapkričio 1 Kultūros Židinyje. Pianistė yra viena iš organizatorių, kurie padėjo įsigyti naują fortepijoną Kultūros Židiniui. Ir šis koncertas rengiamas, kad būtų suitelkta lėšų fortepijono fondui.

Ridgewoode išnuomojamas 2 kambarių butas su baldais už labai prieinamą kainą, prie gerų susisiekimo. Tel. 497-5748.

Parduodamas Woodhavene, netoli parko, 1 šeimos 6 kambarių namas. Įrengtas rūšys. 220 elektra, plaunamoji ir džiovinamoji mašinos, šaldytuvas, 2 oro šaldymo aparatai, grindys pilnai išklotos kilimais. Prašoma 33,500 dol. Skambinti 296-3040.

Ieškau moters, kuri sutiktų gyventi vienam bute su manim (mergina), atskiras miegamasis, su teise naudotis visais buto patogumais. Skambinti 441-2872 ar 441-9720.

Andriaus Kuprevičiaus koncertas

Spalio 11, ši šeštadienį, New Yorko lietuviai turės gražią progą išklauyti pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertą, kuris bus Town Hall salėje. Pradžią 3 v. popiet.

Pianistas New Yorke lankėsi ne kartą. Šiam koncertui jis parinko specialią programą — Ravelio veikalus, nes šiemet minima Ravelio 100 metų gimimo sukaktis. Jis paskambins: Sonatine, Miroirs, Gaspard de la nuit, Le tombeau de Couperin.

Andrius Kuprevičius dėsto fortepijoną Settlement ir Clevelando valstybiniame universitete. Šiuos Ravelio kūrinius jis skambino ir Clevelande ir buvo visų kritikų gražiai įvertintas.

Koncertą rengia Norman J. Seaman.

Jaunimo ir sportininkų šokiai įvyks ši šeštadienį, 8:30 val. vakaro Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Gros orkestras, bus užkandžių ir gėrimų bufetas, o vaišintis bus galima salėje prie stalų. Kviečiamas visas New Yorko ir apylinkių jaunimas, tėvai, sporto mėgėjai ir darbuotojai. Prasidedant naujam sporto sezonui, reikalinga visuomenės parama, todėl visi kviečiami į pagalbą mūsų jaunimo fizinio auklėjimo programai lietuviškos organizacijos remuose.

Vietoj gėlių prie a.a. Vytauto Ciplijausko karsto velioniui prisiminti Konstancija ir Kazimieras Bakšiai aukoja 20 dol. Kultūros Židiniui.

Išnuomojamas 6 kambarių gražus butas Ridgewood rajone. Skambinti kasdien nuo 10 r. iki 3 v. popiet tel. 497-4677.

SPORTO SEZONO ATIDARYMO ŠOKIŲ VAKARAS

ŠEŠTADIENĮ, SPALIO 11 D.,
KULTŪROS ŽIDINYJE

Su orkestru, užkandžiais ir gėrimais

Pradžią 8:30 val. vak.

Įėjimas 3 dol. suaugusiems, 2 dol. jaunimui

Visi kviečiami pasilinksinti

KNYGOS PRISTATYMAS

1975 spalio 12 d., sekmadienį, 2 val. p.p. (po jaunimo mišių) Kultūros Židinyje LB Woodhaveno apylinkė rengia Stasio Barzduko knygos — LIETUVIS SAVO TAUTOJE, VALSTYBĖJE, BENDRUOMENĖJE — pristatymą visuomenei.

Knygą pristatys akademikė, visuomenininkė, jaunimo auklėtoja Birutė Lukoševičienė. Pristatymo programoje dalyvaus jaunieji bendruomenininkai — skautai ir ateitininkai.

Po programos vyks šaunus pasilinksminimas grojant linksmam muzikai. Veiks užkandinė su karštais cepelinais ir įvairių gėrimų baras.

VISUS KVIEČIAME — VISŲ LAUKIAME!

Apylinkės Valdyba

NEW YORKO SKAUTAMS REMTI KOMITETAS

VISUS KVIEČIA!

TRADICINĮ RUDENS BALIŲ

1975 SPALIO MĖN. 25 D. 9 VAL. VAK.
KULTŪROS ŽIDINYJE

KOKTEILIS NUO 8 VAL. IKI 9 VAL.
ŠVEDIŠKAS STALAS
ŠOKIAMS GROJA AMOUR ORKESTRAS DAINUOJANT
JUOZUI NAKUI
BALIAUS METU BUS STAIGMENŲ, VADOVAUJANT
ALDONAI RYGELYTEI

STALUS GALIMA UŽSISAKYTI PAS:
IRENĄ ALKSNINIENĘ — (212) 886-5695
HENRIKĄ MIKLĄ — (516) 482-0196
NIJOLĘ ŽUKAUSKIENĘ — (914) 337-6469

AUKA 12.50 DOL. ASMENIUI
STUDENTAMS IR MOKSLEIVIAMS 8 DOL.

KULTŪROS ŽIDINYJE NEW YORKE
361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Programoje

Spalio 18, šeštadienį, 7 v.v.

IŠKILMINGA AKADEMIJA

- paskaita apie Čiurlionį muziką
- paskaita apie Čiurlionį dailininką
- rodamos ir aiškinamos jo kūrinių skaidrės

Spalio 19, sekmadienį, 4 v. popiet

M.K. ČIURLIONIO KŪRINIŲ KONCERTAS

- dalyvauja 5 apylinkės chorai
- pianistė
- styginis kvartetas

M. K. Čiurlionio reprodukcijų paroda abi dienas vyksta Kultūros Židinio mažojoje salėje

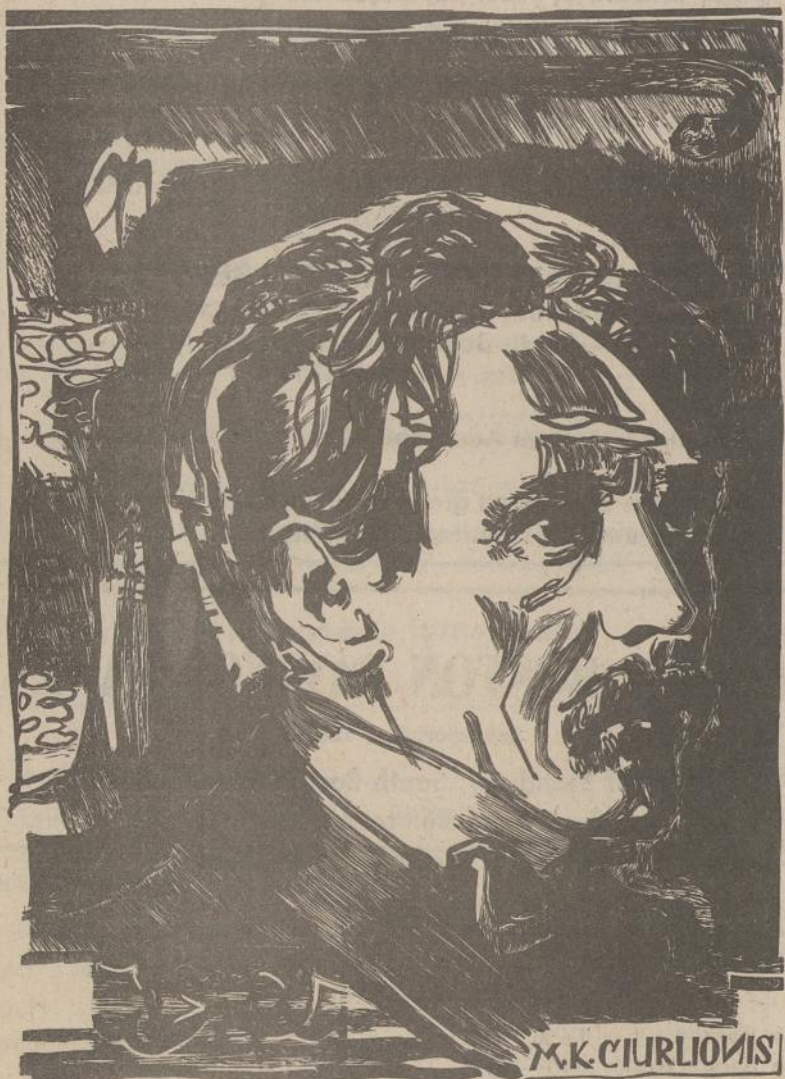
Akademijos išlaidom padengti įeinant aukojama.

Į koncertą bilietai suaugusiems 5 dol, jaunimui ir studentams — 2 dol.

Abi dienas veiks baras ir užkandinė

Visi maloniai kviečiami šios šventės iškilmėse dalyvauti

Šventei Rengti Komitetas

M.K. Čiurlionis

ŠIMTO 100 METŲ

GIMIMO
SUKAKČIAI

PAMINĖTI RENGIAMA
2 DIENŲ

IŠKILMINGA
ŠVENTĖ